

gemeente
**Loon
op Zand**

Jaarstukken 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Voorwoord	3
Leeswijzer	4
Financieel resultaat	5
Beleidsverslag	7
Venster 1. Bestuur en dienstverlening	8
Venster 2. Gemeenschappen	13
Venster 3. Omgeving en economische ontwikkeling	31
Venster 0. Algemene dekkingsmiddelen en overhead	45
Paragraaf 1. Lokale heffingen	48
Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	52
Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen	56
Paragraaf 4. Bedrijfsvoering	60
Paragraaf 5. Financiering	65
Paragraaf 6. Verbonden partijen	67
Paragraaf 7. Grondbeleid	76
Paragraaf 8. Wet Open Overheid	80
Paragraaf 9. Toekomstbestendig	81
Balans per 31 december 2024	83
Toelichting op de balans	85
Het overzicht van baten en lasten	102
Rechtmatigheidsverantwoording	115
Wet Normering Topinkomens (WNT)	118
Overzicht restantkredieten	120
Overzicht baten en lasten per taakveld	123
Beleidsindicatoren BBV	124
SiSa-bijlage	126

Voorwoord

Het jaar 2024 was weer eens een bewogen exemplaar. De oorlogen in Oekraïne en Gaza, de campagne in aanloop naar de presidentsverkiezingen in de VS en, in eigen land, de tot juli durende formatie van het kabinet-Schoof en de beleidsarme periode daarna. Dichter bij huis het onverwachte vertrek van burgemeester Hanne van Aart. In juni ging wethouder Jan Brekelmans met pensioen, Tonny Meulenstein nam zijn plaats in. In juli trad de nieuwe vaste gemeentesecretaris aan, in september gevolgd door waarnemend burgemeester Erik Ronnes. Die was al snel getuige van een wissel in het college die ons Marc Budel opleverde. Het was, kortom, een jaar met veel beweging.

Woningen

Intussen werd niettemin van alles aangepakt. Zo zag een Centrumvisie Kaatsheuvel het levenslicht. In dit proces trokken de gemeente en de Stichting Ondernemend Loon op Zand (SOL) samen op. Een soortgelijk traject staat voor de kern Loon op Zand op stapel. Enkele grote bestemmingsplannen werden goedgekeurd, waarmee de pijlpijn 'broodnodige woningen' goed gevuld is. De behoefte aan stikstofruimte wordt daarmee almaar hoger. De nabijheid van Natura 2000-gebieden speelt ons parten, evenals de vertraging om landelijk en provinciaal tot voor gemeenten als de onze werkbaar beleid te komen.

De bouw van flexwoningen kampte met wat tegenslag; in een laat stadium moest de gemeente een nieuwe partner vinden. Hierdoor kon de tijdelijke gemeentelijke asielopvang aan de Dodenaauweg, die mede door de inzet van vele vrijwilligers mogelijk is, wel langer op deze locatie blijven.

Gemeenschap

De oplevering van het dorps huis in Loon op Zand komt almaar naderbij. Het project startte in 2024 met de voorzichtige sloop, aan alle ecologische en omgevingseisen voldaan. Tegelijkertijd bouwen we aan de sociale omgeving. Sterke Gemeenschappen zijn in voorbereiding, evenals Sterke Lokale Teams: de samenwerking tussen inwoners, voorliggend veld en gemeente krijgt almaar meer handen en voeten. In 2025 gaan de ontwikkelingen verder en willen we samen de samenredzaamheid van en met onze inwoners versterken.

In 2024 startten we de samenwerking met Siem, een cluster van organisaties dat diensten aanbiedt en regelt in de Wmo. De implementatie lijkt vooralsnog redelijk soepel te zijn verlopen. De gemeenteraad stelde een nieuw beleid voor schuldhulpverlening vast en kan begin 2025 instemmen met een kunst- en cultuurbeleid dat past bij onze samenleving.

De inwoner van Loon op Zand kenmerkt zich van oudsher door een grote betrokkenheid bij zijn omgeving. Hij weet de weg naar de Fixi-app almaar beter te vinden. Onvolkomenheden in de openbare ruimte vinden zo snel hun weg naar de overheid. Een aantal onveilige verkeerssituaties is aangepakt, zoals de rotondes aan de Europalaan. Na afronding van de woningbouw in Salmrijck is de openbare ruimte aangelegd. Het fietspad langs de Dreefseweg en Dongenseweg is waar mogelijk verbreed en voorzien van nieuwe verharding. In 2024 is van een aantal projecten de voorbereiding en participatie gestart of voortgezet. Het rioolgemaal Sweensstraat, de herinrichting van de Vaertenbuurt en de reconstructie van de Waalwijksebaan en Roestelbergseweg komen onder handen.

Dit alles in een sfeer van financiële onzekerheid. Den Haag blijkt wispelturig in de vergoedingen die ze overheeft voor gemeenten en de diensten die zij leveren. Dit leidde in onze gemeente tot een stevig tekort dat we, samen met de voltallige gemeenteraad, het hoofd gaan weten te bieden.

Kaatsheuvel – 6 mei 2025

De secretaris

C.A. de Haas

De burgemeester

H.A.G. Ronnes

Leeswijzer

Het college van burgemeester en wethouders legt ieder jaar verantwoording af aan de gemeenteraad van Loon op Zand over het gevoerde beleid en de financiële vertaling hiervan. De indeling is als volgt:

- Financieel resultaat;
- Beleidsverslag;
- Jaarrekening.

Financieel resultaat

In het hoofdstuk 'Financieel resultaat' is een weergave opgenomen van het financiële resultaat op hoofdlijnen. We starten bij de primaire begroting en laten ten opzichte van de gewijzigde begroting het jaarrekeningresultaat 2024 zien.

Beleidsverslag

De begroting bestaat uit vier vensters die zijn onderverdeeld in thema's. De presentatie is gelijk aan de begroting. Elk programma start met een vensterbeschrijving. We gaan per onderwerp in op:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat zouden we doen?
- Wat hebben we gedaan?

Vervolgens beantwoorden we de vierde W-vraag "Wat heeft het gekost?" voor het totale venster. We lichten hier de financiële resultaten toe tussen de begroting inclusief begrotingswijzigingen en de jaarrekening. Verschillen op baten of lasten groter dan € 25.000 per thema worden toegelicht. De som van verschillen kleiner dan € 25.000 op baten dan wel lasten per thema geven we weer met de omschrijving "overige afwijkingen". Het is mogelijk dat de som van kleine verschillen optelt tot een bedrag groter dan € 25.000.

Na de vensters zijn de paragrafen opgenomen. Dit zijn de wettelijk voorgeschreven paragrafen.

Jaarrekening

In de jaarrekening geven we een toelichting op het financiële resultaat. Dit deel bevat de balans met de toelichting.

Legenda

In de financiële overzichten zijn de verschillen benoemd met een N = nadeel of V = voordeel.

- Nadeel: een verhoging van de lasten of een verlaging van de baten.
- Voordeel: een verlaging van de lasten of een verhoging van de baten.
- De bedragen in de tabellen en grafieken worden, tenzij anders vermeld, afgerond in duizenden euro's. Optellingen kunnen door de afrondingen een beetje afwijken.
- De toelichting op de verschillen is in hoofdlijnen.
- De afwijkingen groter dan € 25.000 per thema of van politiek belang worden toegelicht.
- De verschillen kleiner dan € 25.000 op baten of lasten per thema geven we weer onder 'overige afwijkingen'. De som van de kleine verschillen kan leiden tot een bedrag dat groter is dan € 25.000.
- De begroting is inclusief begrotingswijzigingen. Afwijkingen worden gepresenteerd ten opzichte van de laatste begrotingswijziging.
- De tabellen 'Wat hebben we daarvoor gedaan?' bevatten soms lege velden. Dit betekent dat de cijfers voor het jaar 2024 nog niet bekend zijn bij het CBS, het onderzoek in 2024 (nog) niet plaatsvond.

Financieel resultaat

Voor u liggen de jaarstukken 2024 van de gemeente Loon op Zand. Deze laten een negatief financieel resultaat zien van € 716.000. Ten opzichte van de Slotwijziging 2024 is het resultaat € 1.768.000 positiever. In onderstaande tabel noemen wij de onderwerpen die de grootste bijdrage leveren aan het resultaat. Bij de vensters is een nadere toelichting van de verschillen groter dan € 25.000 opgenomen.

Toelichting financiële afwijkingen

Omschrijving	Mutatie		Saldo	
Saldo primitieve begroting 2024			0	V
Begrotingswijzigingen:				
Belasting en leges verordeningen	-5	N		
1e bestuursrapportage 2024	-892	N		
Slotwijziging 2024	-1.588	N		
Totaal begrotingswijzigingen:			-2.484	N
Saldo begroting na wijzigingen			-2.484	N
Effecten in jaarrekening:				
Pensioenen wethouders	-641	N		
Sport bruikleenovereenkomst	-100	N		
Onderhoud gebouwen	104	V		
Wet maatschappelijke ondersteuning ZIN (Zorg in Natura)	-131	N		
Planmatig onderhoud wegen	-156	N		
Verliesvoorziening grond exploitatie	-147	N		
Toeristenbelasting	-358	N		
Bestemmingsplannen	-136	N		
Algemene uitkering	-161	N		
Personele lasten vs. inhuur derden	-134	N		
Treasury	377	V		
Onroerende zaakbelasting	663	V		
Opvang Oekraïense vluchtelingen	3.043	V		
Financiële afwijkingen	-455	N		
Totaal effect jaarrekening:			1.768	V
Resultaat jaarrekening 2024			-716	N

Pensioenen wethouders

Door een hogere rekenrente voor de pensioenen van onze wethouders, is er een nadeel ontstaan.

Sport

Op het gebied van sport zien we in 2024 een toename van de kosten. We sloten een nieuwe bruikleenovereenkomst af en de daaraan gekoppelde exploitatievergoedingen zijn hoger dan geraamd. Dit heeft een structureel effect.

Onderhoud gebouwen

Afgelopen jaar verduurzaamden wij de gemeentewerf en onderhoudswerkzaamheden vonden gelijktijdig plaats of waren hierdoor niet nodig, dit geeft een voordeel op het onderhoud van gebouwen.

Wet maatschappelijke ondersteuning ZIN

De inzet van lokale zorgaanbieders is hoger, deze zijn niet aangesloten bij de regionale inkoop SIEM. Dit betekent dat de kosten voor begeleiding en dagopvang toeneemt, omdat ook het aantal cliënten stijgt.

Planmatig onderhoud wegen

We zien een toename van het aantal schades en meldingen en dit vraagt om meer reparaties. Deze reparaties zorgen voor een toename van de arbeidsuren in het onderhoud van wegen.

Verliesvoorziening grondexploitatie

Op een aantal grondexploitaties is de verliesvoorziening verlaagd als gevolg van het verwachte project resultaat.

Toeristenbelasting

Bij het opstellen van de begroting is rekening gehouden met de opening van het Efteling Grand Hotel in 2024. Aangezien de bouw vertraging heeft opgelopen en de opening in de zomer van 2025 zal plaatsvinden vallen de opbrengsten toeristenbelasting lager uit.

Bestemmingsplannen

Een langdurig traject over de vergoeding van planschade is in 2024 afgerond. En de kosten voor adviezen van derden bij het beoordelen van lopende en nieuwe aanvragen is toegenomen.

Algemene uitkering

De hoogte van de uitkering van het gemeentefonds wordt berekend met behulp van maatstaven. Een hiervan is de totale WOZ waarde van de woningen en de niet woningen. Deze waren afgelopen jaren te laag. Hierdoor hebben we teveel middelen ontvangen uit het gemeentefonds.

Personele lasten vs. inhuur derden

De kosten voor de organisatie zijn hoger, op basis van de vergelijking personele lasten en inhuur derden. Het nieuwe functiegebouw stond op 1 januari 2024, maar de invulling van de vacatures vond gedurende het jaar plaats. Om de continuïteit van onze dienstverlening blijvend te kunnen garanderen is ingehuurd op vacatureruimte. In de paragraaf bedrijfsvoering leest u de toelichting hierop.

Treasury

De rentelast laat een voordeel zien, doordat we geen nieuwe langlopende lening nodig hadden. Daarnaast zien we een hogere rente op schatkistbankieren.

Onroerende zaakbelasting

De WOZ-waardeontwikkeling, de macro- economische ontwikkelingen zoals die in de algemene uitkering worden meegenomen en de overgang naar de Belastingssamenwerking West-Brabant zorgen voor een hogere opbrengst van de Onroerende zaakbelasting.

Opvang Oekraïense vluchtelingen

De bijdrage die wij ontvangen voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen is hoger dan de kosten die we afgelopen jaren hebben gemaakt. Dit zien we ook bij andere gemeenten terug. Dit geeft een voordeel, want op de vergoeding die wij ontvangen rust geen terugbetalingsverplichting. In 2025 past het Rijk de bijdrage per opvangplek aan, waardoor de kosten meer in lijn komen met de ontvangsten.

Financiële afwijkingen

Het samenspel van de financiële afwijkingen biedt geen sluitend inzicht. Dit heeft onder andere te maken met een deel van de specificaties dat binnen de bandbreedte van overige afwijkingen valt. Tot deze post behoren alle overige afwijkingen

Venster 1. Bestuur en dienstverlening

Ambitie

Loon op Zand is een sterke, zelfstandige gemeente die de inwoner centraal stelt. Nieuwe plannen maken we samen met onze inwoners en we staan open voor initiatieven uit de samenleving.

Uit de inwonerspanels die we in 2022 hielden, blijkt dat onze inwoners betrokken zijn bij hun omgeving. De respons is hoog en zij voelen zich verantwoordelijk.

We investeren in een toekomstbestendige organisatie die ambities mogelijk maakt in een veranderende samenleving. We spelen optimaal in op vragen vanuit de samenleving en onze dienstverlening sluit aan bij de behoeften van onze inwoners. We staan klaar voor onze inwoners; van het uitgeven van een paspoort tot het gezamenlijk oplossen van maatschappelijke uitdagingen. Het organiseren van een open dialoog hierover met de raad en de samenleving draagt bij aan krachtig bestuur. We doen dit met een robuuste, resultaatgerichte en vitale organisatie.

We denken in mogelijkheden. We werken samen met andere overheden als dit meerwaarde oplevert. We zijn een actieve partner in de regio die bijdraagt aan gemeenschappelijke doelen en de vruchten van de samenwerking plukt.

1.1 Bestuur en organisatie

Wat wilden we bereiken?

- We pakken uitdagingen samen met onze inwoners en (maatschappelijke) organisaties aan.
- Onze organisatie is robuust, resultaatgericht en vitaal.
- We zijn een weerbare en integrale ambtelijke en bestuurlijke organisatie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Realisatie		Begroting	Realisatie
	2022	2023	2024	2024
We faciliteren verschillende vormen van inwonerparticipatie. <i>Aantal metingen inwonerpanel</i>	2	2	3 á 4	3 á 4
Het uitvoeren van verkiezingen. <i>Een onweerlegbare verkiezingsuitslag</i>	Ja	Ja	Ja	Ja
We stimuleren jongeren om zich maatschappelijk actief in te zetten. <i>Aantal vergaderingen kindergemeenteraad</i>	5	5	6	6

Onze verbonden partijen:

Regio Hart van Brabant

Toelichting wat hebben we in 2024 gedaan en bereikt?

In juli 2023 nam de raad een besluit over het vervolgonderzoek naar de bestuurlijke toekomst van Loon op Zand. Inzetten op de bestuurlijke toekomst van Loon op Zand kan niet zonder een hoogwaardig en passend ondersteuningsinstrumentarium voor de raad. De door de raad ingestelde werkgroep is daartoe in 2024 diverse keren bij elkaar geweest en heeft zich late begeleid door adviesbureau Deloitte. Inmiddels is het eindrapport daarvan opgesteld en ter beschikking gesteld aan de raad. Het is nu aan de raad om daarover verdere besluiten te nemen. Vooruitlopend daarop is aan dit jaarverslag al een nieuwe paragraaf toegevoegd (Indicatoren toekomstbestendigheid) met de eerste aanzet voor rapportage.

In september 2024 installeerde de burgemeester de nieuwe kinderraad voor het schooljaar 2024-2025. In de 2024 bereidde de kinderraad zich voor op het maken van het portret van de koning en koningin samen met kunstenares Jackellen Schover. Dit was een speciaal project van de kinderraad 2023-2024. Daarnaast woonde de kinderraad de herdenking van 4 mei monument Loonse en Drunense duinen bij, waren zij aanwezig bij het voorleesontbijt samen met wethouder Mandemakers en Koningsdag.

1.2 Dienstverlening

Wat wilden we bereiken?

- Onze inwoners zijn tevreden over onze dienstverlening.
- We zijn goed bereikbaar voor onze inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

	Realisatie		Begroting	Realisatie
	2022	2023	2024	2024
Het leveren van publieksdienstverlening aan onze inwoners: Binnen drie werkdagen kun je met een afspraak terecht bij burgerzaken	85%	85%	85%	86%
Verwerking van belangrijke levensgebeurtenissen, zoals afgifte van geboorte, huwelijk, paspoort, rijbewijs, verhuizing en naturalisatie	Wettelijk termijn	Wettelijk termijn	Wettelijk termijn	Wettelijk termijn
Score op de zelfevaluatie:				
1. Basisregistratie personen (BRP) proces en privacy	98,8%	93,85%	99%	92%
2. BRP bestandscontrole	100%	99,98%	100%	100%
3. Proces uitgifte paspoorten en NL-identiteitskaarten	100%	89,33	100%	99,5%
4. Controle van 50 geselecteerde persoonslijsten	78%	88%	100%	76%
Telefonische bereikbaarheid: Waardering van ons telefonisch klantcontact	5,6		7,0	

* In 2024 zijn de voorbereidingen getroffen voor het onderzoek naar de waardering van ons telefonisch klantcontact, dit onderzoek vindt begin 2025 plaats.

Toelichting: Wat hebben we in 2024 gedaan en bereikt?

Inwoners konden in 2024 voor 86% van de gemaakte afspraken binnen drie werkdagen terecht bij Burgerzaken. Met name in de maanden februari, september en oktober is deze norm niet gehaald. Het afgelopen jaar was het eerste jaar van de paspoortpiek waarin het aantal aangevraagde reisdocumenten stijgt. We hebben zeven keer meer aanvragen afgehandeld dan de jaren daarvoor.

Uit de resultaten van de zelfevaluatie BRP en Reisdocumenten blijkt dat we voldoen aan het behalen van de wettelijke norm die door de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens wordt gehanteerd.

Helaas hebben we de streefwaarde van 99% voor de controle van vijftig geselecteerde persoonslijsten niet gehaald. Dit komt door een aantal factoren die we niet kunnen beïnvloeden. Controle van de juistheid van de persoonslijsten heeft en blijft een hoge prioriteit.

In juni 2024 hebben wij de verkiezingen voor de leden van het Europees Parlement uitgevoerd met als resultaat een onweerlegbare uitslag.

In oktober 2024 namen we een nieuw Burgerzakensysteem in gebruik waarmee we de processen en producten sneller en efficiënter kunnen afhandelen.

Met de implementatie van de nieuwe organisatiestructuur voerden we het frontofficeconcept door. De voorbereidingen voor een telefonisch onderzoek startten in 2024. Om planmatige redenen start het onderzoek zelf pas in 2025. Daarnaast is maandelijks gerapporteerd over telefonische bereikbaarheid en actief gestuurd op de drie bereikbaarheidsnormen.

We hanteren drie bereikbaarheidsnormen:

1. 75% van de inkomende telefonische vragen worden door het KCC beantwoord.
2. Aandeel terugbelverzoeken terug naar 20% in 2024 (landelijke norm).
3. Een 90% tijdige opvolging van alle terugbelverzoeken binnen 2 werkdagen.

Jaaroverzicht bereikbaarheidsnormen (gemiddelde over 2024):

Norm	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt*	Nov	Dec
1) 75%	60%	61%	62%	73%	70%	68%	72%	73%	73%	-	71%	75%
2) 20%	25%	26%	25%	21%	23%	23%	21%	20%	20%	-	21%	18%
3) 90%	76%	77%	79%	76%	75%	76%	86%	78%	78%	-	86%	89%

* Door storingen in de software is er geen data beschikbaar over Oktober

1.3 Openbare orde en veiligheid

Wat wilden we bereiken?

Het meerjarige veiligheidsbeleid is vastgesteld voor 2023 tot en met 2026. In onze reguliere werkzaamheden richtten we ons op de vastgestelde prioriteiten: jeugd, ondermijning, zorg & veiligheid en overlast & digitale veiligheid. Bij de uitvoering van onze werkzaamheden droegen we bij aan een veilige woon-, leef-, werk- en recreatieomgeving voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers.

Binnen onze reguliere taken:

In de periode 2023 - 2026 kent ons veiligheidsbeleid de volgende prioriteiten:

- We acteren op alle vormen van overlast die de leefomgeving van onze inwoners, ondernemers en bezoekers aantasten;
- We streven naar een verbetering van de veiligheidsbeleving op en rondom school, vergroten kansen voor risicojongeren en streven naar een afname van jeugdcriminaliteit;
- Verbinding zorg en veiligheid: we zorgen voor een zo goed mogelijke samenwerking tussen de betrokkenen en zetten in op een effectieve persoonsgerichte aanpak;
- Ondermijning: we zetten in op bewustwording en verhogen zo de maatschappelijke weerbaarheid en meldingsbereidheid;
- We zetten ons in om te voorkomen dat inwoners en bedrijven slachtoffer worden van cybercrime met als doel een betere weerbaarheid in de digitale wereld.

Wat hebben we in 2024 gedaan en bereikt?

Afgelopen jaar goten we, in overleg met de vorige burgemeester, het focusblad in een nieuwe vorm en legden het in een raadsinformatiebrief aan de raad voor, tegelijk met een veiligheidsbeeld van 2024. Het focusblad wordt een groeiend document dat onderscheid maakt tussen de 'prioriteiten' en de daarbij behorende interventies, de 'to do's' zoals uitvoeringsbeleidsstukken en de 'opgaven' die we vertalen uit maatschappelijke ontwikkelingen en uit wat wij als team veiligheid signaleren.

We zijn begonnen met de opgave polarisatie en volgden trainingen in het herkennen van en verdiepen in radicalisering, anti-institutionalisme en omgaan met extreme idealen. In het eerste deel van 2024 was een aantal leden uit het team veiligheid actief betrokken bij de crisishulpverlening. Daarnaast namen we in 2024 deel aan interventies in samenwerking met het bestuurlijk interventieteam (BIT) Hart van Brabant. Hierbij is aandacht geweest voor illegale prostitutie/mensenhandel, autoverhuur, industrie, buitengebied, controles van opslaglocaties, beroepsgoederenvervoer en de niet reguliere supermarkten.

De bluswatervoorzieningen zijn in samenwerking met defensie van onderhoud voorzien.

Op het gebied van zorg- en veiligheid is in meerdere complexe casus maatwerk toegepast. Vanuit veiligheid leverden we actief een bijdrage aan ontwikkelingen binnen het sociaal domein bij opgaven die daar spelen. We organiseerden voor onze collega's een interne training 'Herkennen van signalen van mensenhandel' waar ook medewerkers van de opvanglocaties aan deelnamen. We ondernamen in samenwerking met de woningcorporatie en politie actie om ouderen te informeren over digitale gevaren/nepagenten. Daarnaast organiseerden we een 'ijsjesactie' waarbij we actief met inwoners spraken over zaken waar we volgens hen aandacht aan moeten besteden.

Onze verbonden partijen:

- Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
- Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord

Wat heeft het gekost in 2024?

Thema	Omschrijving	Begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie	Saldo	V/N
1.1	Bestuur en organisatie	1.442	1.641	2.230	-590	N
1.2	Dienstverlening	839	446	439	7	V
1.3	Openbare orde en veiligheid	2.263	2.105	1.950	156	V
Lasten voor reserves		4.544	4.192	4.619	-426	N
1.99	Toevoeging reserves venster 1	-	-	-	-	V
Totaal lasten na toevoeging reserves		4.544	4.192	4.619	-426	N
1.1	Bestuur en organisatie	-	-	5	5	V
1.2	Dienstverlening	432	541	558	17	V
1.3	Openbare orde en veiligheid	63	70	64	-6	N
Baten voor reserves		495	611	628	16	V
1.99	Onttrekking reserves venster 1	-	181	181	-	V
Totaal baten na onttrekking reserves		495	792	809	16	V
Saldo venster 1		-4.048	-3.400	-3.810	-410	N

Toelichting lasten

Lasten Venster 1 (bedragen x € 1.000)			Nadeel	-427
1.1 Bestuur en organisatie			Nadeel	-590
I	Pensioenen wethouders		Nadeel	-641
De benodigde voorziening voor de wethouderpensioenen is als gevolg van de hogere rekenrente hoger dan verwacht.				
I	Bestuurlijke toekomst		Voordeel	68
De raad bekrachtigde in 2023 de opdracht voor de raadswerkgroep bestuurlijke toekomst. Deze opdracht zal in 2025 doorlopen. De raad stelde de evaluatie uit naar een nog te bepalen moment. Het toegekende budget schuiven we door naar 2025 voor de uitvoering van de opdracht van de raadswerkgroep bestuurlijke toekomst.				
I	Salarislasten		Voordeel	39
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.				
I	Overige afwijkingen		Nadeel	-56
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.				
1.2 Dienstverlening			Voordeel	7
I	Overige afwijkingen		Voordeel	7
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.				
1.3 Openbare orde en veiligheid			Voordeel	156
I	Salarislasten		Voordeel	120
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.				
I	Overige afwijkingen		Voordeel	36
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.				
1.99 Mutaties reserves			Voordeel	0
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.				

Toelichting baten

Baten Venster 1 (bedragen x € 1.000)		Voordeel	16
1.1 Bestuur en organisatie		Voordeel	5
I	Overige afwijkingen	Voordeel	5
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
1.2 Dienstverlening		Voordeel	17
I	Overige afwijkingen	Voordeel	17
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
1.3 Openbare orde en veiligheid		Nadeel	-6
I	Overige afwijkingen	Nadeel	-6
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
1.99 Mutaties reserves		Voordeel	0
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			

Venster 2. Gemeenschappen

Ambitie

We vertrouwen op de kracht van onze inwoners en hun gemeenschappen. Onze inwoners kunnen het verschil maken voor elkaar. Met alle hoogtepunten, onderlinge verschillen, tegenslagen en veerkracht om er weer bovenop te komen die daarbij horen. We zorgen voor een breed gedragen besef dat het leven, ieders leven, hobbels kent. Dat veel van die hobbels zich in de eigen omgeving laten oplossen. Dat afwijken van de norm soms normaal is.

De komende jaren gaan we intensief aan de slag met de uitdagingen in het sociaal domein, omdat de maatschappelijke ontwikkelingen (zoals tekorten in de zorg, tekorten op de arbeidsmarkt en tekorten aan voldoende woningen) ons dwingen tot actie en omdat de budgetten vanuit het rijk vanaf 2026 naar verwachting zullen worden gekort. Om de zorg voor ons allemaal toegankelijk en betaalbaar te houden, kunnen we niet wachten met ons hierop voor te bereiden.

Verenigingen en stichtingen zorgen met een breed aanbod aan sport, cultuur en ontmoeting voor maatschappelijke verbondenheid en levendigheid. We koesteren deze brede sociale basis van onze gemeente en stimuleren, ondersteunen en faciliteren deze. Door er daarnaast voor te zorgen dat voorzieningen laagdrempelig en vrij toegankelijk zijn en door in te zetten op preventie en vroegtijdige signalering, voorkomen we zoveel mogelijk dat problemen ontstaan of groter worden. We zorgen ervoor dat hulp aansluit bij de behoeften van de gemeenschap en we stimuleren inwoners hulp bij elkaar te zoeken. Dit geven we vorm in de opgave 'Sterke gemeenschappen' die voortkomt uit onze visie op het sociaal domein: 'In de buurt/Aan de buurt'.

Als onze bewoners het zelf even niet meer kunnen, weten ze waar ze terecht kunnen. We ontwikkelen een aanpak die maakt dat de toegang tot zorg voor inwoners herkenbaar en laagdrempelig is. We zijn aanwezig wanneer we signaleren dat mensen hulp nodig hebben. Daarbij nemen we de regie niet over, maar ondersteunen we mensen voor zichzelf en voor elkaar te zorgen. Dit werken we uit in de tweede opgave die voortkomt uit de visie op het sociaal domein: 'Toegang'.

Het gehele sociaal domein staat de komende jaren in het teken van deze ontwikkeling, waarbij alle speerpunten in dit venster en alle (vanuit het sociaal domein) betrokken partners van de gemeente direct of indirect hun steentje hieraan bijdragen.

2.1 Onderwijs

Wat wilden we bereiken?

- Voldoende en kwalitatief goed openbaar onderwijs
- Toekomstbestendige en goede huisvesting primair onderwijs in alle kernen
- Toekomstbestendige en goede huisvesting voortgezet onderwijs in onze gemeente
- Optimale en gelijke ontwikkelkansen voor kinderen en jongeren
- Alle volwassenen beheersen de basisvaardigheden, van zowel lezen, rekenen, schrijven als digitaal

Inhoudelijke toelichting algemeen

In 2024 stond de voorbereiding voor de bestuurlijke fusie van de twee basisschoolbesturen Bravoo en Leerrijk op de agenda van de gemeenteraden van de vier gemeenten waarin de nieuwe stichting Floriander openbaar onderwijs verzorgt. Naast onze gemeente zijn dat de gemeenten Waalwijk, Dongen en Geertruidenberg. De fusiestichting is per 1-1-2025 actief. In 2024 is ook een voorbereidingskrediet verleend voor de nieuwbouw van BS de Vaert, na conclusie dat gezamenlijke opgave van de onderwijsboulevard helaas niet tot succes heeft kunnen geraken.

De fusie was ingezet met als doel de bestuurlijke slagkracht van de schoolbesturen te verhogen, aansluiting te vinden bij regionale ontwikkelingen in de bestuurlijke schaalgrootte, efficiency te vergroten en kosten te besparen binnen de bedrijfsvoering. Door de administratieve belasting af te laten nemen zou de focus van de organisatie meer op onderwijsinnovatie en kwaliteitsontwikkeling worden gericht. Ouders en leerlingen behielden ook voor de lange termijn meer keuzemogelijkheden in de regio en in combinatie zou Floriander een nog aantrekkelijker werkgever zijn.

Samen met gemeente Waalwijk en de basisschoolbesturen startte taalschool Wereldrijk met het geven van onderwijs aan nieuwkomerskinderen van 6 tot circa 12 jaar wonende in de twee gemeenten.

Ook maakten we een nieuwe Loonse Educatieve Agenda (LEA) voor de periode 2025-2029. Deze nieuwe LEA is tot stand gekomen vanuit evaluatie en overleg met bestuurders en uitvoerders van alle betrokken partners. Ook de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) is in dit proces meegenomen. Met deze nieuwe LEA geeft het lokale netwerk van kind partners richting aan de ontwikkeling van het educatief klimaat in onze gemeente in de komende vijf jaar. Door samen te werken volgens de structuur in deze LEA beschreven, is er sprake van structureel en periodiek overleg met onderwijs, kinderopvang en andere partners over de gezamenlijke, maatschappelijke opdracht. We kiezen hierbij voor een bredere en meer uitvoeringsgerichte aanpak dan de aanpak die we in de LEA 2020-2024 hadden met drie bestuurlijke overleggen per jaar.

De gemeenteraad van Loon op Zand stelde in 2024 de startnotitie 'Naar een integraal Huisvestingsplan Kindvoorzieningen voor Loon op Zand' vast. Deze startnotitie is opgesteld in samenspraak met schoolbesturen en kinderopvang organisaties. De notitie biedt kaders en uitgangspunten voor het op te stellen Integraal Huisvestingsplan Kindvoorzieningen (IHP-K). Het proces om te komen tot een nieuw IHP-K startte in het najaar van 2024. In 2025 moet dit leiden tot een koersdocument voor de benodigde investeringen voor onderwijshuisvesting. Hierin maken we het verschil op de korte (eerste vier jaar) en op de middellange termijn (vier tot zestien jaar). Tevens maken we een doorkijk naar de lange termijn (zestien tot veertig jaar)

	Realisatie		Begroting	Realisatie
	2022	2023	2024	2024
We houden toezicht op het openbaar basisonderwijs - <i>% scholen dat aan de norm voor voldoende en kwalitatief goed openbaar onderwijs voldoet</i>	100%	100%	100%	100%
We zijn verantwoordelijk voor de toeleiding van doelgroep peuters naar voorschoolse educatie. We borgen het aanbod voor doelgroep peuters in het geheel van vroeg- en voorschoolse voorzieningen - <i>% van de geïndiceerde doelgroep peuters heeft een plek met voorschoolse educatie</i>	100%	100%	100%	100%
We werken vanuit de Lokale Educatieve Agenda (LEA) 2020-2024, waarin een nadrukkelijke link ligt tussen onderwijs en jeugdhulp. - <i>Aantal bestuurlijke bijeenkomsten per jaar om de voortgang van de opgaven uit de LEA te bespreken</i>	3	3	3	1

Speerpunten

Integraal Huisvestings Plan Onderwijs (IHP)	
Doel:	Voldoende, kwalitatief goede en goed gespreide onderwijshuisvesting.
Inhoud:	De verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting is een gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente en schoolbesturen. In een Integraal HuisvestingsPlan (IHP) willen we de gezamenlijke verantwoordelijkheid structureel inkaderen. We stellen een startnotitie op die we aan de raad voorleggen, op basis waarvan we vervolgens het IHP gaan schrijven.
Resultaat:	De startnotie IHP-K* is in juni 2024 vastgesteld door de raad. In het najaar is vervolgens een extern bureau in de arm genomen die de gemeente ondersteunt bij het opstellen van het IHP-K. Onafhankelijk onderzoek is nodig om een goed beeld te krijgen van de benodigde investeringen voor onderwijshuisvesting op korte en lange(re) termijn. Dit onderzoek richt zich op de staat van de onderwijsvoorzieningen in onze gemeente. Het is een wettelijke verplichting om dit onderzoek in 2025 op te leveren. Door deze noodzaak doen veel gemeenten een beroep op dezelfde externe bureaus. Door het grote aantal vragen van gemeenten aan deze bureaus is gebleken dat het niet mogelijk was om het externe onderzoek al in 2024 plaats te laten vinden. *In plaats van het IHP wordt dit het IHP- K: Integraal Huisvestings Plan Onderwijs en Kind-voorzieningen (IHP-K).

Huisvesting De Vaert en Van Haestrechtcollege	
Doel:	Voldoende, kwalitatief goede en goed gespreide onderwijshuisvesting.
Inhoud:	Voor basisschool De Vaert en middelbare school het Van Haestrechtcollege lopen haalbaarheidsonderzoeken. Het bureau dat het onderzoek voor het Van Haestrechtcollege uitvoerde, geeft aan dat nieuwbouw op een nieuwe locatie de voorkeur heeft. We willen onderzoeken of we zowel basisschool De Vaert als het Van Haestrechtcollege op eenzelfde locatie nieuw kunnen bouwen, in combinatie met kinderopvang 0-12 jaar, zodat we een doorgaande leerlijn realiseren van 0-16/17 jaar.
Resultaat:	In het voorjaar van 2024 werd duidelijk dat de gecombineerde scholenbouw van basisschool De Vaert met het Van Haestrechtcollege geen begaanbare weg is. Daarom ligt nu de solitaire (ver)nieuwbouw van de twee onderwijsgebouwen voor. Voor het onderzoek naar de nieuwbouw van IKC De Vaert op de huidige locatie stelde de gemeenteraad in november een voorbereidingskrediet beschikbaar. Tevens werd een raadsvoorstel opgesteld voor een voorbereidingskrediet voor de nieuwbouw van het Van Haestrechtcollege. De gemeenteraad neemt hierover begin 2025 een besluit.

2.2 Sport, cultuur en welzijn

Wat wilden we bereiken?

- Meer kinderen nemen deel aan georganiseerde sportieve activiteiten, want sporten is goed voor de fysieke en sociale gezondheid.
- Een beleidsnota Cultuurbeleid die in 2024 wordt vastgesteld.
- We zorgen dat alle inwoners zich gezond en gelukkig voelen. Dit doen we door ontmoeting en saamhorigheid te stimuleren, hulp toegankelijk te maken en problemen vroeg te signaleren. Zo voorkomen we eenzaamheid en zorgen we dat iedereen mee kan doen in de samenleving.
- Toekomstbestendige accommodaties, passend bij de opgave Sterke gemeenschappen, waarin voorliggende voorzieningen actief zijn, gesport wordt en culturele activiteiten worden ontplooid.
- Een nieuwe Wetering waarin we zorgen voor een goed beheer, exploitatie en verbinding met het voorliggend veld.

Inhoudelijke toelichting algemeen

Het initiatief Sjors Sportief en Sjors Creatief is in 2024 voortgezet. Dit biedt kinderen de mogelijkheid om laagdrempelig kennis te maken met alle sportieve en creatieve aanbieders in onze gemeente. In 2024 is een samenwerking gestart met het Jeugdfonds Sport & Cultuur. Hierdoor is het mogelijk dat kinderen en jongeren uit gezinnen met weinig geld, toch mee kunnen doen met voetbal, muziekles, turnen, streetdance, judo, theaterles of een andere sportieve of creatieve activiteit. Ook zijn er in 2024

wekelijks meerdere sportactiviteiten voor kinderen en jongeren georganiseerd door de buurtsportcoaches in onze gemeente. CmK3 is een programma dat basisscholen helpt de kwaliteit van cultuureducatie te verbeteren. Het zorgt voor meer structuur, zodat leerlingen zich beter kunnen ontwikkelen op creatief gebied. In onze gemeente doen zes scholen mee. De uitvoering wordt gecoördineerd door Bibliotheek Midden-Brabant (BMB), die de samenwerking tussen scholen, cultuuraanbieders en Kunstloc verzorgt. Deze activiteiten vonden zowel op en rondom school als in de wijken plaats. Verder werd nader invulling gegeven aan de Gouden Formule, een initiatief dat zich steeds breder verspreid over kinderopvang, scholen en ook (sport-)verenigingen en activiteiten in de gemeenschap en waarmee we drie waarden delen die voortkomen uit gesprekken met onze jeugd en jongeren over hoe we met elkaar om willen gaan. De 3 waarden die horen bij de Gouden Formule zijn: 1. Ik ben welkom zoals ik ben; 2. Ik help anderen als ik kan; 3. Ik pas goed op alles om me heen. Er zijn trainingen gegeven en bijeenkomsten georganiseerd voor het stimuleren van een Positief Sportklimaat en de JOGG-regisseur ('Jongeren Op Gezond Gewicht'), sport- en preventie-coördinatoren (GGD/GGZ) en clubondersteuners organiseerden activiteiten om overgewicht, obesitas en middelengebruik onder jongeren terug te dringen. De Sportraad heeft zich verder gepositioneerd als klankbord, adviseur en coördinator richting sportverenigingen en andere sportaanbieders in de gemeente om de doelstellingen uit het lokaal sportakkoord te bereiken.

Het college stemde op 29 oktober 2024 in met het kunst- en cultuurbeleid. Dit kunst- en cultuurbeleid is vervolgens doorgeleid naar de gemeenteraad. De besluitvorming van de gemeenteraad vindt plaats in het eerste kwartaal van 2025.

De startnotitie voor het Wijkgericht Maatschappelijk Accommodatiebeleid is vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin is aandacht voor de wisselwerking tussen de maatschappelijke impact, exploitatie & beheer en de bouwkundige staat van het gebouw. De uitvraag voor een accommodatie-onderzoek in Q1 2025, is uitgezet.

In 2024 is uitgewerkt wat we onder de maatschappelijke impact van accommodaties en initiatieven verstaan. We leren met en van onze (regionale) samenwerkingspartners en koppelen activiteiten en samenwerkingsverbanden in het kader van het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) aan onze opgaven Sterke Gemeenschappen en Sterke Toegang.

Aan verschillende accommodaties in Kaatsheuvel en Loon op Zand is in de vorm van een pilot een accommodatiegebonden sociaal- of jeugdwerker gekoppeld. Dit om met het bestuur en (potentiële) bezoekers de ontwikkeling van de Huis van de Wijk-functie of de Uitvalsbasis Jeugd- en Jongerenwerk uit te bouwen. Nieuwe vormen van ontmoeting en ondersteuning zijn opgestart.

In 2024 startte officieel de gemeentelijke coalitie rondom Kansrijke Start. Dit is een programma waarin een positieve ontwikkeling in de eerste 1000 dagen van een kind (en diens omgeving), vóór en na de geboorte, centraal staat.

Vanuit de onderdelen 'mantelzorg' en 'één tegen eenzaamheid' zetten we, zoals bepaald in de Kadernota 2024, middelen in voor de Dementievriendelijke Gemeenschap (DVG) Loon op Zand. Vanuit de post 'één tegen eenzaamheid' investeerden we bovendien in de ontwikkeling van een activiteitenmodule/-kalender voor www.loonopzandvoorelkaar.nl en een implementatie- en communicatieplan daarvoor. Het doel is het (collectieve) aanbod van accommodaties, verenigingen (sociale basis), maatjes, vrijwillige inzet en sociale partners gemakkelijker vindbaar te maken voor inwoners en hun sociaal netwerk (zoals kinderen, burens, huisarts, Casade, dementieconsulent).

Een werkgroep exploitatie & beheer met daarin onder andere leden van het bestuur van Stichting Dorpshuis Loon op Zand werkt toe naar een sluitende exploitatie & passende beheervorm bij de opgestelde missie en doelstellingen voor het Dorpshuis. Dit proces loopt door in 2025.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Realisatie		Begroting	Realisatie
	2022	2023	2024	2024
We dragen er met de bibliotheek zorg voor dat zij hun functie als lokale toegangspoort tot kennis kunnen behouden - <i>aantal leden van de bibliotheek</i>	3439	3471		3857
- <i>aantal afgehandelde vragen Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)</i>		142	150	200
- <i>aantal samenwerkingspartners t.b.v. IDO</i>		10	12	15
We ondersteunen verenigingen bij organisatorische en bestuurlijke vraagstukken, hun maatschappelijke betrokkenheid en groei van aantal jeugdleden. - <i>Aantal jeugdleden van gesubsidieerde sportverenigingen.</i>	2149	2067	2300	2255
- <i>Aantal sporters, afgeleid van indicator niet sporters van CBS, RIVM) hieronder.</i>	52,2% ¹	49,9%	56% ²	60%

Onze verbonden partijen:

Niet van toepassing.

Onze speerpunten:

Meerjaren Onderhouds Programma's Sportaccommodaties (MJOPS)	
Doel:	De vierjarige actualisatie van de MJOPS faciliteert eenduidig de buitensport accommodaties bij het onderhoud van hun terreinen, verduurzaming en het beter toegankelijk maken van terrein en gebouwen.
Inhoud:	Vanaf 2024 ontvangen negen in plaats van zes buitensportaccommodaties een exploitatievergoeding en jaarlijkse schouw.
Resultaat	We zijn op basis van een conceptbruikleenovereenkomst die op 12-6-2023 door het college is vastgesteld verder het gesprek aangegaan met de negen buitensportverenigingen om te komen tot eenzelfde overeenkomst met al deze verenigingen. In deze gesprekken zijn de vragen en opmerkingen van verenigingen uitvoerig besproken, wat uiteindelijk tot een akkoord heeft geleid met alle verenigingen. Op 17-12-2024 is de definitieve bruikleenovereenkomst voor de negen buitensportverenigingen door het college vastgesteld.

Kunst en Cultuurbeleid	
Doel:	De rol en plaats van 'cultuur' onderzoeken binnen de sociale ambities van de gemeente.
Inhoud:	In 2023 werd een startnotitie opgesteld voor kunst- en cultuur. In deze notitie is een visie over kunst en cultuur opgenomen en een plan beschreven hoe we daar de visie samen met onze verenigingen en partners gaan uitwerken in 2024. Kunst en cultuur brengt onze inwoners bij elkaar en versterkt onze gemeenschap. Dit zorgt ervoor dat onze inwoners elkaar kennen en er een netwerk is waarop teruggevallen kan worden als er hulp nodig is.
Resultaat	In 2024 is de visie rondom kunst en cultuur in samenwerking met de kunst- en cultuurpartijen uitgewerkt in het kunst- en cultuurbeleid. In de begroting 2025 en meerjarenbegroting 2026-2028 zijn financiële middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van dit beleidsplan. Het college heeft op 29 oktober 2024 ingestemd met het voorliggende kunst- en cultuurbeleid. De besluitvorming in de gemeenteraad vindt plaats in het eerste kwartaal van 2025.

¹ ook in te zien op sportenbewegenincijfers.nl

² 54% is het landelijke gemiddelde in 2021.

Dorpshuis Loon op Zand	
Doel:	Het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van Multi Functionele Accommodatie (MFA) Dorpshuis Loon op Zand voor en met de inwoners van Loon op Zand.
Inhoud:	We slopen in 2024 en 2025 in delen de oude Wetering omdat zo aan alle ecologische en omgevingseisen is voldaan. Begin 2024 sloopten we de bestaande Wetering, exclusief het oude klooster waarin een gezondheidscentrum wordt gecreëerd. Er wordt een MFA gebouwd met verschillende functies: dorpshuis (ontmoeting); sociaal-cultureel; faciliteren van (sport-) verenigingsleven en Huis-van-de-Wijk functie. We onderzoeken samen met de Vrienden van de Wetering (Stichting Dorpshuis LoZ) een passende exploitatie en balans tussen professioneel beheer en vrijwillige inzet.
Resultaat	In mei 2024 is het voorlopig ontwerp voor het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van een Multi Functionele Accommodatie (MFA) besproken met de raad. Begin 2025 zal het Definitieve Ontwerp worden gepresenteerd en tevens de opzet van de toekomstige exploitatie- en beheersstructuur. De huidige ontwikkelingen op gebied van stikstof worden momenteel onderzocht of en in hoeverre het project daar mee wordt geconfronteerd. Bouwkosten worden voor de Europese aanbesteding nogmaals doorgerekend als DO en technisch programma van eisen definitief zijn.

2.3 Voorliggende voorzieningen

Wat wilden we bereiken?

- Sterke gemeenschappen waarin inwoners, verenigingen en organisaties intensief met elkaar samenwerken.
- Mantelzorgondersteuning en vervangende zorg voor mantelzorgers, afgestemd op hun behoeften.
- Inwoners met een positieve gezondheidservaring, die zo lang mogelijk verantwoord thuis kunnen wonen.
- Een breed en vrij toegankelijk hulpaanbod in alle kernen van de gemeente, afgestemd op de behoeften van de inwoners, waarmee de inzet van individuele maatwerkvoorzieningen verminderd wordt.

Inhoudelijke toelichting algemeen

Binnen het Sociaal Domein lag in 2024 de focus op de opgaven Sterke Gemeenschappen en Toegang. Deze opgaven vragen nu en de komende jaren veel inzet. Voorgaand jaar is de stand van zaken in kaart gebracht in het sociaal domein en in 2024 is dit verder doorvertaald. Dit is een meerjarige opgave. In de twee alinea's hieronder staat het proces verder beschreven.

In 2024 werd er binnen het Sociaal Domein op ingezet om het voorliggend veld te versterken. Zo is er meer focus in het welzijns- en maatschappelijk werk aangebracht en is de inzet van bijvoorbeeld het jongerenwerk verhoogd. Zo proberen we te voorkomen dat mensen zwaardere (jeugd)hulp nodig hebben door hen tijdig collectief te helpen. Gemeente Loon op Zand gaat hiermee een impactgerichte weg in: we willen zoveel mogelijk verschil maken voor de inwoner.

Binnen de opgave 'Sterke gemeenschappen' richten we ons op het versterken van de sociale infrastructuur en het stimuleren van initiatieven die ervoor zorgen dat inwoners naar elkaar omzien en elkaar ondersteunen. Verenigingen en maatschappelijke organisaties spelen hierin een essentiële rol. We nodigden hen uit voor twee inspiratiebijeenkomsten en stelden pilotmiddelen beschikbaar voor innovatieve initiatieven. In 2024 werden pilotmiddelen toegekend aan Dierenweide 't Molengeitje en Kids & Koffie 0416. De overige pilotgelden worden in 2025 besteed.

In 2024 startten we, met financiering vanuit IZA, de opbouw en implementatie van loonopzand.mantelzorgtest.nl. Dat deden we in samenwerking met de gemeenten Heusden en Waalwijk. Samen met partners uit het veld, (zoals de partners van Steunpunt Mantelzorg Loon op Zand) is het platform gevuld met hulpaanbod en tips. In september/oktober start de communicatiecampagne. loonopzand.mantelzorgtest.nl/ wordt ingezet als middel om inwoners op een laagdrempelige manier bewust te laten worden van het feit dat ze mantelzorger zijn en wat ze preventief kunnen doen om niet overbelast te raken.

Bovendien is nu het hulpaanbod op één plaats te vinden, wat ook een behoefte van professionals is. In 2024 is deze verder gevuld en gestart met communicatie hierover.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Binnen onze reguliere taken:

	Realisatie		Begroting		Realisatie
	2022	2023	2023	2024	2024
- <i>Percentage van (sport)verenigingen en maatschappelijke organisaties dat haar aanbod van ontmoeting/ontspanning en onderlinge steun aankondigt via platform 'loonopzandvoorelkaar'.</i>	10%	25%	25%	50%	42%
Inwoners nemen zelf de verantwoordelijkheid om voldoende te sporten en te bewegen in een gezonde, uitnodigende omgeving. - <i>Percentage inwoners dat voldoet aan de beweegrichtlijnen van de gezondheidsmonitor³</i>	39,8%	39,8%	42%	45,2% ⁴	50%
- <i>% jongeren met overgewicht 9-10 jaar</i>	24% ⁵	18,5% ⁶	22%	20%	16,7% ⁷
- <i>% jongeren met overgewicht 13-15 jaar</i>	10%	9%	9%	8%	6%
De mogelijkheden om vrijwilligerswerk of burenhulp te doen of te vragen, zijn bekend bij inwoners van alle leeftijden. - <i>Aantal geregistreerde matches bij LoonopZandvoorelkaar per jaar</i>	466 ⁸	330	215	230	310
Mantelzorgers ontvangen de ondersteuning die zij nodig hebben om hun mantelzorgtaken vol te kunnen houden. - <i>Aantal geregistreerde mantelzorgers</i>	211	250	225	250	236

Onze verbonden partijen:

- GGD Hart voor Brabant

Onze speerpunten:

Weerbare, zelfstandige jongeren op gezond gewicht (JOGG)	
Doel:	Kinderen- en jongeren worden ondersteund bij het ontwikkelen van hun talenten, interesses en toekomstperspectief. De leefomgeving (thuis, buurt, school, vrije tijd, sport, werk en media) van kinderen en jongeren gezond maken.
Inhoud:	Deze ondersteuning vindt plaats binnen of sluit aan bij de leefwereld van jongeren; op school, thuis, op straat én online. Zodat zij veilig en leeftijdsadequaat opgroeien tot weerbare, zelfstandige en gezonde volwassenen. De JOGG-aanpak gaat uit van een integrale aanpak op beleidsniveau, uitvoerend niveau en op wijkniveau.
Resultaat	In het najaar van 2024 heeft de gemeente Loon op Zand een overeenkomst gesloten met Stichting JOGG, waardoor de gemeente officieel JOGG-gemeente is geworden. Investerings van de inzet van een externe JOGG-regisseur à 6 uur in de week. Dit wordt gefinancierd uit de brede specifieke uitkering (SPUK). De JOGG-regisseur is in Q4 gestart met het volgen van een training en het opstellen van een Plan van Aanpak voor de gemeente. De focus wordt in de eerste fase gelegd op de volgende omgevingen: school en opvang, buurt en sport. De JOGG-regisseur sluit aan bij bestaande overleggen rondom preventie.

³ sportenbewegenincijfers.nl

⁴ Gemiddelde regio 2022

⁵ Geactualiseerde cijfers van de GGD (2022)

⁶ Geactualiseerde cijfers van de GGD (2022)

⁷ Gemiddelde regio 2022

⁸ Door opvang Oekrainers eenmalig extra hoog.

Extra inzet Jeugd- en jongerenwerk	
Doel:	Verminderen mentale problematieken bij jongeren en de overlast in de openbare ruimte.
Inhoud:	De uitdagingen die we aanpakken met de twee opgaven in het sociaal domein, raken ook de jeugd van onze gemeente. Vanwege de coronacrisis blijken veel meer jongeren dan voorheen te kampen met mentale problemen. Met een integrale aanpak ondersteunen we jeugdigen die extra aandacht nodig hebben. Jongeren die uitvallen op school, of dreigen uit te vallen, ondersteunen we vroegtijdig om hun thuis- en schoolsituatie beter te kunnen behappen. Daarnaast streven we naar een verbetering van de veiligheidsbeleving op en rondom school, vergroten kansen voor risicojongeren en streven naar een afname van jeugdcriminaliteit. We pakken jeugdoverlast aan en kijken wat er nodig is om afglijdende jeugd een beter alternatief te bieden dan het negatieve pad. Om hierop bij scholen (ook in andere gemeenten waar Loonse jongeren op school zitten) en andere vindplaatsen extra alert te zijn en een gerichte aanpak in te zetten, wordt er in 2024 en 2025 en op basis van een motie van de gemeenteraad extra inzet gepleegd op het jeugd- en jongerenwerk.
Resultaat	In 2024 is er 1,84 fte inzet toegevoegd aan de vaste formatie jongerenwerk. Deze medewerkers zijn in februari en maart begonnen. Deze extra inzet is met name gericht op het verminderen van mentale problematieken bij jongeren en het verminderen van overlast in de openbare ruimte. Om dit te bereiken is er onder andere extra geïnvesteerd in het accommodatiegebonden jongerenwerk in nauwe samenwerking met de jongerencentra Crossroads en de Kuip. Hiervan zien we in 2024 al de eerste voorzichtig positieve resultaten, bijvoorbeeld door verminderde overlast en vernielingen op specifieke locaties zoals het President Kennedyplein.

Huis van de wijk-functie binnen Sterke gemeenschappen	
Doel:	Het op orde brengen en versterken van het voorliggend veld, vanuit de opgave 'Sterke gemeenschappen', leidt ertoe dat er minder individuele dure zorg geïndiceerd hoeft te worden. Om dit te realiseren kan voor sommige voorzieningen een plek in de wijk nodig zijn waar dit –met inwoners en aanbieders- vormgegeven kan worden: Wijken/kernen hebben een ontmoetingspunt dat aansluit bij de behoeftes in de wijk. De functie 'Huis van de Wijk' vormt een basis van een vitale en veerkrachtige wijk, waarin inwoners van de wijk zichzelf, elkaar en de wijk in het geheel versterken.
Inhoud:	Per wijk onderzoeken we, met de partners van het wijkteam en inwoners, hoe vraag, aanbod en werkwijze op elkaar af te stemmen, te realiseren en te promoten zijn. In Kaatsheuvel West blijven we het aanbod van de Rode Loper ontwikkelen, in overleg met Casade. In Kaatsheuvel Oost onderzoeken we in 2024 of de Huis van de Wijk-functie in de Gildenbond kan worden vormgegeven. In Loon op Zand is De nieuwe Wetering vooralsnog de meest logische locatie en maken we in 2024 een voorzichtige start vanuit de Tijdelijke Huisvesting in de Venloene. De bewoners van De Moer hebben zelf een ontmoetingspunt iccn hun kern gerealiseerd. Dit zullen we met hen gaan evalueren. Het sociale en financiële rendement van accommodaties komt ook terug in de evaluatie van het accommodatiebeleid dat voor 2024 gepland staat.
Resultaat	Er is in 2024 geïnvesteerd in ontmoetingspunten die aansluiten bij de behoeftes van de wijk. Zo is een Praathoekske en Soepcafé bij de Gildenbond en bij buurthuis Pannehoef gecreëerd, voor en door buurtbewoners. Ook zijn GALA middelen ingezet voor de inrichting van een ontmoetingsruimte bij de Gildenbond binnen en Buurthuis Pannehoef buiten. Het dinsdagochtend Adviesplein van Loon vindt doorgang in de bibliotheek van De Venloene. In De Moer is geïnventariseerd tussen welke locaties een keuze gemaakt gaat worden op basis van de vraag naar de Huis van de Wijk functie van de inwoners. In de startnotitie voor het op te stellen WMA is 'maatschappelijke impact' gekoppeld aan de Huis van de Wijk functie (of aan de Uitvalsbasis Jeugd- en jongerenwerk). Een accommodatiegebonden sociaal werker kon pas in juni 2024 starten. Het creëren van draagvlak in de wijk/ bij besturen en het vinden en binden van (nieuwe) vrijwilligers kan meer tijd kosten dan verwacht. De opgave 'Sterke gemeenschappen' is een continu proces voor meerdere jaren. We maken deze ontwikkeling mogelijk vanuit het middelen- en maatregelenbudget. su

Verstevigen en doorontwikkelen van vrijwilligersbeleid sociaal domein	
Doel:	Behouden, versterken en uitbreiden van de vrijwillige inzet in de sociale infrastructuur en het voorliggend veld.
Inhoud:	De inzet van vrijwilligers is essentieel om de zorg betaalbaar te houden en draagt bij aan de participatie van onze bewoners. Vanuit onze organisatie geven wij een impuls aan projecten en initiatieven waar vrijwilligers een rol kunnen spelen. De ondersteuning aan de vrijwilligers besteden wij uit aan de organisatie die daarvoor toegerust is en kan zorgen dat onze vrijwilligers langdurig inzetbaar zijn.
Resultaat	Er zijn extra activiteiten georganiseerd, zoals het vrijwilligerscafé en bezoeken aan vrijwilligersorganisaties om contacten te versterken en behoeften te peilen. Daarvoor is vanaf 1 september 2024 de inzet van ContourdeTwern voor het vrijwilligerspunt/team Loonopzandvoorelkaar uitgebreid met acht uur per week. De uitbreiding van uren is door ContourdeTwern gerealiseerd per 1 september in plaats van per 1 januari. Daardoor is niet het gehele budget ingezet in 2024.

2.4 Maatwerk

Wat wilden we bereiken?

Voldoende ondersteuning aan inwoners -jong en oud- die (nog) niet zelfredzaam of samenredzaam zijn. Voorliggend waar mogelijk, geïndiceerd waar nodig, vanuit een integrale en systemische aanpak

Afname van de inzet van maatwerkvoorzieningen Jeugd en vermindering van de toename maatwerkvoorzieningen Wmo door te normaliseren.

Verminderde toename van de kosten, onder andere door een preventieve en voorliggende aanpak in de opgave "Sterke Gemeenschappen", waarbij GRIP op het sociaal domein een integraal onderdeel wordt van deze opgave.

Wat wilden we daarvoor gaan doen?

	Realisatie		Begroting	Realisatie
	2022	2023	2024	2024
We geven indicaties af die een sobere doch doelmatige oplossing zijn voor de zorgbehoefte - Aantal afgegeven maatwerkvoorzieningen Wmo	1166 (1088 ZIN 78 PGB)	1180	1250	1178 (1124 ZIN 54 PGB)
- Aantal afgegeven voorzieningen jeugdhulp	667 (628 ZIN 39 PGB)	661	715	779 (762 ZIN 17 PGB)
- Aantal gebruikers Wmo-vervoer (pashouders/actieve reizigers)	857/337	814	891/350	**
- Aantal gebruikers leerlingenvervoer	122	138	136	138
We bieden inwoners een oplossing als er sprake is van problematische schulden - Aantal schuldregelingen (minnelijke regelingen en WSNP-regelingen) ^(OEB)	11	13		11
- Aantal inwoners onder bewindvoering met vergoeding vanuit Bijzondere bijstand. * ⁹		33		30

*Deze indicator is op onduidelijke manier gemeten de afgelopen jaren. Bovenstaande cijfers geven de juiste realisatie aan voor 2023 en 2024.

** In 2024 is hierop geen registratie verricht, omdat de monitor vanuit regiovervoer in ontwikkeling is.

⁹ Gemeente heeft geen zicht op Bewindvoering die op eigen kosten wordt uitgevoerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is geïnvesteerd in het versterken van en verwijzen naar voorliggende voorzieningen ter voorkoming van dure specialistische maatwerkvoorzieningen. Hierdoor zien we een toename van het aantal ritten van ANWB AutoMaatje, waar vrijwillige chauffeurs minder mobiele inwoners op verzoek vervoeren.

Per 1 januari 2024 zijn we aangesloten bij de regionale inkoop voor dagopvang en begeleiding (Siem). De beschikkingen die vanuit de oudere inkoop liepen zijn gecontinueerd. Nieuwe beschikkingen konden enkel via Siem plaatsvinden. We hebben in 2024 de samenwerking tussen ons wijkteam en Siem verder vormgegeven. Gedurende 2024 weten we elkaar inmiddels goed te vinden en is er voldoende vertrouwen in elkaars handelen. We zien dat inwoners die bij Siem worden aangemeld tijdig worden geholpen.

In 2024 startten we, samen met de gemeente Waalwijk, het Zorgkantoor en zorgaanbieders Mijzo, Actief Zorg en Zorggroep Elde Maasduinen met de pilot Community Care.

Met Community Care wordt het volgende beoogd:

- Bijdragen aan een beter antwoord op zorg- en ondersteuningsvragen van kwetsbare, thuiswonende ouderen en hun omgeving.
- Bewerkstelligen dat kwetsbare ouderen langer verantwoord thuis blijven wonen.
- Bijdragen aan het verhogen van de kwaliteit van leven van kwetsbare ouderen.
- Organiseren van zorg en ondersteuning tegen mogelijk lagere maatschappelijke kosten.

In juli 2024 startten drie leefcoaches ieder 12 uur per week in Kaatsheuvel met deze domeinoverstijgende werkwijze. Zij begeleiden inmiddels negen inwoners. Inzet van Wmo-voorzieningen stemden zij af met Wmo-consulenten.

Het nieuwe beleidsplan Schuldhulpverlening 2025-2028 is aangenomen door de Raad. De bestaande diensten op het gebied van schuldhulpverlening werden ook in 2024 uitgevoerd. Het betreft onder andere vroegsignalering, informatie en advies, crisisinterventie, betalingsregelingen treffen, budget coaching, budgetbeheer, nazorg, en hulp aan ondernemers. In 2024 is begonnen met het opzetten van preventiecampagnes op scholen. Het doel daarvan is bewustwording te creëren onder leerlingen en ouders op het gebied van geldzorgen en schulden. Daarnaast wordt ingezet op betere signalering van armoede en schulden op scholen. De eerste contacten zijn gelegd met basisscholen om voorlichtingsbijeenkomsten te organiseren. Deze worden gegeven door onze consulenten geldzaken. Zij zullen uitleg geven over het herkennen van signalen van armoede bij kinderen. Daarnaast zal tijdens de bijeenkomsten aandacht zijn voor de regelingen voor minima en de schuldhulpverlening van de gemeente.

Er zijn schulden-escapekoffers aangeschaft om in te zetten op het Van Haestrecht. Consulenten geldzaken hebben daar samen met jongerenwerkers een cursus voor gevolgd. Met deze koffers gaan we in 2025 leerlingen op speelse wijze bewustmaken van geldzorgen en de risico's rondom schulden.

De verdere uitvoering van de plannen die zijn besproken in het beleidsplan Schuldhulpverlening 2025-2028 wordt uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma medio 2025.

Hoewel het beroep op jeugdhulp verder is toegenomen, is deze stijging enigszins beperkt gebleven dankzij onze inzet op normaliseren en preventie. Hiervoor zijn voorliggende voorzieningen actief onder de aandacht gebracht bij de jeugdconsulenten, om waar mogelijk af te schalen. Daarnaast zijn de jeugdconsulenten verder toegerust middels bijscholing, onder andere in het toepassen van de Jouw Ingebrachte Mentor (JIM)-methodiek. Hiermee bevorderen we vroegtijdige, informele ondersteuning en versterken we het eigen netwerk van gezinnen en jeugdigen.

Onze verbonden partijen:

- Regio Hart van Brabant bestuurscommissie jeugd

Onze speerpunten:

Pilot Maatpact	
Doel:	Snel doelmatige en passende hulp inzetten in casuïstiek, waarbij de wetgeving geen belemmering moet vormen.
Inhoud:	De maatpactgedachte (out-of-the-box denken) is een andere manier van werken, het vraagt om het loslaten van oude denkprocessen van wat wettelijk kan en mag naar (onorthodoxe) oplossingen voor een hulpvraag. Een maatpactoplossing is dan beter voor de inwoner en vaak goedkoper dan het verstrekken van verschillende wettelijke voorzieningen naast elkaar. Snel kunnen doorpakken is essentieel bij maatpactcasussen.
Resultaat	In 2024 is in de maatpactgedachte (out-of-the-box denken) meerdere malen toegepast. We hebben geleerd dat de maatwerkgedachte niet zo zeer een andere manier van werken is, maar een andere manier van denken. De cliënt staat centraal; we werken vanuit zijn/haar perspectief op de toekomst. Hierbij durven we buiten de wettelijke kaders te denken. Dat een maatwerkoplossing op termijn goedkoper is onderbouwen we en maken we inzichtelijk door middel van een waardedriehoek. In 2024 is in twee casussen gebruik gemaakt van maatwerkgelden. Alle overige maatwerkcasussen zijn binnen de reguliere beschikbare middelen opgepakt. Verwachting is dat binnen het Sterk Lokale Team (opgave in de hervormingsagenda jeugd, moet in 2027 staan) de meeste casuïstiek opgepakt kan worden en dat maatwerk vooral samenwerking over grenzen heen gaat. Beweging zit voornamelijk in onderbouwing qua rendement, legitimiteit en betrokkenheid. Niet zozeer in geld. Maatwerk is een gedachtengoed in de volle breedte van het sociaal domein.

Inzet Wmo Begeleiding verloopt via Siem (regionale uitvoering via Coalitie)	
Doel:	Na indicatie door gemeente levert Siem effectief en efficiënt Wmo-begeleiding.
Inhoud:	Na besluitvorming door de gemeenteraad in juni 2023 is de implementatie van de aansluiting bij Siem voor de Wmo-begeleiding gestart. Siem is de naam voor de coalitie van zorgaanbieders die gezamenlijk een contract hebben gesloten met de regiogemeenten voor de uitvoering van Wmo-begeleiding. De aansluiting wordt in het 4 ^e kwartaal van 2023 geëffectueerd en in december afgerond. Vanaf januari 2024 start de dienstverlening door Siem. Deze dienstverlening wordt gemonitord en geëvalueerd, zodat de cliënten zo goed mogelijk begeleid worden. Waar nodig zal in overleg met Siem gezorgd worden voor het oplossen van eventuele knelpunten.
Resultaat	Inmiddels is de samenwerking met Siem gerealiseerd. In het afgelopen jaar zijn werkwijze en samenwerking geoptimaliseerd, De implementatie lijkt redelijk soepel te zijn verlopen. Hier is ook in het komende jaar in de reguliere werkzaamheden nog aandacht voor, al is het niet langer een speerpunt.

2.5 Arbeidsparticipatie

Wat wilden we bereiken?

- Onze inwoners participeren op een zo hoog mogelijk niveau, het liefst via betaald werk.
- Inwoners kunnen zelf in hun inkomen voorzien. Waar dat (tijdelijk) niet mogelijk is, bieden wij een vangnet.
- Statushouders die in onze gemeente komen wonen, begeleiden we zo snel mogelijk naar inburgering en participatie in de samenleving (bij voorkeur met betaald werk).
- Een effectieve en efficiënte inzet van Baanbrekers voor het verstrekken van inkomensondersteuning (uitkeringen) en het bemiddelen naar of het verstrekken van werk.

Inhoudelijke toelichting algemeen

In 2024 is meer zicht gecreëerd op de groep langdurig bijstandsgerechtigden. We analyseerden wie deze inwoners zijn, in welke situatie zij zitten, welke problemen er mogelijk op de verschillende leefgebieden (en in de omgeving) spelen en welke ondersteuning zij nodig hebben om mee te doen in de maatschappij, al dan niet via betaald werk. Het hebben van zicht op deze doelgroep is een van de verplichtingen vanuit de Participatiewet. Om deze doelgroep te activeren, hebben we gemeentelijke participatiecoaches ingezet die de begeleiding van Baanbrekers over kunnen nemen. Dit omdat Baanbrekers begeleiding kan bieden aan bijstandsgerechtigden gedurende de eerste vijftien maanden naar een vorm van (betaald) werk indien deze bijstandsgerechtigden arbeidsvermogen hebben.

Statushouders die in onze gemeente komen wonen, krijgen naast maatschappelijke begeleiding snel begeleiding richting inburgering en participatie. Bij aankomst in de gemeente of wanneer een statushouder vanuit het asielzoekerscentrum aangeeft te willen inburgeren, melden de inburgeringsconsulenten van de gemeente hen aan bij het Refugee Team en Werkvloertaal. Er wordt gestart met een brede intake van tien weken om de juiste inburgeringsroute te bepalen op basis van leerbaarheid, schoolervaring en werkervaringen. Samen met de statushouder wordt een Persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) opgesteld. Indien nodig, volgt de statushouder bij het Refugee Team een zestien weken durende Oriëntatiefase, waarin gewerkt wordt aan het maken van een CV en kennis over de Nederlandse maatschappij.

In het eerste jaar helpt het Refugee Team bij het vinden van vrijwilligerswerk of een parttimebaan met begeleiding van een coach. Betaalde banen worden gezocht op basis van taal, ervaring en interesses. Bij vrijwilligerswerk, bij voorkeur binnen de gemeente, wordt aangestuurd op Nederlands spreken, vergroten van het netwerk en het opdoen van werkervaring. Na maximaal een jaar volgt een warme overdracht naar Baanbrekers dat de participatie overneemt met focus op de Participatiewet. De inburgeringsconsulenten van de gemeente blijven betrokken en maken dat het PIP passend blijft.

De Wet inburgering 2021 is in 2022 van kracht geworden, waarbij het behalen van de inburgering gemiddeld drie jaar duurt. Hierdoor zijn de meeste inburgeraars nog bezig met hun traject. In 2024 hebben de eerste jongeren hun inburgering afgerond en zijn doorgestroomd naar regulier mbo-niveau 4 en universitair onderwijs.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Binnen onze reguliere taken:

	Realisatie		Begroting		Realisatie
	2022	2023	2023	2024	2024
We begeleiden inwoners naar zo regulier mogelijk werk - <i>Aantal inwoners in de bijstand</i>	225	230	220	220	248
We begeleiden en bemiddelen zodat mensen stappen kunnen zetten naar en op de arbeidsmarkt - <i>Netto arbeidsparticipatie</i>	74,2 (CBS)	73,4 (CBS)		74,2 (CBS)	
We moedigen mensen aan om deel te nemen aan sociale, culturele en sportactiviteiten - <i>Aantal afgegeven Samen-Loont passen</i>	769	778	775	800	752
- <i>Gebruik van de scholierenregeling (aantal)</i>	55	54	70	90	64
We dragen zorg voor een adequaat inburgeringsaanbod - <i>De mate waarin we voldoen aan de taakstelling die door het Rijk is opgelegd</i>	100%	79%	100%	100%	100%

Onze verbonden partijen:

- Gemeenschappelijke Regeling Baanbrekers

Onze speerpunten:

Doorontwikkeling participatiecoach (voorheen gidsfunctie)	
Doel:	Inzicht krijgen in de doelgroep, hun problematiek per leefgebied en ondersteuningsbehoefte, waarna zij minimaal een trede stijgen op de Participatieladder, bij voorkeur door middel van betaald werk.
Inhoud:	Vanuit de Participatiewet moeten wij inwoners begeleiden naar werk. Bij de koerswijziging van Baanbrekers besloten de drie gemeenteraden dat Baanbrekers zich richt op regulier werk en inwoners die binnen vijftien maanden naar werk te begeleiden zijn. De inwoners die daar langer de tijd voor nodig hebben, vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. In 2022 is gestart met een participatiecoach als pilot. Op basis van de evaluatie in 2023 zetten wij de participatiecoach in 2024 en 2025 verder in. Deze coach heeft intensief en persoonlijk contact met de inwoners: een bemoeizorg-type dat niet loslaat en verschil maakt voor de mensen.
Resultaat	In 2024 zijn twee participatiecoaches voor ieder acht uur per week ingezet om de doelgroep te leren kennen, te begeleiden naar een maatschappelijke activiteit en om opvolging aan hen te geven. De praktijk heeft uitgewezen dat er meer inzet wenselijk is om dit op een goede manier uit te voeren. De pilot is eind 2024 omgezet naar een beheersmaatregel in de begroting 2025 en meerjarenbegroting 2026-2028. Hiermee worden meer uren beschikbaar gesteld voor maatschappelijke activering, zodat zowel een maatschappelijk als financieel rendement gerealiseerd kan worden.

Wat heeft het gekost in 2024?

Thema	Omschrijving	Begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie	Saldo	V/N
2.1	Onderwijs	2.331	2.217	2.450	-233	N
2.2	Sport, cultuur en welzijn	3.269	3.997	4.295	-299	N
2.3	Voorliggende voorzieningen	5.841	5.646	19.856	-14.210	N
2.4	Maatwerk	12.692	16.763	16.253	510	V
2.5	Participatie	11.143	11.572	11.739	-167	N
Lasten voor reserves		35.277	40.194	54.593	-14.398	N
2.99	Toevoeging reserves venster 2	14	1.491	1.491	-	V
Totaal lasten na toevoeging reserves		35.291	41.685	56.084	-14.398	N
2.1	Onderwijs	456	489	843	354	V
2.2	Sport, cultuur en welzijn	283	279	639	360	V
2.3	Voorliggende voorzieningen	211	307	17.984	17.677	V
2.4	Maatwerk	-	30	34	4	V
2.5	Participatie	3.774	4.317	4.600	283	V
Baten voor reserves		4.724	5.421	24.099	18.677	V
2.99	Onttrekking reserves venster 2	114	2.177	1.540	-637	N
Totaal baten na onttrekking reserves		4.838	7.598	25.638	18.040	V
Saldo venster 2		-30.453	-34.087	-30.445	3.642	V

Toelichting lasten

Lasten Venster 2 (bedragen x € 1.000)		Nadeel	-14.399
2.1 Onderwijs		Nadeel	-233
I	Leerlingenvervoer	Voordeel	61
Er is minder inzet van rolstoelvervoer en individueel vervoer dan verwacht. Daarnaast wordt er door chauffeurstekorten efficiënter gereden. Bij het opstellen van de begroting 2025 en meerjarenraming is hiermee rekening gehouden.			
I	SPUK Onderwijsachterstandenbeleid	Nadeel	-82
Deze lasten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	SPUK NPO middelen	Nadeel	-91
Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is een (niet-structureel) investeringsprogramma van het kabinet om de gevolgen van de coronacrisis voor leerlingen op te vangen. De beschikbare NPO middelen kunnen tot medio 2025 besteed worden en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	SPUK Hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Nadeel	-166
Deze lasten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering Hulp gedupeerden toeslagenproblematiek voor de begeleiding van gedupeerden en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	Salarissen	Voordeel	19
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	26
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
2.2 Sport, cultuur en welzijn, erfgoed		Nadeel	-299
S	Sport	Nadeel	-100
We hebben een nieuwe bruikleenovereenkomst gesloten met 9 in plaats van 6 buitensportverenigingen. De daaraan gekoppelde exploitatievergoedingen aan verenigingen zijn daardoor sterk toegenomen. Hiervoor is momenteel structureel te weinig begroot.			
I	Sportbeoefening/-bevordering	Nadeel	-20
In 2024 is de verstrekte jeugdsportsubsidie iets toegenomen. Daarnaast financierde de gemeente deels de inzet van een buurtsportcoach in het bewegingsonderwijs, grotendeels ontvangen we van de basisscholen cofinanciering hiervoor, zie toelichting baten op dit onderdeel. Een deel van deze extra uitgaven hebben we kunnen dekken met incidentele middelen uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).			
I	SPUK Brede regeling	Nadeel	-158
Deze lasten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026 (SPUK Breed). De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. Deze lasten hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	Pand de Wetering	Nadeel	-44
Bij het opzeggen van de contracten van het oude pand voor stroom bleken er opzeggingskosten verschuldigd te zijn. Deze kosten waren niet voorzien in de eerste aanleg.			
I	Pand de Werft	Voordeel	33
Een deel van de post dagelijks onderhoud is gereserveerd voor het oplossen van storingen, schades, reparaties en dergelijke. Er bleek uiteindelijk minder van dit soort onderhoud noodzakelijk dan begroot.			
I	Salarissen	Voordeel	21
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.			
I	Overige afwijkingen	Nadeel	-31
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			

2.3 Voorliggende voorzieningen		Nadeel	-14.210
I	Jeugd Lokaal	Voordeel	81
Betreft een risicoreservering die we voor 2024 niet benut hebben. Voor 2025 is het de verwachting deze middelen wel in te moeten zetten t.b.v. de opgelopen regionale kosten in het kader van de transformatie in het sociaal domein.			
I	Persoonsgebonden budget (PGB) Jeugd	Voordeel	44
Gedurende het jaar hebben we het begrootte PGB budget (fors) bijgesteld. Deze bijstelling bleek juist te zijn én nog lager dan de bijstelling.			
I	Uitvoeringsbudget voorliggend veld	Voordeel	34
In 2024 is een bedrag voor subsidieverlening onbenut gebleven. In 2025 zal dit bedrag wel weer worden ingezet ten behoeve van versterking van het voorliggend veld.			
I	SPUK Domein-overstijgend samenwerken	Nadeel	-41
Deze lasten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering Domein-overstijgend Samenwerken, deze regeling voeren we gezamenlijk uit met de Gemeente Waalwijk en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	SPUK Brede regeling	Nadeel	-294
Deze lasten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026 (SPUK Breed). De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. Deze lasten hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	Langdurige opvang asielzoekers (Spreidingswet)	Voordeel	50
Voor 2024 zouden we samen met Dongen een locatiestudie laten uitvoeren. Echter de samenwerking met Dongen is op dit onderwerp tot stilstand gekomen. Hierdoor zijn er geen uitgaven geweest in 2024.			
I	Oekraïense vluchtelingen	Nadeel	-3.999
Dit betreft de kosten voor de opvanglocaties in de Theresiaschool en bij Arbeid Adelt. Deze kosten worden volledig door het Rijk vergoed, zie toelichting bij de baten.			
I	Crisisnoodopvanglocatie Kaatsheuvel	Nadeel	-10.334
Voor de crisisnood opvang hebben we in 2024 kosten gemaakt. Deze lasten worden conform gemaakte afspraken doorbelast naar CNO. En hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	Salarissen	Voordeel	211
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	38
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			

2.4 Maatwerk	Voordeel	510
I Jeugd regionaal	Voordeel	75
Gebleken is dat we na de bijstelling van de regionale kosten gedurende het jaar minder uit hebben hoeven geven inzake de regionale kosten voor Jeugdhulp. Het exacte verschil is minimaal.		
I Lokaal Maatwerk 18-	Voordeel	27
De lokale kosten voor Jeugdhulp, buiten dat wat we regionaal bekostigen, wijken af van de begrootte kosten in ons voordeel.		
I Materieel rolstoelvoorziening	Voordeel	25
Het aantal gebruikers van een rolstoelvoorziening is gedaald.		
I Materieel Woonvoorziening	Nadeel	-36
Er zijn meerdere relatief dure woningaanpassingen toegekend.		
I Immaterieel vervoersvoorzieningen WMO	Voordeel	55
Door een wijziging in het uitvoeringsbesluit wordt minder gebruik gemaakt van deze voorziening. Daarnaast is er sprake van chauffeurstekorten waardoor er efficiënter gepland is. Bij het opstellen van de begroting 2025 en meerjarenraming is hiermee rekening gehouden.		
S Bijdrage beschermd wonen	Nadeel	-60
Een bijdrage aan de kosten van beschermd wonen Licht Verstandelijke Beperking (LVB) aan de gemeente Tilburg, is abusievelijk niet opgenomen in de begroting 2024.		
S WMO (ZIN)	Nadeel	-131
Het nadeel is het gevolg van hogere lokale inzet aanbieders, welke niet zijn aangesloten bij SIEM, dan begroot. Dit vertaalt zich echter niet in een lagere bijdrage aan de regionale inkoop (SIEM). Per saldo betekent dit een toename van kosten op Begeleiding en Dagopvang. De verklaring hiervoor ligt in een toename van het aantal cliënten.		
I Huishoudelijke verzorging (HBH)	Nadeel	-52
Bij eerdere prognoses is uitgegaan van een lager verzilveringspercentage zorgleveranciers (95% in plaats van 96%), effect € 35.000 nadeel. Ook is sprake van een toename in het aantal voorzieningen hulp bij het huishouden in het 4e kwartaal 2024.		
I Salarissen	Voordeel	595
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.		
I Overige afwijkingen	Voordeel	12
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
2.5 Participatie	Nadeel	-167
I Schuldhulpverlening	Voordeel	26
Er werden vanaf medio 2024 minder ondernemers doorverwezen naar schuldhulpverlening. Bij het opstellen van de begroting 2025 en meerjarenraming is hiermee rekening gehouden.		
I Bijzondere bijstand	Nadeel	-41
De kosten van bewindvoering en de collectieve ziektekostenverzekering waren relatief hoog in 2024. Bij het opstellen van de begroting 2025 en meerjarenraming is hiermee rekening gehouden.		
I Participatie/BUIG	Nadeel	-291
De middelen die vanuit de gebundelde uitkering (BUIG) aan de gemeente worden verstrekt, worden één op één doorbetaald aan Baanbrekers. We hebben meer geld ontvangen en doorgezet naar Baanbrekers dan begroot.		
I Inburgering	Voordeel	59
Aangezien er minder inburgeringsplichtigen zijn gevestigd in de gemeente zijn er minder kosten gemaakt dan ingeschat.		
I Salarissen	Voordeel	58
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.		
I Overige afwijkingen	Voordeel	22
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
2.99 Mutaties reserves	Voordeel	0
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		

Toelichting baten

Baten Venster 2 (bedragen x € 1.000)		Voordeel	18.040
2.1 Onderwijs		Voordeel	354
I	SPUK Onderwijsachterstandenbeleid	Voordeel	82
Deze baten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	SPUK NPO middelen	Voordeel	91
Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is een (niet-structureel) investeringsprogramma van het kabinet om de gevolgen van de coronacrisis voor leerlingen op te vangen. De beschikbare NPO middelen kunnen tot medio 2025 besteed worden en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	SPUK Hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Voordeel	166
Deze baten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering Hulp gedupeerden toeslagenproblematiek voor de begeleiding van gedupeerden en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	15
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
2.2 Sport, cultuur en welzijn, erfgoed		Voordeel	360
I	Sportbeoefening/-bevordering	Voordeel	74
We ontvangen van basisscholen cofinanciering voor het inzetten van een buurtsportcoach voor het bewegingsonderwijs. Dit bedrag dient als dekking voor de meerkosten aan de lasten. Deze constructie is met ingang van 2026 niet meer van toepassing door wijziging in de BRC-regeling (Brede Regeling Combinatiefunctionarissen).			
I	SPUK Brede regeling	Voordeel	158
Deze baten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026 (SPUK Breed). De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. Deze baten hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	Tijdelijke huisvesting gebruikers Wetering	Voordeel	45
Zoals bekend worden de extra huurkosten gecompenseerd die vaste gebruikers van de Wetering betalen in hun tijdelijke huisvesting. De gemeente heeft hiervoor huurovereenkomsten opgesteld met de Venloene, Casade en het Hubertusgilde. Met de vaste gebruikers zijn gebruiksovereenkomsten opgesteld op basis van de huur die zij in de Wetering zouden betalen. Zij ontvangen hiervoor 1 keer per kwartaal een rekening van de gemeente. Het bedrag van € 45.000 is het totaal van die huurinkomsten, o.a. € 21.500 van de bibliotheek.			
I	Pand de Werft	Voordeel	25
Er zijn in 2024 meer servicekosten ontvangen dan oorspronkelijk ingeschat.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	58
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			

2.3 Voorliggende voorzieningen		Voordeel	17.677
I	SPUK Domein-overstijgend samenwerken	Voordeel	41
Deze baten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering Domein-overstijgend Samenwerken, deze regeling voeren we gezamenlijk uit met de Gemeente Waalwijk en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	SPUK Brede regeling	Voordeel	294
Deze baten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026 (SPUK Breed). De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. Deze baten hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	Langdurige opvang asielzoekers (Spreidingswet)	Nadeel	-50
Voor 2024 zouden we samen met Dongen een locatiestudie laten uitvoeren en hiervoor was een incidenteel budget van € 50.000 nodig. De dekking van deze kosten hadden vanuit SPUK-middelen Oekraïne plaats moeten vinden. Echter omdat deze kosten niet gemaakt zijn is er ook geen dekking gekomen vanuit SPUK-middelen Oekraïne.			
I	Oekraïense vluchtelingen	Voordeel	7.043
Alle kosten € 3.999.000 die wij maken voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen worden door het Rijk vergoed. In 2023 en 2024 is meer vergoeding vanuit het Rijk ontvangen dan we aan kosten hebben gemaakt. Het overschot € 3.043.000 valt vrij ten gunste van het resultaat.			
I	Crisisnoodopvanglocatie Kaatsheuvel	Voordeel	10.334
Voor de crisisnood opvang hebben we in 2024 middelen vanuit CNO ontvangen. Deze inkomsten zijn gelijk aan de uitgaven die wij maken en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	15
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
2.4 Maatwerk		Voordeel	4
I	Overige afwijkingen	Voordeel	4
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
2.5 Participatie		Voordeel	283
I	Participatie/BUIG	Voordeel	291
De middelen die vanuit de gebundelde uitkering (BUIG) aan de gemeente worden verstrekt, worden één op één doorbetaald aan Baanbrekers. We hebben meer geld ontvangen en doorgezet naar Baanbrekers dan begroot.			
I	Inburgering	Nadeel	-33
Minder inburgeringsplichtingen zijn gestart dan er was verwacht. Dit vanwege het minder plaatsen van 18+ binnen de gemeente.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	25
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
2.99 Mutaties reserves		Nadeel	-637
I	Dekking Dorpshuis/algemene reserve	Nadeel	-645
In 2024 waren de sloopkosten voor de Wetering €355.000. Het restant € 645.000 is nodig voor de sloopkosten in 2025.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	8
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			

Venster 3. Omgeving en economische ontwikkeling

Ambitie

Of het nu om wonen, werken, ondernemen of recreëren gaat: in Loon op Zand is het goed toeven. De komende vier jaar willen we al deze thema's van onze gemeente duurzaam versterken. Duurzaamheid is een van onze belangrijke speerpunten. We sluiten aan bij de klimaatdoelstellingen van Parijs.

Om deze doelstellingen te halen, werken we nauw samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Ook onder de vermindering van restafval zetten we de schouders, samen met alle inwoners. Aan het eind van deze periode zamelen we minder dan honderd kilo restafval per persoon per jaar in. Zo blijft de afvalinzameling betaalbaar voor onze inwoners.

De openbare ruimte benaderen we vanuit de uitgangspunten doelmatig, duurzaam en dienstverlenend. We gaan voor een verkeersveilige gemeente. We zetten in op een biodiverse en goed onderhouden openbare ruimte.

We blijven een levendige economische gemeente. Toeristen en inwoners weten onze gemeente te vinden voor vermaak, natuur en onze vitale kernen. Door meerdaags verblijf te stimuleren, nodigen we bezoekers uit om ook onze centra te bezoeken. De huidige situatie op de woningmarkt vraagt om creativiteit en ambitie. We willen deze periode blijven bouwen en zo op termijn uitgroeien tot een gemeente met 25.000 inwoners.

Wat hebben we bereikt binnen dit venster?

Met verschillende projecten in de openbare ruimte vergrootten we de leefbaarheid en verkeersveiligheid. Zo is de speeltuin aan de Hogeveert na participatie aanbesteed, zijn twee rotondes aangelegd op de Europalaan en verbeterden we de fietspaden Dongenseweg en Dreefseweg.

We zetten ons in voor duurzaamheid. Het aantal kilogram restafval per inwoner is gedaald met 16%. De verduurzaming van woningen loopt voor op de gestelde doelen. Met het verLEDden van de openbare verlichting liggen we op schema met 62% van de armaturen die vervangen zijn in 2024.

De woondeal begint een vast kader te worden in projecten. Van de 108 woningen die in 2024 zijn opgeleverd zijn er vijftig in de sociale huur. Dat zijn de negentien woningen en 31 appartementen in Salmrijck Loon op Zand. Dat is met 45% van het totaal van de 108 opgeleverde woningen. Dat is boven de 30%-norm van de Woondeal.

Vanuit economische zaken hebben we een zeer geslaagde Dag van de Ondernemer achter de rug. In Kaatsheuvel hebben we een spreekwoordenroute gekregen zodat toeristen onze kern beter leren kennen.

Ook op beleidsgebied hebben we niet stil gezeten. De Omgevingsvisie is vastgesteld, een belangrijk kader voor ontwikkelingen binnen onze gemeente. Ook zijn we hard aan de slag met het opstellen van nieuw Erfgoed- en Monumentenbeleid en is een start gemaakt met de Horecavisie.

3.1 Omgeving

Wat wilden we bereiken?

- Doelmatig beheer en onderhoud van de openbare ruimte waarin duurzaam werken de basis en dienstverlening belangrijk is.
- Verkeersveilige en bereikbare gemeente met bijzondere aandacht voor hotspots.
- Openbaar vervoer blijft beschikbaar in onze kernen om de bereikbaarheid voor eenieder in stand te houden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2024 hebben we het onderhoud van de openbare ruimte opnieuw aanbesteed. Hiermee hebben we voor de komende vier jaar een nieuwe aannemer die zorgt voor het onderhoud van het groen, wegen en riolering.

We realiseerden verschillende projecten zoals het Struinpad aan de Waalwijksebaan, verbetering van het fietspad langs de Dreefseweg en rotondes aan de Europalaan. Verder zijn we rondom Salmrijck met de openbare ruimte aan de slag gegaan in verband met de nieuwbouw die daar is gerealiseerd, en is de Middelstraat deels opnieuw geasfalteerd. In Loon op Zand is op een aantal plaatsen groot onderhoud uitgevoerd aan de bestrating, o.a. op het Oranjeplein, de Gildeweg en de Scorpius. Ook gingen we aan de slag met de vervanging van speelvoorzieningen aan de Aldrinstraat, Hertog van Brabantweg, Hanze en Ferdinand Bolplein.

Van een aantal grotere projecten is de participatie en technische uitwerking opgestart. Hierbij gaat het om de rotonde Horst-Duinlaan, Strieckenlaan, Tijsmanstraat en Van Immerseelstraat en de speelvoorziening aan de Hogevaart.

Vanaf 2022 kunnen meldingen voor de openbare ruimte worden gedaan met de Fixi-app. We zien dat de meldingsbereidheid van onze inwoners de afgelopen jaren blijft toenemen. In 2024 ontvingen we 7.733 meldingen. Dat is een stijging van 11,5% ten opzichte van vorig jaar. De meeste meldingen komen binnen over groen en bomen, zwerfafval en dumpingen. Bij de laatste zien we vooral een grote stijging. Dit was een te verwachten gevolg van de invoering van Diftar. We zien in 2024 een afname in het aantal meldingen over openbare verlichting. Dit is o.a. het gevolg van een actievere houding richting Enexis om netwerkstoringen op te lossen.

Binnen onze reguliere taken:

	Realisatie		Begroting	Realisatie
	2022	2023	2024	2024
We voeren regulier onderhoud uit volgens vastgestelde kwaliteitsniveaus in de IBOR-nota 2014-2023. - % dat voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsniveaus	84,6%	92,3%	90%	94%
We zorgen voor een verkeersveilige inrichting van de openbare ruimte. - Aantal verkeersslachtoffers	8	11	9	16

Toelichting:

- De beeldkwaliteit wordt periodiek geschouwd. Hieruit blijkt dat gemiddeld over het hele jaar het percentage dat moet voldoen aan de vastgestelde kwaliteitsniveaus wordt gehaald. Hiermee voldoen we aan de gestelde doelstelling.
- Het aantal verkeersslachtoffers in 2024 is gestegen ten opzichte van 2023. Op basis van de analyse van de ongevalsgegevens van 2024 zijn er geen specifieke locaties waar meerdere slachtoffers zijn gevallen. De locaties zijn verspreid over de gehele gemeente. Als we kijken naar de leeftijd en gebruikt vervoersmiddel dan zien we het volgende beeld:

Leeftijd	fiets	e-bike	bromfiets+	auto	overige	totaal
12 t/m 15 jaar		1				1
16 t/m 17 jaar			1		2	3
18 t/m 24 jaar	1		1			2
25 t/m 59 jaar	2		1	5		8
60 jaar en ouder	1	1				2
totaal	4	2	3	5	2	16

Bromfiets+: hieronder valt bijvoorbeeld ook de speedpedelec / Overige: vervoerwijze is niet bekend.

Daarmee is de oorzaak van het hogere aantal ongevallen met letsel in 2024 niet te verklaren. Het gebruikte vervoermiddel en de leeftijdscategorieën zijn hiervoor te verdeeld. Wat wel opvalt is dat er veel slachtoffers zijn gevallen in het 2^e kwartaal van 2024 (9 stuks van de 16), de oorzaak hiervan is niet te herleiden.

Onze speerpunten:

Beheer en onderhoud van de openbare ruimte volgens de principes doelmatig, dienstverlenend en duurzaam	
Doel:	Beheer en onderhoud van de openbare ruimte is een kerntaak van de gemeente en draagt bij aan het welzijn en de veiligheid van onze inwoners. In het kort wil dit zeggen dat het beheer tot doel heeft om aan de geldende normen te voldoen waarbij de functie en de levensduur worden geoptimaliseerd tegen aanvaardbare maatschappelijke kosten en risico's.
Inhoud:	We voeren toekomstbestendig beheer met een groene impuls. Dit houdt o.a. het volgende in: - Onderhouden van de openbare ruimte op de vastgestelde kwaliteitsniveaus. Dit geldt voor het onderhoud van het groen, reiniging en onkruidbestrijding van de wegen, legen van de afvalbakken, onderhoud van de banken etc. - Het onderhoud waar veiligheidsnormen van toepassing zijn zoals bij het snoeien van bomen en onderhoud van de speelvoorzieningen is geen sprake van de beeldkwaliteitsniveaus. - We investeren in vervangingen waarbij in cycli wordt gewerkt en de resultaten van uitgevoerde inspecties bepalend zijn voor de maatregelen die worden ingezet. - We werken de achterstanden weg en zorgen we dat de vervangingen op tijd worden gedaan. - Met de groene impuls richten we ons op duurzaamheid: voorkomen van hittestress in de bebouwde omgeving en het opvangen van regenwater. Ook zorgt meer groen in de bebouwde omgeving voor een gezondere leefomgeving.
Resultaat	In 2024 hebben we het onderhoud van de openbare ruimte opnieuw aanbesteed. Het nieuwe contract heeft een looptijd van 4 jaar. Bij de opstart van het nieuwe contract is geïnvesteerd in de relatie en zijn duidelijke afspraken gemaakt over taken, rollen en verantwoordelijkheden. Het onderhoud van de openbare ruimte wordt conform het contract uitgevoerd.

We investeren ten behoeve van een verkeersveilige gemeente	
Doel:	Terugdringen van het aantal verkeersslachtoffers en verbeterde doorstroming van het verkeer van en naar de Efteling.
Inhoud:	Op verschillende plaatsen in de gemeente pakken we zogenaamde hotspots aan: locaties waar het risico op verkeersslachtoffers relatief groot is. We doen dit o.a. door de aanpassing van de oversteek van de F261 bij de Duinlaan en realisatie van een rotonde bij de Horst – Van Heeswijkstraat. Ook wordt de doorstroming op de Europalaan verbeterd. Door het plaatsen van dynamische bewegwijzering wordt het gebruik van de verschillende rijstroken verbeterd.
Resultaat	De kruispunten Europalaan met de Dreefseweg en met het Paulus Potterplein zijn heringericht tot rotondes. De voorrang van de fietsers op de rotonde Europalaan – Marktstraat is gelijkgetrokken met de voorrangsregeling op de andere rotondes op de Europalaan. Tevens is een snelheidsremmend plateau ter hoogte van fietsoversteek Vlier - Europalaan aangelegd. Met de aanleg van de rotondes en het plateau is de snelheid op de Europalaan omlaaggegaan en is door de voorrang voor fietsers en voetgangers op de rotondes het fietsen en wandelen aantrekkelijker geworden. Daarnaast zijn de fietspaden langs de Dreefseweg/Dongenseweg verbeterd. Ze zijn waar nodig (en mogelijk) breder gemaakt. Daar waar het fietspad direct tegen de rijbaan ligt is de afscheiding met het gemotoriseerde verkeer verbeterd. Naast infrastructurele maatregelen zijn er ook diverse mensgerichte maatregelen uitgevoerd. Zo is er aandacht geweest voor alcohol gebruik in het verkeer, alsmede afleiding door bijvoorbeeld mobieltjes. We hebben aandacht besteed aan de fietsveiligheid door acties voor fietsverlichting en het monteren van spiegeltjes op fietsen. De aanpassingen bij de Horst en de dynamische bewegwijzering aan de Europalaan worden in 2025 gerealiseerd.

We realiseren een speeltuin in de Hogeveert	
Doel:	Een speelvoorziening voor de leeftijdsgroep 0-12 jaar.
Inhoud:	Vanuit bewoners hebben we een aantal verzoeken ontvangen voor de aanleg van een nieuwe speeltuin aan de Hogeveert, in dit deel van de Vaertenbuurt ligt geen speelvoorziening. Op basis van deze aanvraag heeft Contour de Twern een enquête uitgezet om de werkelijke behoefte check te doen. Uit de enquête blijkt zoals verwacht dat het merendeel graag een speeltuin/voorziening op de Hogeveert wil hebben. Kijkend naar het Speelbeleidsplan uit 2015 dan zien we dat deze voorziening in het beleidsplan stond als een locatie waar een voorziening wordt gemist.
Resultaat	De participatie en aanbesteding zijn inmiddels afgerond. In het participatieproces hebben de inwoners een keuze kunnen maken in het ontwerp van de speelvoorziening. In verband met levertijden wordt de speelvoorziening in september 2025 gerealiseerd.

3.2 Duurzaamheid

Wat wilden we bereiken?

- Uitwerking van het Duurzaamheidsprogramma tot een actieplan om de klimaatdoelen te realiseren.
- Realiseren en uitvoeren van wijkuitvoeringsplannen voor de wijken Pannenhoeve, Molenwijk en bedrijventerrein Kaatsheuvel.
- Onderzoek uitvoeren naar alternatieven voor aardgas in Loon op Zand, waar mogelijk in samenwerking met andere gemeenten en stakeholders.
- 75% hergebruik, minder gebruik van primaire grondstoffen en stapsgewijs naar minder dan 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2025.
- We zamelen afval in volgens het principe 'de vervuiler betaalt' (Diftar).
- Onze inwoners zijn bewust op het gebied van water en afval.
- Ons (afval)watersysteem is klimaatbestendig, duurzaam en levenscyclusgericht.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2024 stelden we het uitvoeringsprogramma op en presenteerden dat in 2025 aan de raad.

Voor de wijk Pannenhoeve maakten we een wijkuitvoeringsplan. We begonnen in deze wijk omdat de potentie voor de warmtetransitie hier het grootst was. Mede door de landelijke discussie over de salderingsregeling en de wisselende bereidheid van inwoners om te investeren gaan we eerst het traject evalueren voordat we in andere gebieden binnen onze gemeente aan de slag gaan.

Ter voorbereiding op de energietransitie en (regionale en landelijke) ontwikkelingen is opdracht gegeven voor een scenariostudie om onze positie als gemeente te bepalen in dit traject.

We hebben per 1 januari 2024 Diftar ingevoerd. Met de invoering van Diftar betaalt de aanbieder van huisvuil per lediging. Hiermee stimuleren we het scheiden van afval omdat het aanbieden van restafval duurder wordt dan het aanbieden van PMD of groenafval. Op basis van de eerste cijfers zien we een afname van het aanbod van restafval met 16%.

Afgelopen jaren is gebleken dat het persoonlijk advies van onze afvalcoach goed werkt. We hebben dan ook in 2024 deze diensten aangeboden. Ook de themapagina's in de Duinkoerier zetten we voort. Zo kunnen we verschillende afvalthema's aandacht geven en laten zien hoe verschillende inwoners en bedrijven uit onze gemeente omgaan met hun afval.

Ons (afval)watersysteem is klimaatbestendig, duurzaam en levenscyclusgericht. Hiervoor moeten we wel maatregelen nemen in onze kernen. We willen zoveel mogelijk verhard oppervlak afkoppelen, het afgevangen hemelwater bergen en infiltreren in de bodem om verdroging tegen te gaan. In 2024 zijn de voorbereidingen gestart voor het afkoppelen van straten in de Vaertenbuurt in Kaatsheuvel en de Strieckenlaan, Willibrordusstraat en Van Immerseelstraat in Loon op Zand. Deze werkzaamheden worden in 2025 en 2026 uitgevoerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Binnen onze reguliere taken:

	Realisatie		Begroting	Realisatie
	2022	2023	2024	2024
Aantal kg restafval (grof en fijn) per inwoner per jaar	146	149	125 kg	122 kg
Percentage van ons rioolareaal dat we jaarlijks reinigen en inspecteren	15,7%	14%	14%	12%
Percentage (geschikte) daken woningen met zonnepanelen	34%	26%	30%	40%
20% besparing energieverbruik in woningen realiseren in 2030 t.o.v. 2021 in TJ	329 (28,47% reductie t.o.v. 2021)	402	457	nnb
20% afname hoeveelheid CO2-uitstoot per jaar in 2030 t.o.v. 2019 (keuze voor 2019 in verband met covid-19)	nnb	90	104	nnb
Percentage woningen in E/F/G label, streven in 2030 5%	11%	11,1%	10,8%	11,5%
Aantal elektrische autolaadpunten	358	312	462	415
Percentage LED-lampen binnen onze gemeente in openbare ruimte, doel is om in 2030 alle openbare verlichting in LED te hebben.	49%	45%	62%	62%

Toelichting

- We hebben nu 122 kg restafval per inwoner per jaar. Om de hoeveelheid restafval verder terug te dringen hebben we per 1 januari 2024 een gedifferentieerd inzameltarief voor afval (Diftar) ingevoerd. In 2024 is de hoeveelheid restafval met 16% afgenomen.
- We voeren regulier onderhoud aan ons rioolareaal uit, conform vastgestelde kwaliteitsniveaus. In 2024 hebben we iets minder geïnspecteerd en gereinigd ter voorbereiding van verschillende uitvoeringsprojecten. Dit kwam omdat o.a. een aantal locaties die op de planning stonden niet konden worden geïnspecteerd doordat deze niet bereikbaar waren.
- Met de verduurzaming van woningen lopen we voor op de gestelde doelen. Het percentage zonnepanelen, de besparing op aardgas en het percentage met een laag energielabel zijn hoger dan verwacht. Bij het percentage zonnepanelen verwachten we de komende jaren een stagnering in verband met de afschaffing van de salderingsregeling. We zien een grote afname in het gebruik van aardgas. Dit is in lijn met de landelijke trend waarbij mensen steeds meer via airconditioning en warmtepompen gaan verwarmen. Deze investeringen worden mede ingegeven door de hoge gasprijs.
- Het aantal laadpalen in de openbare ruimte is niet zo hard gestegen als we verwachtten. Bij de realisatie van laadpalen zijn we afhankelijk van private partijen die ze in onze gemeente willen plaatsen. Naast de openbare laadpunten zijn er in onze gemeente 289 semi-openbare laadpunten (bijv. bij de Efteling, supermarkten, en woningen en bedrijven die ze openbaar aanbieden). Hiermee telt onze gemeente in totaal 704 laadpunten.

In de regionale visie is onderstaande tabel opgenomen.

*Tabel prognose (semi) publieke laadpunten
(Semi) publiek*

	08/2024 ²³	2025	2030	2035
Hilvarenbeek	119	218	541	1.020
Gilze & Rijen	240	277	690	1.287
Dongen	204	297	719	1.348
Loon op Zand	576	277	678	1.260
Waalwijk	589	671	1.644	2.977
Oisterwijk	238	448	1.092	2.026
Goirle	241	143	353	659
Tilburg	2.442	2.028	4.975	9.525
Totaal	4.649	4.359	10.692	20.102

Met het totaal aantal openbare en semi-openbare laadpunten voldoen we aan de prognoses die in de regio zijn gesteld.

Onze speerpunten:

Terugdringen van hoeveelheid restafval	
Doel:	Het terugdringen van de hoeveelheid restafval.
Inhoud:	Het restafval in gemeente Loon op Zand bestaat nog voor een groot gedeelte uit grondstoffen die gescheiden ingezameld kunnen worden. Niet alleen worden daarmee waardevolle grondstoffen teruggewonnen maar tegelijkertijd wordt de hoeveelheid restafval teruggedrongen. Om het restafval terug te kunnen dringen hebben we per 1 januari 2024 diftar op volume/frequentie ingevoerd. Er wordt gewerkt conform het 'de vervuiler betaalt'-principe. Het aanbieden van restafval ontmoedigen we met de invoering van een prijsprikkel. De huidige inzamelwijze blijft hierbij intact maar inwoners betalen voor het restafval dat zij daadwerkelijk aanbieden. Hiermee gaan inwoners die veel restafval produceren meer betalen dan inwoners die beter scheiden en het aanbod restafval beperken.
Resultaat	De hoeveelheid restafval is t.o.v. 2023 met 24 kg/inwoner afgenomen. Voor onze hele gemeente komt dit neer op het aanbod van 572 ton (572.400 kg) minder restafval over het jaar 2024. We zijn op de goede weg maar hebben ons streven voor 01-01-2025 (80% afvalscheiding en tussen de 100 kg en 75 kg restafval per inwoner) nog niet bereikt. In de aanloop naar het volgende grondstoffenbeleidsplan van 2028 gaan we volgens afspraak kijken welke vervolgstappen nodig zijn en opnieuw aansluiting zoeken bij het dan geldend landelijk beleid.

Uitwerken en uitvoeren actieplan Duurzaamheid	
Doel:	We moeten als gemeente aan de slag met het realiseren van verschillende duurzaamheidsdoelstellingen.
Inhoud:	We gaan aan de slag met een aantal projecten: - Warmtetransitie voor verschillende wijken - Duurzame toekomstlening: vervolgen ingezette aanpak - Tegengaan van hittestress: vergroenen van de Amerikastraat als pilot voor andere gebieden binnen onze gemeente - Duurzaam watergebruik: we realiseren een wadi in de omgeving van de Strieckenlaan en koppelen de hemelwaterafvoer af, zodat we water beter vast kunnen houden. - Vervanging van met name de PLL lampen in de openbare verlichting door LED verlichting. De PLL lampen worden niet meer geproduceerd door Europese wetgeving. Hierom wordt het verLEDden van de openbare verlichting versneld uitgevoerd. Bovenstaande zijn projecten die we als gemeente op gaan pakken in 2024. We willen graag samen met bewoners, bedrijven en andere organisaties zorgen voor een duurzame gemeente. Het opstellen van een actieplan in samenwerking met onze partners/stakeholders pakken we in 2024 op, zodat we het realiseren van doelen concreet in acties kunnen vertalen. De speerpunten vanuit duurzaamheid die in de begroting 2023 zijn opgenomen zoals Ecloz en Transitievisie warmte krijgen in het Actieplan ook een plek. In Venster 1 staan medewerkers voor de Transitievisie warmte opgenomen, dit komt voort uit eerdere besluitvorming over de Transitievisie warmte. Deze personen kunnen ook andere werkzaamheden uitvoeren op gebied van duurzaamheid. In 2023 is een initiatief gekomen voor de vergroening van de Amerikastraat. Dit initiatief kan als onderdeel van het Actieplan worden uitgevoerd in 2025.
Resultaat	Als team zijn we aan de gang gegaan met de uitwerking van het actieprogramma duurzaamheid met concrete uitwerking voor de komende jaren. Warmtetransitie voor verschillende wijken • Wijkuitvoeringsplan Pannenhoeve is uitgevoerd en wordt geëvalueerd. Deze evaluatie zal leiden tot een vervolgaanpak van de verdere uitrol van de warmtetransitie in andere wijken. • De subsidieregeling Nationaal Isolatieprogramma 2023-2026 (NIP) is opgesteld en wordt in 2025 voor vaststelling aan het college aangeboden. • Er is opdracht gegeven om een soortenmanagementplan op te stellen als onderdeel van de Omgevingswet en om de isolatieopgave te versnellen. Duurzame toekomstlening: vervolgen ingezette aanpak De toekomstbestendige lening kan momenteel worden aangevraagd. Momenteel kunnen gemiddeld 15 leningen per jaar aangevraagd en verstrekt. Vervanging PLL lampen: De aanwezige armaturen worden nu en de komende jaren versneld vervangen. Deze worden de komende jaren allemaal LED. Dit project loopt van 2024 t/m 2027. Dit doen we veelal per buurt en op basis van leeftijd. Daarnaast worden armaturen op basis van leeftijd bekeken en op basis van hun toestand vervangen.

Onze verbonden partijen:

- Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant

3.3 Wonen

Wat wilden we bereiken?

- We blijven voldoende woningen voor alle doelgroepen bouwen in onze drie kernen: Kaatsheuvel, Loon op Zand en De Moer. Hierbij sluiten we aan bij de regionale woondeal die in 2023 is ondertekend.
- Het realiseren van betaalbare, goede en duurzame huisvesting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het jaar 2024 stond vooral in het teken van landelijke en regionale ontwikkelingen. De Omgevingswet trad in 2024 in werking wat leidde tot een nieuwe manier van werken. Er moest gewend worden aan nieuwe processen en verantwoordelijkheden. We zien dat de omgevingsdialoog een grotere rol gaat spelen.

Verder zijn we in de regio bezig geweest met de regionale Woonzorgvisie. Deze is in september 2024 vastgesteld en vormt de basis voor de lokale Woonzorgvisie. Op 18 december 2024 deed de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State een verregaande uitspraak over stikstof in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen. Momenteel onderzoekt het college welke gevolgen deze uitspraak heeft voor onze huidige en toekomstige ruimtelijke en civiele initiatieven.

Binnen onze reguliere taken:

	Realisatie		Begroting	Realisatie
	2022	2023	2024	2024
Voldoen aan de woondeal 30-40-30				ja
Aantal nieuw opgeleverde woningen	35	54	179	108
Aantal woningen die in aanbouw zijn gestart			238	19

Toelichting

Gemeentebreed voldoen we aan de woondeal. We zien echter op projectniveau verschillen ten opzichte van de 30-40-30 regel.

In 2024 zien we een stagnatie in de woningbouw ten opzichte van wat we hadden verwacht. Er zijn minder woningen opgeleverd en ook minder woningen in aanbouw gestart. De oorzaak hierin is de aanwezigheid van beschermde fauna op een locatie en bezwarenprocedures op twee andere locaties. Dit vertraagde de realisatie van deze locaties. Ook bleek de realisatie van de flexwoningen aan de Dodenaauweg voor Casade niet haalbaar. Hierdoor dreigt ook dit project uitstel op te lopen.

Het gaat concreet om de volgende locaties die uitgesteld zijn:

Park Wijtenburg: 130 woningen

Van Lier: 94 woningen

Flex wonen: 60 woningen

Leo Hendik: 24 woningen

Park Vossenbergh: 81 woningen

Onze speerpunten:

Opstellen volkshuisvestingsprogramma, woonzorgvisie en huisvestingsverordening en actualisatie Beleidsregels voor personen die geen huishouden vormen	
Doel:	Zorgen voor voldoende – betaalbare en duurzame – huisvesting in onze drie kernen: Kaatsheuvel, Loon op Zand en de Moer
Inhoud:	In het coalitieakkoord is aangegeven dat wij zorgen dat het goed wonen is en blijft in onze gemeente. Ook is er een regionale woondeal gesloten waarin we de woningbouwopgave hebben vastgelegd voor de komende jaren. De uitwerking, in lijn met de Omgevingsvisie, in een volkshuisvestingsprogramma, woonzorgvisie en huisvestingsverordening vormt de kaders voor de nog op te stellen omgevingsplannen. De versnellingsagenda wordt in deze documenten ook opgenomen. In 2021 is het afsprakenkader arbeidsmigranten HvB vastgesteld. De beleidsregels voor personen die geen huishouden vormen dienen hieraan te worden geactualiseerd. Speerpunten uit het coalitieakkoord op het gebied van opgaves voor wonen krijgen hiermee ook een plek. We hebben hiermee beleidsregels waaraan aanvragen kunnen worden getoetst. Mogelijk heeft dit effect op de uitvoering op het gebied van huisvesting en toezicht en handhaving.
Resultaat	De regionale woonzorgvisie is in september 2024 vastgesteld. De Wet Versterking regie op de Volkshuisvesting is nog niet ingevoerd en vormt een kader voor uitwerking in de regio. Hierna kunnen wij lokaal aan de slag met het gemeentelijk volkshuisvestingsprogramma. Hierin komen verschillende documenten samen zoals de lokale woonvisie, woonzorgvisie en de huisvestingsverordening.

Omgevingswet	
Doel:	Voortzetting van de doelen van de Omgevingswet
Inhoud:	De omgevingsvisie wordt afgerond in 2024. Hiermee worden de ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vastgelegd. De opbouw van het nieuwe omgevingsplan (dat uiterlijk in 2032 klaar dient te zijn) wordt voortgezet. Het nieuwe omgevingsplan is een integraal geheel aan regels dat alle aspecten van de fysieke leefomgeving omvat. In het omgevingsplan worden alle bestemmingsplannen en de omgevingsrechtelijke delen van andere verordeningen logisch en samenhangend gebundeld aan de hand van de kaders die de omgevingsvisie hiervoor geeft. De werkprocessen rondom de Omgevingswet worden verder fijn geslepen waarbij we aandacht hebben voor de dienstverlening en snellere besluitvorming. De organisatie zal hierop worden ingericht.
Resultaat	De Omgevingsvisie is in 2024 vastgesteld. Daarmee zijn de strategische kaders vastgelegd naar de toekomst die in 2025 worden vertaald in visies en of beleid. Vervolgens wordt dit geborgd in een Omgevingsplan waar op dit moment aan wordt gewerkt om uiterlijk in 2032 één dekkend Omgevingsplan te hebben. Ook de processen die zijn opgesteld worden geëvalueerd en daar waar nodig bijgesteld ten aanzien van de dienstverlening.

Erfgoed en monumenten	
Doel:	Beleidskader opstellen voor erfgoed en monumenten binnen onze gemeente
Inhoud:	De beleidskaders worden in 2024 verder vormgegeven waarbij naar verschillende opties wordt gekeken voor de invulling van het taakveld erfgoed en monumenten.
Resultaat	Een externe partij is gestart met het opstellen van het nieuwe Erfgoed en Monumentenbeleid. Medio 2025 zal dit beleid ter vaststelling aan de raad aangeboden worden.

3.4 Economische ontwikkeling

Wat wilden we bereiken?

- Een groene en recreatieve gemeente met een gevarieerd aanbod aan horeca, winkels, verblijfsaccommodaties, evenementen en dagrecreatie voor inwoners en bezoekers.
- Een aantrekkelijk vestigingsklimaat waar ruimte is om te ondernemen en met goed georganiseerde ondernemerscollectieven.
- Krachtenbundeling, efficiency en een professionele aanpak van toeristisch-recreatieve marketing en gastheerschap voor onze gemeente en de Langstraat-regio.
- Behoud en versterking van de werkgelegenheid.
- Het blijft in Loon op Zand prettig om te wonen én te recreëren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2024 is uitvoering op basis van het actieprogramma doorgezet. Onder andere is er ingezet op verbetering van de samenwerking met en tussen ondernemers door het lanceren van het communicatieplatform Ondernemend Loon op Zand. Middels dit platform komen ondernemers onderling en ondernemers en gemeente samen gemakkelijker met elkaar in contact. Ook is ingezet op duurzaam ondernemen door een start te maken met een Greendealtraject voor het centrum van Kaatsheuvel. Tot slot is er een start gemaakt met de horecavisie en is het evenementenbeleid herzien.

Binnen onze reguliere taken:

	Realisatie		Begroting	Realisatie
	2022	2023	2024	2024
Aantal vestigingen per 10.000 inwoners	1.223	1.299	1.270	1.432
Aantal banen recreatie en toerisme per 1.000 inwoners	159	153	203	149
Aantal banen totaal in de gemeente per 1.000 inwoners van 15-74 jaar	588		600	612
Verhouding banen en woningen (voorheen Functiemenging)	50,0%	50,3%	50,5%	50,8%

Toelichting

- We zien een grotere stijging van het aantal vestigingen dan we hadden verwacht. Deze stijging ligt in lijn met de landelijke trend en heeft geen bijzondere lokale aanleiding.
- We zien een verdere afname van werkgelegenheid in de recreatieve sector. We hebben hier geen duidelijke verklaring voor.
- De recreatiesector (inclusief horeca) heeft veel moeite met het vinden van nieuwe werknemers en is op zoek gegaan naar andere oplossingen. Een daarvan is digitalisering: denk aan zelfscankassa's en bedieningsrobots in de horeca. Enkele horecazaken zijn ook verminderd open. Wellicht dat dat (een deel van) de afname verklaart.
- De functiemenging ligt rond de 50%. Dit betekent dat er een goede balans is tussen het aantal banen en het aantal woningen binnen de gemeente Loon op Zand.

Onze verbonden partijen:

- Midpoint Brabant

Wat heeft het gekost in 2024?

Thema	Omschrijving	Begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie	Saldo	V/N
3.1	Omgeving	6.980	6.833	6.769	64	V
3.2	Duurzaamheid	6.407	5.581	6.007	-426	N
3.3	Wonen	2.635	4.237	4.973	-736	N
3.4	Economische ontwikkeling	759	791	620	171	V
Lasten voor reserves		16.781	17.442	18.369	-928	N
3.99	Toevoeging reserves venster 3	-	653	653	-	V
Totaal lasten na toevoeging reserves		16.871	18.095	19.022	-928	N
3.1	Omgeving	360	670	721	50	V
3.2	Duurzaamheid	6.664	6.203	7.094	891	V
3.3	Wonen	430	603	2.728	2.125	V
3.4	Economische ontwikkeling	30	30	204	174	V
Baten voor reserves		7.484	7.507	10.747	3.240	V
3.99	Onttrekking reserves venster 3	108	841	798	-42	N
Totaal baten na onttrekking reserves		7.592	8.348	11.546	3.198	V
Saldo venster 3		-9.279	-9.747	-7.477	2.270	V

Toelichting lasten

Lasten Venster 3 (bedragen x € 1.000)	Nadeel	-929
--	---------------	-------------

3.1 Omgeving		Voordeel	64
I	Openbaar groen/plantsoenen	Voordeel	33
We hebben in 2024 minder last gehad van de eikenprocessierups, hierdoor hebben we minder inzet hoeven te plegen op het bestrijden en het verwijderen van nesten.			
I	Onkruidbestrijdingen op verhardingen	Voordeel	29
Deze specifieke werkzaamheden zijn goedkoper uitgevallen bij aanbesteding van het integraal beheer contract.			
I	Gesloten planmatig onderhoud	Nadeel	-156
De overschrijding komt onder andere door meer onderhoud vanwege zware regenval, meer schades en meer klein onderhoud naar aanleiding van meldingen.			
I	Salarissen	Voordeel	176
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.			
I	Overige afwijkingen	Nadeel	-18
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			

3.2 Duurzaamheid	Nadeel	-426
I Afval	Nadeel	-45
Verrekening naheffing Attero met regiogemeenten.		
I Inzamelen kunststof verpakkingsmateriaal	Nadeel	-31
Verrekening extra aantal woningen ten opzichte van inschrijving.		
I Milieuzaken	Nadeel	-28
Dit betreft kosten voor advies op het gebied van ruimtelijke ordening. Hierbij werden eerder de uitgezette adviezen deels intern beoordeeld. Nu worden adviezen uitgezet bij de OMWB.		
I Vrijverval riool	Voordeel	50
Naar aanleiding van inspecties komen schadebeelden naar voren die gerepareerd moeten worden. Denk aan scheuren in het riool, en wortels die de doorstroming belemmeren. Deze werkzaamheden zijn geborgd in het integraal beheer contract. Er zijn minder werkzaamheden uitgevoerd dan oorspronkelijk gepland.		
I Gemeentewerf / Milieustraat	Voordeel	30
De voegen/naden in de vloestofdichte vloeren van de gemeentewerf en milieustraat zijn in de 2e helft van 2023 volledig vernieuwd waardoor er in 2024 nauwelijks of geen reparatiekosten zijn geweest.		
I Duurzaamheid en energie	Voordeel	58
De kosten die zijn gemaakt voor Duurzaamheid en Energie zijn bijna allemaal doorbelast naar SPUK CDOKE (capaciteit decentrale overheden voor klimaat-en energiebeleid). Hierdoor is er een voordeel in de begroting.		
I Transitie warmte	Nadeel	-106
De kosten die zijn gemaakt voor transitie warmte zijn volledig doorbelast naar de SPUK CDOKE en hebben verder geen financiële consequenties voor de begroting van de gemeente.		
I Klimaat en energiebeleid	Nadeel	-430
De kosten die zijn gemaakt voor klimaat en energie zijn doorbelast naar SPUK CDOKE. Deze kosten hebben verder geen financiële consequenties voor de begroting van de gemeente.		
I Salarissen	Voordeel	89
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.		
I Overige afwijkingen	Nadeel	-13
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
3.3 Wonen	Nadeel	-736
I Winst/Verlies rekening projecten	Nadeel	-147
Op een aantal grondexploitaties is de verliesvoorziening verlaagd als gevolg van het verwachte project resultaat.		
I Stimulering Woningbouw Loon op Zand	Nadeel	-65
De kosten die zijn gemaakt voor de stimulering van woningbouw in de gemeente Loon op Zand zijn doorbelast naar de SPUK Stimulering Woningbouw en hebben geen financiële consequenties voor de begroting van de gemeente.		
I Grondexploitaties	Nadeel	-1.824
Dit betreft de uitgaven die zijn gedaan voor onder andere bouw- en woonrijp maken van grondexploitatie projecten, zoals Westwaard en de Els.		
I Bestemmingsplannen	Nadeel	-136
De overschrijding bestaat uit eenmalige kosten t.b.v. planschade, die na een jarenlang traject betaald zijn. De overige extra uitgaven zijn kosten voor advieswerkzaamheden en externe diensten. Dit zijn kosten voor het beoordelen van lopende, ingediende aanvragen.		
I Salarissen	Voordeel	1.449
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.		
S Overige afwijkingen	Nadeel	-13
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		

3.4 Economische ontwikkeling	Voordeel	170
I Salarissen	Voordeel	128
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.		
I Overige afwijkingen	Voordeel	42
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
3.99 Mutaties reserves	Voordeel	0
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		

Toelichting Baten

Baten Venster 3 (bedragen x € 1.000)	Voordeel	3.197
---	-----------------	--------------

3.1 Omgeving	Voordeel	50
I Nuts	Nadeel	-29
Een deel van de inkomsten vanuit de meldingen voor werkzaamheden aan kabels en leidingen worden gebruikt om de loonlasten van de toezichthouder kabels en leidingen te betalen. Hierdoor zijn er in totaal minder inkomsten.		
I Salarissen	Voordeel	52
Centraal toe te lichten		
I Overige afwijkingen	Voordeel	27
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
3.2 Duurzaamheid	Voordeel	891
I Baten rioolheffing	Voordeel	146
Meer inkomsten vanuit de rioolheffing dan ingeschat.		
I Baten reinigingsrecht & afvalstoffenheffing	Voordeel	57
Meer inkomsten vanuit de afvalstoffenheffing dan ingeschat.		
I Vrijverval riool	Nadeel	-47
Vanuit het programma water en riolering is een verwachte onttrekking uit de voorziening begroot. Deze onttrekking valt in de werkelijkheid lager uit. Het betreft een gesloten systeem.		
I Inzamelen kunststof verpakkingsmateriaal	Voordeel	27
Meer inkomsten door meer tonnages aan PMD.		
I Afval	Voordeel	97
Vanuit het afvalbeleidsplan is een verwachte toevoeging aan de voorziening begroot. In de werkelijkheid blijken de kosten hoger te zijn waardoor er een onttrekking uit de voorziening heeft plaatsgevonden. Het betreft een gesloten systeem.		
I Klimaat en energiebeleid	Voordeel	430
De kosten die zijn gemaakt voor klimaat en energie zijn doorbelast naar SPUK CDOKE. Deze kosten hebben verder geen financiële consequenties voor de begroting van de gemeente.		
I Transitie warmte	Voordeel	106
De kosten die zijn gemaakt voor transitie warmte zijn volledig doorbelast naar de SPUK CDOKE en hebben verder geen financiële consequenties voor de begroting van de gemeente.		
I Overige afwijkingen	Voordeel	75
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		

3.3 Wonen		Voordeel	2.124
I	Stimulering Woningbouw Loon op Zand	Voordeel	65
De kosten die zijn gemaakt voor de stimulering van woningbouw in de gemeente Loon op Zand zijn doorbelast naar de SPUK Stimulering Woningbouw en hebben geen financiële consequenties voor de begroting van de gemeente.			
I	Bestemmingsplannen (leges omgevingsvergunningen)	Nadeel	-48
Voor 2024 zijn er legesinkomsten geraamd op basis van de te verwachten aanvragen. Deze raming is anders geweest dan voorheen omdat vanaf 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking is getreden. Een nieuwe wet die de nodige impact heeft op een andere werkwijzen, vergunningenstelsel en de te verwachten aanvragen. Om deze reden zijn de leges minder dan oorspronkelijk begroot.			
I	Grondexploitaties	Voordeel	2.078
Dit betreft de opbrengsten vanuit onder andere grondverkoop. Hierop is in mindering gebracht de overboeking van kosten en opbrengsten naar de balans.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	29
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
3.4 Economische ontwikkeling		Voordeel	174
I	Bedrijventerrein Kets West II	Voordeel	169
Dit betreft de opbrengsten vanuit onder andere grondverkoop. Hierop is in mindering gebracht de overboeking van kosten en opbrengsten naar de balans.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	5
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
3.99 Mutaties reserves		Nadeel	-42
I	Reserve planherziening	Nadeel	-38
De onttrekking uit de reserve planherziening voor onder andere Westwaard fase 3 & 4, nota kostenverhaal en verkenning centrumgebied.			
I	Overige afwijkingen	Nadeel	-4
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			

Venster 0. Algemene dekkingsmiddelen en overhead

Wat heeft het gekost in 2024?

Thema	Omschrijving	Begroting	Gewijzigde begroting	Realisatie	Saldo	V/N
0.1	Overhead	13.358	12.973	19.067	-6.094	N
0.2	Lokale heffingen	509	709	715	-6	N
0.3	Algemene uitkeringen	-	-	-	-	V
0.4	Dividend	13	13	143	-130	N
0.5	Financieringsfunctie	-376	-6	-165	159	V
0.6	Overige alg. dekkingsmiddelen	-60	-60	58	-118	N
0.7	Onvoorzien uitgaven	25	25	-	25	V
0.8	Vennootschapsbelasting	-	76	69	7	V
Lasten voor reserves		13.468	13.729	19.887	-6.157	N
0.99	Toevoeging reserves venster 0	100	250	250	-	V
Totaal lasten na toevoeging reserves		13.568	13.979	20.137	-6.157	N
0.1	Overhead	395	1.076	3.276	2.199	V
0.2	Lokale heffingen	10.695	10.691	10.980	289	V
0.3	Algemene uitkeringen	45.203	45.819	45.658	-161	N
0.4	Dividend	111	111	85	-26	N
0.5	Financieringsfunctie	26	26	244	218	V
0.6	Overige alg. dekkingsmiddelen	25	25	34	9	V
0.7	Onvoorzien uitgaven	-	-	-	-	V
0.8	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	V
Baten voor reserves		56.453	57.748	60.277	2.528	V
0.99	Onttrekking reserves venster 0	806	981	876	-105	N
Totaal baten na onttrekking reserves		57.259	58.729	61.153	2.424	V
Saldo venster 0		43.691	44.750	41.016	-3.733	N

Toelichting lasten

Toelichting lasten			
Lasten Venster 0 (bedragen x € 1.000)		Nadeel	-6.157
0.1 Overhead		Nadeel	-6.094
I	Onderhoud gebouwen	Voordeel	430
Dagelijks onderhoud / groot onderhoud			
I	Doorberekende uren	Nadeel	-1.012
De doorbelasting van personele lasten en externe inhuur op projecten en processen is begroot als negatieve uitgave, maar verwerkt als baat.			
I	Inhuur op projecten	Nadeel	-1.583
Er vond inhuur op projecten plaats. De kosten worden doorberekend aan de projecten. Hier staat ook een opbrengst tegenover.			
I	Externe inhuur	Nadeel	-3.960
Zoals ook wordt toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering, is de omvang van de externe inhuur groter dan de beschikbare vacatureruimte. Het gaat hier over een aantal bijzondere situaties die behoren tot overhead. Zoals de inhuur van de gemeentesecretaris, teamleiders diverse teams, financieel adviseurs en ondersteuning binnen het team 2e lijns bedrijfsvoering. Dit bedrag is onderdeel van het totaalbeeld dat in de paragraaf bedrijfsvoering is opgenomen.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	31
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
0.2 Lokale heffingen		Nadeel	-6
I	Overige afwijkingen	Nadeel	-6
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
0.3 Algemene uitkeringen		Voordeel	0
Binnen dit thema zijn geen afwijkingen die toelichting behoeven.			

0.4 Dividend	Nadeel	-130
I Afwaardering EWW BV	Nadeel	-130
De afwaardering van EWW BV heeft in 2024 plaatsgevonden. De afwaardering heeft geen effect op het jaarrekeningresultaat, omdat voor de afwikkeling van EWW BV in 2023 een verliesvoorziening is opgenomen.		
0.5 Financieringsfunctie	Voordeel	159
I Rente	Voordeel	159
We verwachtte in 2024 een nieuwe langlopende lening af te sluiten. In de begroting 2024 hadden we hiervoor een rentelast begroot. Dit bleek echter niet nodig.		
0.6 Overige algemene dekkingsmiddelen	Nadeel	-118
I Stelpost verhogen effectiviteit in contracten	Nadeel	-125
Door slimmer en bewuster aan te besteden kan efficiencyvoordeel gehaald worden in contracten. Deze stelpost is blijven staan. De voordelen zitten echter in de afgesloten contracten en is lastig toe te rekenen naar specifiek deze stelpost.		
S Bijdrage Vereniging Nederlandse Gemeenten	Nadeel	-25
De bijdrage aan de Vereniging Nederlandse Gemeenten is in de begroting 2024 niet bijgesteld, hierdoor is er een overschrijding.		
S Overige afwijkingen	Voordeel	32
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
0.7 Onvoorziene uitgaven	Voordeel	25
I Overige afwijkingen	Voordeel	25
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
0.8 Vennootschapsbelasting	Voordeel	7
I Overige afwijkingen	Voordeel	7
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
0.99 Mutaties reserves	Voordeel	0
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		

Toelichting baten

Baten Venster 0 (bedragen x € 1.000)	Voordeel	2.423
0.1 Overhead	Voordeel	2.199
S Doorberekende overhead	Voordeel	154
Doorberekende overhead aan projecten en grondbedrijf.		
I Onderhoud gebouwen, de gemeentewerf en het Klavier	Nadeel	-326
De uitgaven voor het regulier onderhoud aan gebouwen is lager dan verwacht. Hierdoor onttrekken we minder uit de voorziening.		
I Doorberekende uren projecten	Voordeel	1.796
Zoals aangegeven bij de lasten zijn de doorberekende kosten op de producten verwerkt als baat. In dit bedrag is ook de externe inhuur opgenomen die doorbrekend is naar de producten en projecten.		
I Spuk middelen IZA gelden gemeente Tilburg	Voordeel	128
De Spuk voor IZA vanuit de gemeente Tilburg verwerkten wij op overhead en heeft geen invloed op het begrotings- of jaarrekeningresultaat.		
I Voorziening personele kosten	Voordeel	94
Dit zijn kosten die voortvloeien uit gesloten vaststellingsovereenkomsten voor personeel. In 2024 is een bedrag onttrokken.		
I Overige afwijkingen	Voordeel	353
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		

0.2 Lokale heffingen	Voordeel	289
S Onroerende zaak belasting	Voordeel	663
De WOZ waarde ontwikkeling, de macro- economische ontwikkelingen zoals die in de algemene uitkering worden meegenomen en de overgang naar de Belastingssamenwerking West-Brabant zorgen voor een hogere opbrengst van de Onroerende zaak belasting.		
I Toeristenbelasting	Nadeel	-358
Bij het opstellen van de begroting is rekening gehouden met de opening van het Efteling Grand Hotel in 2024. Aangezien de bouw vertraging heeft opgelopen en de opening in de zomer van 2025 zal plaatsvinden vallen de opbrengsten toeristenbelasting lager uit.		
I Overige afwijkingen	Nadeel	-16
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
0.3 Algemene uitkeringen	Nadeel	-161
S Algemene uitkering	Nadeel	-161
De hoogte van de uitkering van het gemeentefonds wordt berekend met behulp van maatstaven. Een hiervan is de totale WOZ waarde van de woningen en de niet woningen. Deze waren te laag en hierdoor hebben we teveel middelen ontvangen uit het gemeentefonds.		
I Overige afwijkingen	Voordeel	0
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
0.4 Dividend	Nadeel	-26
I Overige financieringsmiddelen	Nadeel	-26
De dividenduitkering van de BNG aandelen is lager dan verwacht.		
0.5 Financieringsfunctie	Voordeel	218
S Ontvangen rente	Voordeel	218
De renteopbrengst voor schatkistbankieren is gestegen.		
0.6 Overige algemene dekkingsmiddelen	Voordeel	9
I Voorziening dubieuze debiteuren	Voordeel	25
Voor de dubieuze debiteuren in een voorziening gevormd. Op basis van het totaal aan nog niet betaalde nota's is een berekening gemaakt van de benodigde omvang van de voorziening. De voorziening kan naar beneden bijgesteld.		
I Overige afwijkingen	Nadeel	-16
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
0.7 Onvoorziene uitgaven	Voordeel	0
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
0.8 Vennootschapsbelasting	Voordeel	0
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
I Overige afwijkingen	Voordeel	0
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
0.99 Mutaties reserves	Nadeel	-105
I Algemene reserve	Nadeel	-105
We verwerkten de budgetoverheveling voor organisatieontwikkeling, vastgesteld in de jaarrekening 2023 en de dekking van de reeds gemaakte kosten voor de opgave voorliggend veld, vastgesteld in de begroting 2024.		

Paragraaf 1. Lokale heffingen

De paragraaf lokale heffingen bevat beleidsvoornemens voor de lokale lasten en een overzicht op hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen. De belastingen en heffingen vormen met zo'n 25% een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente.

Beleidsuitgangspunten

In de gemeente Loon op Zand zijn voor de lokale belastingen en heffingen de volgende uitgangspunten gehanteerd in 2024:

- Conform het coalitieakkoord indexeren we de OZB-opbrengst met maximaal de CPI uit de meicirculaire 2023. Voor 2024 komt dit neer op een stijging van 3,1%;
- Voor de hondenbelasting is aangesloten bij het indexeringspercentage van de OZB, zijnde 3,1%;
- Het tarief voor afvalstoffenheffing baseren we op 100% kostendekkendheid. De opbouw van de afvalstoffenheffing is veranderd per 1 januari 2024 in een vast en een variabel deel. Het vaste deel is afhankelijk van de gezinssamenstelling en wordt jaarlijks binnen het eerste kwartaal geïnd door de Belastingen Samenwerking West-Brabant. Het variabele tarief verschilt per huishouden en is afhankelijk van hoe vaak het restafval wordt aangeboden. Het variabele tarief wordt na afloop van het kalenderjaar bij de inwoners in rekening gebracht. Dit betekent dat het variabele deel van het tarief, op basis van het werkelijk aantal ledigingen in 2024, in het jaar 2025 in rekening wordt gebracht;
- Het tarief voor rioolheffing baseren we op 100% kostendekkendheid. Voor 2024 wordt het tarief niet verhoogd en bedraagt het vastrecht per perceel € 210. Dit leidt tot een onttrekking aan de voorziening riolering;
- In opvolging van de motie bij de Programmabegroting 2023 besloot de gemeenteraad in oktober 2023 tot het verlagen van de tarieven toeristenbelasting. Dat betekent dat de tarieven voor 2024 en 2025 worden vastgesteld;
- De gemakkelikhedenretributie blijft € 0,16 per bezoeker;
- Door de invoer van de Omgevingswet zijn de leges opnieuw beoordeeld en berekend met als uitgangspunt dat ze kostendekkend zijn;
- Voor de overige leges en heffingen is aangesloten bij het indexeringspercentage van de OZB, zijnde 3,1%. Uitzondering hierop zijn de door het Rijk bepaalde tarieven.

Kwijtschelding

Kwijtschelding is vastgelegd in onze gemeentelijke regeling. Met ingang van 2023 heft de Belastingdienst West-Brabant (BWB) onze belastingen. Daarbij volgen we beleidsuitgangspunten van de BWB, waardoor onze regeling is bijgesteld van 75% naar 100% kwijtschelding. Particuliere belastingplichtigen kunnen een aanvraag indienen voor de volgende belastingen:

- Afvalstoffenheffing tot maximaal 100%;
- Rioolheffing tot maximaal 100%;
- Hondenbelasting tot maximaal 100% van de eerste hond.

Vergelijking lokale lasten

Voor een vergelijking van de lokale lasten in 2024 is de gemeente Loon op Zand vergeleken met een aantal andere gemeenten met een vergelijkbaar karakter. Hierbij is uitgegaan van een gemiddelde WOZ-waarde van € 384.000 voor de gemeente Loon op Zand (peildatum 1-1-2023). De lokale lasten in de onderstaande tabel zijn voor een meerpersoonshuishouden.

Gemeente	Bedrag	Gemeente	Bedrag
Bernheze	€ 689	Oisterwijk	€ 755
Dalfsen	€ 765	Oldebroek	€ 825
Dongen	€ 926	Tilburg	€ 736
Heusden	€ 808	Waalwijk	€ 758
Loon op Zand	€ 940		

De hoogte van de woonlasten zegt, zonder nader onderzoek, niets over het voorzieningenniveau van een gemeente. Vandaar dat aan de uitkomst van de benchmark geen harde conclusies kunnen worden verbonden. Wel is zichtbaar waar Loon op Zand afwijkt in vergelijking met andere gemeenten. In 2024 waren de gemiddelde woonlasten in Nederland € 972.

Gemeentelijke belastingen

Verzameloverzicht opbrengsten lokale heffingen

TV	Omschrijving	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo	V/N
0.61	OZB-gebruikers	910	910	957	47	V
0.62	OZB-eigenaren	5.739	5.739	6.355	616	V
0.64	Hondenbelasting	134	134	119	-15	N
0.64	Reclamebelasting	140	140	139	-1	N
3.4	Toeristenbelasting	3.208	3.208	2.849	-359	N
3.4	Vermakelijkhedenretributie	565	560	561	1	V
7.2	Rioolheffing	2.272	2.272	2.418	146	V
7.3	Afvalstoffenheffing	3.156	3.156	3.213	57	V
	Totaal	16.124	16.119	16.611	492	V

Onroerendezaakbelasting (OZB)

Belastingsoort	2022	2023	2024
OZB Woningen			
1. Eigenaar	0,1213	0,1071	0,1078
2. Gebruiker	-	-	-
Totaal (in procenten)	0,1213	0,1071	0,1078
OZB Niet-woningen			
1. Eigenaar	0,2486	0,2479	0,2690
2. Gebruiker	0,1972	0,1966	0,1625
Totaal (in procenten)	0,4458	0,4445	0,4315

De OZB-opbrengsten zijn gecorrigeerd met het inflatiepercentage van 3,1%, zijnde de consumentenprijsindex (CPI) uit de meicirculaire 2023 in 2024. De OZB wordt geheven via een percentage van de WOZ-waarde. Het percentage voor 2024 wordt beïnvloed door twee zaken: stijging van de WOZ-waarde per 1 januari 2023 (peildatum) en macro-economische ontwikkelingen zoals die in de algemene uitkering worden meegenomen. In de tabel hiernaast staan de percentages voor 2022 tot en met 2024

vermeld.

Hondenbelasting

Conform het coalitieakkoord indexeren we de hondenbelasting met het inflatiepercentage van 3,1%.

Tarieven	2022	2023	2024
Eerste hond	€ 46,32	€ 40,34	€ 41,59
Tweede en volgende hond	€ 69,34	€ 60,30	€ 62,17
Kennel	€ 254,40	€ 221,57	€ 228,44

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo	V/N
Baten	134	134	119	-15	N
Lasten	2	2	2	0	V
Totaal	136	132	117	-15	N

Toeristenbelasting

Tarief in euro's	2022	2023	2024
Bed & breakfast (B&B)	€ 2,00	€ 2,00	€ 1,12
Groepsaccommodaties	€ 1,25	€ 1,25	€ 1,12
Kampeerterein	€ 2,00	€ 2,00	€ 1,12
Mini-kampeerterein	€ 1,25	€ 1,25	
Overige accommodaties	€ 3,00	€ 3,00	€ 2,50
Vakantiewoning			€ 2,10
Jaarplaats	€ 250,00	€ 250,00	€ 175,20
Seizoenplaats	€ 200,00	€ 200,00	€ 158,91
Voorseizoenplaats	€ 100,00	€ 100,00	€ 90,74

In het coalitieakkoord kondigden we een onderzoek aan naar de verdeling van de toeristisch recreatieve heffingen in onze gemeente. De tarieven zijn in samenspraak met de VVA tot stand gekomen en vastgesteld in de raadsvergadering van 5 oktober 2023 (document nummer: 2023.14812).

Vermakelijkhedenretributie

Omschrijving	2022	2023	2024
Baten (x 1.000)	535	539	561

Vanaf 1 januari 2018 is de maatstaf van heffing voor de vermakelijkhedenretributie gewijzigd. De onderliggende methodiek is gewijzigd naar het aantal betalende bezoekers van de vermakelijkheid in peiljaar T-2 dat de 50.000 te boven gaat. Voor het berekenen van de retributie wordt gebruik gemaakt van het profijtbeginnsel. De heffingsgrondslag is afhankelijk van parameters die bestaan uit de lasten die de gemeente heeft ten behoeve van de dagrecreant. Door gebruik te maken van een peiljaar in het verleden (T-2), is voor alle belastingplichtigen direct de hoogte bekend van het te betalen recht. Voor 2024 is een tarief gehanteerd van € 0,16 per betalende bezoeker.

Rioolheffing

Tarief	2022	2023	2024
Tarief tot 250m³	€ 210,00	€ 210,00	€ 210,00

In 2020 is het Programma Water- en Riolerings (PWR) 2021-2024 vastgesteld. Voor 2024 is het tarief gelijk gebleven aan 2023. Bij dit tarief waren de totale baten en lasten op het product riolering:

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo	V/N
Baten	2.272	2.272	2.418	146	V
Lasten	2.272	2.272	2.785	-513	N
Subtotaal	0	0	-367	-367	N
Egalisatievoorziening				367	V
Totaal	0	0	0	0	

Het resultaat op het product riolering wordt onttrokken uit de voorziening riolering. Daarmee komt het saldo van deze voorziening ultimo 2024 op € 6.516.000. De baten op het product riolering worden primair bepaald door de opbrengsten rioolheffing.

Afvalstoffenheffing

Het jaarlijkse resultaat op het product reiniging, zowel voor- als nadelig, wordt verrekend met de voorziening reiniging. De voorziening reiniging is bedoeld om fluctuaties in de tarieven op te vangen. We hanteren voor de afvalstoffenheffing een kostendekkend tarief.

Tarieven (x € 1.000)	2022 (excl. Korting)	2022 (incl. Korting)	2023	2024
Eenpersoonshuishouden	€ 240,92	€ 225,18	€ 241,45	€ 232,55
Meerpersoonshuishouden	€ 328,34	€ 306,89	€ 328,22	€ 291,84
Bedrijven (incl. BTW)	€ 397,29	€ 371,33	€ 397,15	€ 409,51

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo	V/N
Baten	3.156	3.156	3.213	57	V
Lasten	3.156	3.156	3.353	-197	N
Subtotaal	0	0	-140	-140	N
Egalisatievoorziening				140	V
Totaal	0	0	0	0	

Het resultaat op het product reiniging wordt onttrokken uit de voorziening reiniging. Daarmee komt het saldo van deze voorziening ultimo 2024 op € 792.000. De baten op het product reiniging worden niet alleen bepaald door de opbrengsten uit afvalstoffenheffing en reinigingsrecht maar ook door opbrengsten uit afvalstromen zoals papier en PMD.

Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

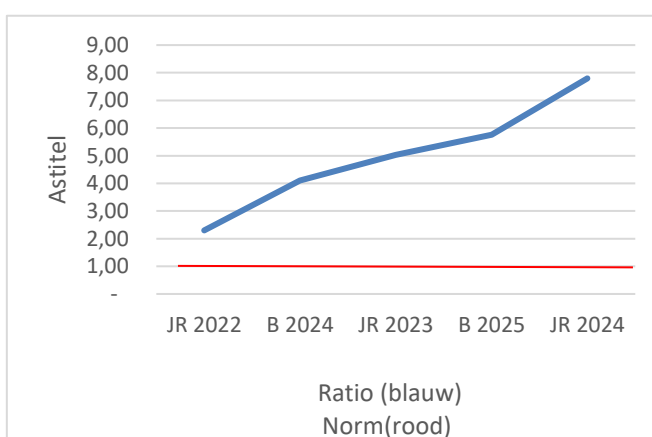
Het weerstandsvermogen is de mate waarin een gemeente in staat is om risico's op te vangen. Voldoende weerstandscapaciteit zorgt ervoor dat de uitvoering van taken en het voorzieningenniveau bij financiële tegenslagen gegarandeerd blijven. Het uitgangspunt is, zoals in het coalitieakkoord 2018-2022 is bepaald, dat de ratio van het weerstandsvermogen minimaal 1,0 moet zijn.

	JR 2022	B 2024	JR 2023	B 2025	JR 2024
Beschikbare weerstandscapaciteit	13.851	17.944	19.587	15.808	17.985
Benodigde weerstandscapaciteit	6.025	4.375	3.998	2.747	2.307
Ratio	2,30	4,10	4,90	5,75	7,80

Het risicoprofiel is afgenomen. Dit komt onder andere door een toename van de beschikbare weerstandscapaciteit en een afname van de risico's. De weerstandsratio voldoet ruim aan de norm van 1,0.

Aan de inkomstenkant blijft het gemeentefonds een onzekere factor. De komst van het ravijnjaar 2026 is al langer bekend en ook de gemeente Loon op Zand wordt hiermee geconfronteerd.

De grootste veranderingen die effect hebben op de inkomsten is de nieuwe normeringssystematiek en het afschaffen van specifieke uitkeringen.

Aan de kostenkant hebben de ver-/nieuwbouw van schoolgebouwen, verplaatsen van het rioolgemaal en het Dorpshuis een omvangrijke financiële impact.

De reservepositie is de afgelopen jaren behoorlijk verbeterd. We monitoren de ontwikkelingen op de voet en gaan over tot (her)waardering van de risico's en onzekerheden zodra hier betere schattingen van te maken zijn.

De volgende uitgangspunten worden gehanteerd bij de risico-inschatting:

- Risico's waarvoor beheersingsmaatregelen zijn getroffen welke het risico afdekken worden niet financieel vertaald in het risicoprofiel.
- Risico's met een omvang (kans x impact) kleiner dan € 100.000 worden alleen opgenomen indien de impact groter dan € 500.000 (incidenteel) of € 100.000 (structureel) is.

De volgende eerder ingeschatte risico's zijn waar nodig geactualiseerd.

Risico-Inventarisatie (reeds bekend)					
Onderwerp	Omschrijving	I/S	Risico bij begroting 2025 (x €1.000)	Actualisatie	Risico bij jaarrekening 2024 (x €1.000)
Algemene uitkering gemeentefonds	De herverdeling van het gemeentefonds in 2021 is financieel volledig verwerkt in de meerjarenraming. De omvang van de algemene uitkering blijft schommelen. Hiervoor is een risico opgenomen dat er 50% kans is dat de algemene uitkering 5% afwijkt. (5% afwijking is € 2,3 miljoen).	S	1.130	Er is geen gewijzigd inzicht op dit risico.	1.130
Rente-ontwikkeling	De rente laat de afgelopen periode een dalende lijn zien. Begin maart 2024 is de rente ongeveer 3%. De inschatting van het risico is daardoor naar beneden bijgesteld.	S	225	In maart 2025 verlaagde de Europese Centrale Bank haar rente. De inschatting van het risico daarom niet gewijzigd.	225
Projecten "grondbedrijf"	De projecten zijn bij de jaarrekening 2023 geactualiseerd. Daaruit volgt dit risicobedrag.	I	667	De projecten zijn bij de jaarrekening 2024 geactualiseerd. Daaruit volgt dit risicobedrag.	227
Onderwijs-huisvesting	De gemeente is verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting. Momenteel wordt onderzoek gedaan naar de huisvesting van De Vaert en het Van Haestrechtcollege. Het risico is ingeschat op de omvang van de kapitaallasten van een basisschool en een middelbare school.	S	300	Geen nieuw inzicht op dit risico.	300
Cyber- en datasecurity	Er is een verhoogd risico op cyberaanvallen. Met onze aanpak rondom privacy, informatiebeveiliging, maar bijvoorbeeld ook ondermijning, treffen we maatregelen om de risico's te beperken. Het vergroten van de alertheid bij medewerkers op mogelijke aanvallen is één van de belangrijkste actiepunten. Ook in Equalitverband is de samenwerking op dit punt intensief. Dit risico is tweeledig: - De schade die wordt aangericht aan systemen, apparatuur en bedrijfscontinuïteit. - De investeringen die in Equalitverband nodig zijn om te kunnen voldoen aan aangekondigde nieuwe wettelijke vereisten.	I	200	Geen nieuw inzicht op dit risico.	200

Onderwerp	Omschrijving	I/S	Risico bij begroting 2025 (x €1.000)	Actualisatie	Risico bij jaarrekening 2024 (x €1.000)
Extra middelen jeugdzorg	De voorgenomen bezuiniging op jeugdzorg per 2026 vanuit het kabinet Rutte IV is geschrapt door het huidige kabinet. Deze extra besparing kwam echter bovenop de bezuiniging die door de Hervormingsagenda Jeugd in zijn geboekt door het rijk. Hoe de bekostiging vanuit het rijk eruit gaat zien in relatie tot de Hervormingsagenda is vooralsnog niet duidelijk. Tot 2026 waarden we daarom dit risico nog op 0. De koepels maken jaarlijkse afspraken met het ministerie over de zekerheid die gemeenten gegeven kan worden over de ontwikkeling van deze middelen. Deze lijn volgen we en blijkt tot op heden betrouwbaar.	S	-	Geen nieuw inzicht op dit risico.	
Wetgeving natuurbescherming	De wetgeving rondom natuurbescherming, -verbetering en de reductie van stikstof heeft invloed op de uitvoering van fysieke bouw- en/of onderhouds-projecten. Dit kan een negatief effect hebben op zowel tijd als geld.	S	PM	Geen nieuwe inschatting op dit risico.	PM
Rijksmiddelen duurzaamheid	De rijksmiddelen voor duurzaamheid zijn toegekend voor de periode t/m 2025. Zowel het rijk als de financieel toezichthouder (provincie) geven aan dat de middelen structureel geraamd mogen worden. Dit is in de begroting verwerkt. Het risico is dat deze middelen als gevolg van een nieuw regeerakkoord wegvallen. Impact is € 450.000 structureel. Kans vooralsnog ingeschat op 50%.	S	225	Geen nieuwe inschatting op dit risico.	225
Schadeclaim weigeren exploitatievergunning	De gemeente is aansprakelijk gesteld voor schade die geleden zou zijn als het gevolg van het weigeren van een exploitatievergunning. Op grond van de WOO kan informatie hierover niet openbaar worden gemaakt.	I	PM		PM
Totaal			2.747		2.307

De volgende risico's zijn nieuw

Risico-Inventarisatie (nieuw)			
Onderwerp	Omschrijving	I/S	Risico bij jaarrekening 2024
Regionale jeugdzorg	Door een combinatie van factoren is gebleken dat het beschikbare taakgerichte budget van Crossroads onvoldoende passend is gebleken in 2024. Hierdoor heeft er een forse bijstelling plaats gevonden. Voor 2025 bestaat het risico dat er opnieuw een bijdrage aan Crossroads noodzakelijk is, maar dit kan op dit moment nog niet financieel worden gekwantificeerd. Hierover worden veelvuldig gesprekken gevoerd en is de sturing aanzienlijk aangescherpt. Indien er meer jeugdigen een beroep blijven doen op Hoogspecialistische zorg dan zal dit (logischerwijs) tot uiting komen in financiële context.	I	PM
Totaal			

Samenvatting risico-inschatting

Risico-inschatting in bedragen	Risico
Geactualiseerde eerder ingeschatte risico's	2.307
Nieuwe risico's	0
Inschatting jaarrekening 2024	2.307

Financiële kengetallen

Kengetallen	Gerealiseerd			Prognose			
	2022	2023	2024	2024	2025	2026	2027
Solvabiliteit (streefwaarde: 20 – 50%)	37%	35%	31%	29%	27%	27%	28%
Netto schuldquote (streefwaarde: < 90%)	26%	27%	27%	47%	55%	52%	48%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle geldleningen (streefwaarde: < 90%)	25%	26%	26%	46%	53%	51%	47%
Grondexploitatie (streefwaarde: < 20%)	1%	-2%	-2%	-1%	-1%	-1%	-1%
Struct. exploitatieruimte (streefwaarde: > 0)	11%	1%	-1%	0%	2%	-1%	-1%
Belastingcapaciteit (streefwaarde: 90 – 105%)	98%	97%	92%	-			
Nettoschuld per inwoner	€758	€ 863	€1.023	€1.310	€1.587	€1.484	€1.384

De gerealiseerde cijfers zijn gebaseerd op de jaarrekeningen t/m 2024.

- De **solvabiliteitsratio** van 20% of hoger is de streefwaarde, de gemeente heeft een gezonde ratio. De ratio neemt de afgelopen jaren gering af. Dit komt door een toename van het vreemd vermogen door investeringen die met vreemd vermogen gefinancierd moeten worden.
- De **netto schuldquote** is gelijk gebleven ten opzichte van vorig jaar.
- Een omvangrijke **grondexploitatie** is risicovol als daarmee de baten van de gemeente in grote mate afhankelijk zijn van de opbrengsten uit grondexploitaties. De boekwaarde van de grondexploitatie is negatief, wat betekent dat er meer inkomsten zijn geweest dan kosten. De kosten moeten nog gemaakt worden. Hierdoor wordt de grondexploitatie als weinig risicovol beschouwd.
- De **structurele exploitatieruimte** is negatief. Dit betekent dat de structurele lasten hoger zijn dan de structurele baten.
- De **belastingcapaciteit** wordt berekend door de gemiddelde woonlasten van een gezin af te zetten tegen het landelijk gemiddelde. Dat gemiddelde wordt gebaseerd op de Atlas van de Lokale Lasten van het COELO. Een belastingcapaciteit hoger dan 100% betekent dat de gemiddelde woonlasten in onze gemeente hoger zijn dan het landelijk gemiddelde. Het landelijk gemiddelde voor 2024 is afgezet tegen onze woonlasten van 2024.
- De **schuld per inwoner** loopt op als gevolg van het investeringsniveau.

Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf leest u informatie over de staat en het beheer van onze kapitaalgoederen: wegen, kunstwerken, openbare verlichting, groen, speelvoorzieningen, riolering/water en gebouwen. Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een groot deel van onze begroting. De beleidsontwikkelingen en lasten hiervan staan in venster 3 Omgeving.

Beleid en beheer

De basis voor het beheer van onze kapitaalgoederen ligt in de beleids- en beheerplannen. In het Integraal Beheerprogramma Openbare Ruimte (IBOR) staan de kaders en uitgangspunten voor het beheer van de openbare ruimte. Naast het IBOR zijn er sectorale beleids- en beheerplannen: Programma Water en Riolering, Verkeersvisie en Groenstructuurplan. De beheerplannen zijn de basis voor ons onderhoud. Ze geven inzicht in de arealen (kwantitatief en kwalitatief) en in de benodigde onderhoudsbudgetten. Voor het beheer van kapitaalgoederen zijn de volgende beleidsdocumenten leidend:

Beleids- en beheerplannen	Frequentie actualisatie	Fin. Vertaling in begroting	Reserve/ voorzieningen
Integraal beleid openbare ruimte (IBOR) 2024-2034 (2023)	10 jaar	Ja	
Beheerplan wegen (2019)	4 jaar	Ja	Bestemmingsreserve wegen
Beheerplan civieltechnische kunstwerken (2024)	4 jaar	Ja	
Beleids- en beheerplan openbare verlichting (2020)	10 en 4 jaar	Ja	
Programma Water en Riolering (PWR) (2024)	10 jaar	Ja	Voorziening riolering
Speelnotitie (2015)	Geen einddatum	Nee	Bestemmingsreserve calamiteiten groen om kosten te dekken voor ziekten en plagen en stormschade
Groenstructuurplan (2019)	Geen einddatum	Nee	
Boombeleid (2020)	Geen einddatum	Ja	
Beheerplan groen, speel- en zitvoorzieningen (2024)	4 jaar	Ja	
MJOP Bomen (2024)	4 jaar	Ja	
Beheerplan bijzondere objecten (2021)	4 jaar	Ja	
Duurzaam Meerjaren onderhoudsplan (MJOP) (2022)	4 jaar	Ja	Voorziening De Wetering

Integraal beheer van de openbare ruimte (IBOR)

In het Integraal Beheerprogramma Openbare Ruimte 2024-2034 zijn de onderhoudskwaliteiten voor de openbare ruimte benoemd. Gemeente Loon op Zand hanteert voor haar openbare ruimte drie verschillende ambitieniveaus. Deze ambitieniveaus zijn gekoppeld aan de onderstaande gebiedsindeling en functies:

- Centrum	Ambitieniveau A
- Woonbuurten	Ambitieniveau C
- Gebiedsontsluitingswegen	Ambitieniveau B
- Industrie	Ambitieniveau C
- Buitengebied	Ambitieniveau C

De uitvoering van ons planmatig onderhoud is uitbesteed. Voor servicetaken en calamiteiten zetten we de buitendienst met serviceteams in. De vastgestelde onderhoudsniveaus vormen de basis voor ons onderhoud om kapitaalvernietiging te voorkomen. Voor de periode 2024-2034 is in december 2023 een nieuw IBOR vastgesteld. Als uitwerking van het recent vastgestelde IBOR zijn in 2024 de beheerplannen opnieuw opgesteld, ook is een nieuw Programma Water en Riolering vastgesteld. Het beheerplan wegen zal in het eerste kwartaal van 2025 aan het college ter besluitvorming worden aangeboden.

Groot onderhoud in projectplannen

Door beheer en investeringen op elkaar af te stemmen ontstaat een integraal beeld van ons noodzakelijk onderhoud. De uitvoering en planning hiervan zijn inzichtelijk gemaakt in het Integraal Jaarplan Openbare Ruimte (IJOR) en het Meerjaren Uitvoeringsprogramma (MUP). Hierin staan de projecten waarmee de kapitaalgoederen in de openbare ruimte op het vastgestelde kwaliteitsniveau en tegelijkertijd functioneel en veilig worden houden. Grote projecten in het programma 2024 waren:

- *Rotondes Europalaan*: de aanleg van de rotonde op de kruising Paulus Potterplein is uitgevoerd en de rotonde bij het kruispunt Dreefseweg met de Europalaan is voorbereid en het aanleggen van een verkeersplateau op de oversteek met de Vlier. Daarnaast wijzigen we de voorrangssituatie op de rotonde Marktstraat door fietsers in de voorrang te brengen;
- *Salmrijck*: na de afronding van de bouw van de woningen wordt de openbare ruimte aangelegd
- *Strieckenlaan/Van Immerseelstraat/Tijsmanlaan*: In 2024 is de voorbereiding en participatie doorlopen. De herinrichting van de straten zal in 2025 plaats vinden.
- *Fietspad Dreefseweg-Dongenseweg*: Het fietspad langs de Dreefseweg en Dongenseweg is waar mogelijk breder gemaakt en geheel voorzien van nieuwe verharding.

In 2024 is van een aantal grote projecten de voorbereiding en participatie gestart of voortgezet zoals het rioolgemaal Sweensstraat, de herinrichting van de Vaertenbuurt en de reconstructie van de Waalwijksebaan en Roestelbergseweg.

Riolering en water

Voorziening	Omschrijving	Hoeveelheden
Inzameling	Kolken hemelwaterriolering	2.800 stuks
	Kolken gemengde riolering	7.200 stuks
Afvoer (vrij verval)	Gemengde riolering	78 km
	Vuilwaterriolering	29 km
	Hemelwaterriolering	31 km
	Overstortputten (verbeterd) gemengde riolering	16 stuks
	Hemelwateruitlaten (verbeterd) gescheiden riolering	18 stuks
Afvoer (mechanisch)	Persleidingen	16 km
	Drukriolering	68 km
	Drukriool-pompunits	230 stuks
	Rioolgemalen	31 stuks
	Bergingsvoorzieningen	5 stuks
	Randvoorzieningen	3 stuks
	Infiltratievoorzieningen	8 stuks
	Bijzondere (hemelwater) voorzieningen (bijv. wadi's)	0 stuks
Meetpunten	Grondwater	26 stuks
	Afvalwater	3 stuks
	Oppervlaktewater	0 stuks

In 2024 is een nieuw Programma Water en Riolering (PWR) en bijbehorend Actieplan door het college vastgesteld. In 2024 hadden we een tekort voorzien dus een onttrekking uit de voorziening was noodzakelijk. Met deze onttrekking zijn we binnen de begroting gebleven.

Wegen, openbare verlichting en civiele kunstwerken

Voorziening	Omschrijving	Hoeveelheden
Wegen	Asfaltverharding	529.600 m ²
	Elementenverharding	991.200 m ²
	Betonverharding	35.900 m ²
	Halfverharding	119.100 m ²
Openbare verlichting	Masten	5.700 stuks
	Armaturen	5.800 stuks
	LED Lampen	3.061 stuks
	Gewone lampen	3.239 stuks
Civiele kunstwerken	Bruggen en loopconstructies	6 stuks
	Tunnels en viaducten	4 stuks
	Muren en keerwanden	9 stuks

In 2024 is het beheerplan voor de civiele kunstwerken geactualiseerd. De input voor het beheerplan wegen is in 2024 verzameld, in 2025 wordt het nieuwe beheerplan door het college vastgesteld. In 2024 is de uitvoering van de vervangen van de openbare verlichting door LED verlichting verder ter hand genomen. In 2024 is het budget voor civiele kunstwerken voldoende toereikend gebleken om uitvoering te kunnen geven aan het vastgestelde beheerplan. Bij wegen zien we een tekort van ca. € 150.000. Er is duidelijk meer schade en slijtage zichtbaar in de wegen. Hiervoor is een extra straatploeg ingezet om de kwaliteit te verbeteren. Bij de openbare verlichting is het budget ook voldoende gebleken. Door de toename van het aandeel LED lampen zien we een afname in energieverbruik en onderhoudskosten.

Openbaar groen, speelvoorzieningen en straatmeubilair

Voorziening	Omschrijving	Hoeveelheden
Groen	Gazons, beplanting etc.	1.374.204 m ²
	Bloembakken	16 stuks
Meubilair	Banken en afvalbakken	559 stuks
	Hekwerken	2.114 m
Speelvoorzieningen	Toestellen	307 stuks
Afvalvoorzieningen	Ondergrondse containers	87 stuks
		30 locaties

Het openbaar groen, speelvoorzieningen en straatmeubilair in de gemeente Loon op Zand speelt een belangrijke rol in de leefbaarheid van de gemeente. In 2024 is een vervolg gegeven aan het uitvoeren van de verschillende groenrenovaties binnen onze gemeente. Bij de speelvoorzieningen en het straatmeubilair hebben een aantal vervangingen plaats gevonden conform de gemaakte planning.

Gebouwen

Op dit moment zijn negen maatschappelijke gebouwen in eigendom, beheer en onderhoud van onze gemeente. Daarnaast is een pand in eigendom van de gemeente, maar worden het beheer en al het klein onderhoud conform afspraak uitgevoerd door beheerder/exploitant.

In 2024 zijn we de samenwerking met een lokale aannemer gestart voor het onderhoud aan de elektrotechnische en werktuigbouwkundige installaties van onze gemeentelijke panden. Zij voeren de komende jaren al het periodieke onderhoud aan de installaties in onze panden uit en lossen storingen op.

Ook hebben we in 2024 uitvoering gegeven aan het raadsbesluit voor de “harde knip” tussen de brasserie en de cultureel-maatschappelijke ruimtes in Het Klavier (zoals de theaterzaal). Om ervoor te zorgen dat brasserie los van de rest van Het Klavier kan functioneren hebben we onder andere eigen toiletten en een volwaardige entree aangelegd. Daarnaast hebben we ervoor gezorgd dat de gemeente zelf boekingen, schoonmaak en beveiliging van de cultureel-maatschappelijke ruimtes verzorgt. Ook hebben we, in afwachting van het opnieuw aanbesteden van de exploitatie van het theater, een concessieovereenkomst afgesloten met de uitbater van de brasserie, zodat hij tijdelijk evenementen in de theaterzaal kan organiseren, in lijn met het eerdergenoemde raadsbesluit.

Bij sporthal De Werft hebben we in 2024 aandacht besteed aan het optimaliseren van de samenwerking met de nieuwe exploitant. Ook is de gemeentelijke exploitatiemaatschappij EWW BV, voorheen verantwoordelijk voor de exploitatie van De Werft en De Wetering, opgeheven. Dorpshuis De Wetering is eind 2023 buiten gebruik genomen en in 2024 grotendeels gesloopt, in afwachting van de uitvoering van de nieuwbouwplannen.

De gemeentewerf is in 2024 verduurzaamd. Zo zijn er warmtepompen en zonnepanelen aangebracht en is het dak voorzien van witte dakbedekking. Hierdoor wordt het gebouw niet alleen duurzamer verwarmd en gekoeld, ook zijn we “van het gas af”.

De budgetten voor groot onderhoud aan onze gebouwen zijn gebaseerd op de meerjaren onderhoudsplanning. Jaarlijks maken we een afweging of de werkzaamheden uitgevoerd moeten worden en of deze slim te combineren zijn uit oogpunt van kostenefficiëntie en het beperken van overlast.

Zo hebben we er bij Het Klavier voor gekozen om grootschalige onderhoudswerkzaamheden aan de elektrotechnische installatie die gepland waren voor 2024 en 2025 te combineren in 2025. Grootschalige onderhoudswerkzaamheden aan de werktuigbouwkundige installaties in het pand, die gepland waren voor 2024 en 2025, combineren we in 2026, wanneer we het pand willen verduurzamen. De werkzaamheden die we in 2024 niet hebben uitgevoerd zijn dus bewust doorgeschoven naar 2025 en 2026 zodat we vergelijkbare werkzaamheden op een slimme manier kunnen combineren en daarmee kosten besparen en overlast voorkomen.

Bij de gemeentewerf is het groot onderhoud deels uitgevoerd, omdat we het pand in 2024 hebben verduurzaamd. Door nieuwe duurzame technische installaties te plaatsen bleek eerder gepland onderhoud aan de oude installaties overbodig.

De voormalige Theresiaschool is ook in 2024 ingezet als opvang voor Oekraïense vluchtelingen. In afwachting van de uitvoering van woningbouwplannen zijn de voormalige basisschool en gymzaal De Westkant ingevuld met tijdelijke bewoning (anti-kraak), het nabijgelegen kinderdagverblijf is nog in gebruik.

Paragraaf 4. Bedrijfsvoering

Samen resultaat boeken/ambitie

We willen met onze organisatie van betekenis zijn voor onze inwoners en steeds klaar zijn voor de toekomst. Om deze doelstelling te kunnen bereiken is een goed georganiseerde en moderne bedrijfsvoering een belangrijke randvoorwaarde. Onze medewerkers moeten er op kunnen rekenen dat zij door een goede bedrijfsvoering in staat gesteld worden hun vakkennis zo goed als mogelijk in te zetten voor onze inwoners. Duidelijke werkafspraken en processen, waarderen van de medewerkers, veiligheid en privacy zijn daarin belangrijke onderwerpen. Daarin hebben we in 2024 weer stappen gemaakt, waarover meer in deze paragraaf Bedrijfsvoering.

Daarbij is het van belang dat we dit doen binnen de wettelijke kaders. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de rechtmatigheid (hebben we het geld uitgegeven aan datgene waarvoor het bedoeld was) en de Wet Open Overheid (WOO), die vereist dat we actief (actiever dan voorheen) informatie delen. De WOO heeft inmiddels een eigen paragraaf gekregen en maakt daarmee geen onderdeel meer uit van de paragraaf Bedrijfsvoering.

Waarderen van de medewerker

Voor onze organisatie staat de persoonlijke kracht en kwaliteit van de medewerker centraal, als meest waardevolle kapitaal voor onze organisatie. Zorg, liefde en aandacht waren sleutelwoorden in 2024 om goed te maken waar het in de jaren ervoor tekort was geschoten. Na een waardevolle interim invulling van de positie van gemeentesecretaris heeft deze positie een vaste invulling gekregen, net als de domeinmanagers. Ook de vacatures van teamleiders en andere sleutelfunctionarissen zijn grotendeels vervuld. Daarmee is er rust en stabiliteit gekomen om samen verder te bouwen.

Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Inbedding en borging herinrichting functiegebouw volgens Baarda systematiek	Aan alle medewerkers hebben we een passende rol en leerwegniveau toegekend (het inpassingsbesluit). Nabetalingen hebben waar nodig plaatsgevonden. De gesprekkencyclus is van start gegaan na diverse informatiesessies voor medewerkers en leidinggevenden.
Inbedding en borging herstructurering van de organisatie	We hebben een organisatiebesluit opgesteld waarmee het college de belangrijkste kaders voor inrichting en aansturing van de ambtelijke organisatie heeft vastgesteld. De rolinvulling van de sleutelfunctionarissen heeft zijn beslag gekregen en de gewenste overlegvormen hebben we ingesteld. In organisatie brede bijeenkomsten is de herstructurering en organisatiefilosofie nader toegelicht. In aansluiting op het organisatiebesluit hebben we het mandaatregister en de budgethouders regeling geactualiseerd.

Formatie, bezetting en vacatures

Op 1 januari 2024 werd de nieuwe organisatiestructuur van kracht. De (administratieve) inrichting is hiermee veranderd, waardoor we de cijfers van de formatie, bezetting en vacatures presenteren op totaal ambtelijk organisatieniveau (zonder griffie). Op peildatum 31-12-2024 is er 183 fte aan formatie en bedroeg de vacature(ruimte) 26,73 fte, de meeste van deze vacatures vullen we in met inhuur derden. Met werving en selectie proberen we vaste medewerkers te werven, maar in deze krappe arbeidsmarkt duurt het soms wat langer om kwalitatieve goede en de juiste medewerkers te vinden.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim over 2024 bedroeg 6,56%. Dit is een daling ten opzichte van 2023. Naast de fysieke en medisch technische klachten vormen mentale klachten een belangrijk aandeel in de cijfers. In 2024 is er een afname van het langdurig verzuim.

Opleidingsbudget

In 2024 is 86,5% van het opleidingsbudget € 272.400 besteed. De focus op het vergroten van de inzet van de medewerkers blijft onze aandacht vragen. Dit is nodig gezien de snelle ontwikkelingen in diverse vakgebieden en de druk van de arbeidsmarkt. Door het aantrekken van jong talent en zij-instromers en die zelf te scholen, betekent een grotere inzet van het opleidingsbudget. De balans tussen opleidingsinspanning en uitvoering blijft een aandachtspunt.

Personele lasten en externe inhuur

Uitgaven	Begroting Primitief	Begroot na wijziging	Werkelijk	Restant
Bruto salariskosten	17.621	17.734	13.403	4.331
Personeelsgerelateerde kosten	186	115	295	-180
Ziek/peik	142	142	385	-243
Externe inhuur	131	211	5.029	-4.818
Trainees	220	220	225	-5
Subtotaal	18.300	18.422	19.336	-915
Inkomsten	Begroting Primitief	Begroot na wijziging	Werkelijk	Restant
Doorberekende uren	-1.012	-1.169	-1.796	627
Doorberekende overhead	-50	-226	-380	154
Subtotaal	-1.062	-1.395	-2.176	781
Saldo	17.238	17.027	17.160	-134

Het verschil tussen de geraamde salariskosten en de werkelijke salariskosten is de vacatureruimte. Dit is financiële ruimte die beschikbaar is om externe inhuur in te zetten. Een tweede bron is de inzet van ziek/peik en trainees. Vervolgens worden een deel van de salariskosten doorbelast naar projecten en uitvoeringsprocessen waar leges tegenover staan. Denk bijvoorbeeld aan de salariskosten gerelateerd aan afval, riool, maar ook vergunningverlening. Dit zijn de doorberekende uren. Tot slot is in de begroting 2021 besloten om de overhead van externe inzet in projecten ook door te berekenen.

Al deze posten bij elkaar laten zien dat er een nadelig resultaat op de personele lasten is van € 134.000. Dit wordt verklaard door de overschrijding op externe inhuur door onder andere de inhuur gemeentesecretaris en diverse financiële functies.

Samenwerken door slim verbinden

De gewijzigde organisatiestructuur werkt op veel fronten door, zo ook in veel van onze applicaties. Daarin hebben we de nodige aanpassingen gedaan. Daarnaast hebben we een aantal “versaasingen” (overgang naar de cloud) doorgevoerd, waarmee de betreffende applicaties voorlopig weer toekomstproof zijn.

Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Klantgerichte oplossingen	We hebben gezorgd voor een groter aanbod van digitale producten, bijvoorbeeld e-diensten en webformulieren. Daarnaast hebben we een aanmeldzuil geïntroduceerd om de paspoortpiek beter te faciliteren.
Innovatief	Met de organisatieontwikkeling hebben we meer ruimte gecreëerd voor i-advies. Dit is pas in het derde kwartaal van 2024 gerealiseerd. De focus lag daarnaast vooral op “basis op orde”. Daarom is er minder ruimte voor innovatie geweest.
Correct en Veilig	In het kader van “basis op orde” lag de focus op updates en versaasing van onze applicaties, om zo een veilig, toekomstbestendig en correct applicatielandschap te realiseren.
Cultuur en gedrag	Ten behoeve van het uitwisselen van informatie tussen applicaties is in een aantal gevallen geautomatiseerd berichtenverkeer ingevoerd. Ook hebben we de accounts en autorisaties opgeschoond en daar procesafspraken voor gemaakt.
Competentie	We hebben, extra trainingen en inloopuren georganiseerd om medewerkers extra ondersteuning te bieden om hun digitale vaardigheden te verbeteren.

Informatiebeveiliging en privacy

Om de beveiliging van informatie en het beschermen van de privacy van onze inwoners en ondernemers te waarborgen, hebben we een aantal maatregelen genomen, veelal in samenwerking met Equalit. Deze maatregelen zijn tevens een voorbereiding op de komst van de Cyber beveiligings-wet (Cbw) die in 2025 van kracht wordt.

In 2024 hebben we een programma gestart genaamd ‘Inzicht en overzicht in de informatiehuishouding’. Hiervoor is een inventarisatie gemaakt en zijn ook de eerste onderdelen van het programma van start gegaan.

Samenwerking

De samenwerking tussen verschillende belanghebbenden op het gebied van informatiebeveiliging en privacy binnen de organisatie hebben we vormgegeven. Er vindt een 4-wekelijks SIO overleg (Strategisch Informatie Overleg) plaats, waarin maatregelen ter bescherming van de informatiehuishouding integraal worden doorgenomen in opzet, bestaan en werking van de organisatie. Dit zorgt voor een betere samenwerking en een veel omvattender en vollediger beeld van de informatiehuishouding, waardoor de organisatie in control komt op de maatregelen en normen uit de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid).

Bewustwording

Bewustwording blijft een belangrijk onderdeel van de beveiligingsmaatregelen. Medewerkers, waaronder gebruikers en iedereen die toegang heeft tot een device, het netwerk en/of de beveiligde zones van de gemeente moeten blijvend worden getraind om alert te blijven op mogelijke gevallen van misbruik.

Controle op naleving

Net als in voorgaande jaren zijn in 2024 de zelfevaluaties uitgevoerd via de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Volgens de richtlijnen van deze audit zijn de uitkomsten van de zelfevaluaties via een collegeverklaring met assurance rapport opgesteld door een onafhankelijke auditor. De resultaten van alle zelfevaluaties zijn gedeeld met de betreffende toezichthouders.

In 2024 hebben de in onderstaande tabel genoemde verplichte zelfevaluaties plaatsgevonden met bijbehorend resultaat.

Er is een verbeterplan opgesteld voor de betreffende negatieve uitkomst van de zelfevaluatie voor de BAG. Daarbij moet worden opgemerkt dat het percentage is gestegen en die stijgende lijn voor de komende evaluatie in orde zou moeten zijn. Deze worden door het management gemonitord.

Onderwerp	Zelf-evaluatie omschrijving	Resultaat
DigiD	Gemeente Loon op Zand biedt e-dienstverlening aan waarvoor deze DigiD-aansluiting voor authenticatie wordt gebruikt.	
Suwinet	Alle werkzaamheden met betrekking tot Suwinet voor de gemeente Loon op Zand, vinden plaats bij Baanbrekers.	
BRP	De uitvoering van de basisregistratie Personen, zijn zowel op informatiebeveiliging als op kwaliteit geëvalueerd.	
Reis-documenten	De uitvoering van de reisdocumenten, zijn zowel op informatiebeveiliging als op kwaliteit geëvalueerd.	
BAG	De zelfevaluatie Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), betreft de kwaliteit van de registratie (geen informatiebeveiliging)	
BGT	De zelfevaluatie Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT), betreft de kwaliteit van de registratie (geen informatiebeveiliging)	
BRO	De zelfevaluatie Basisregistratie Ruimtelijke ondergrond (BRO), betreft de kwaliteit van de registratie (geen informatiebeveiliging).	

Rekenkameronderzoek Midden- en west Brabant / SSC Equalit

Het rapport op de penetratietest van de rekenkamer uit 2023 is door de ICT leverancier Equalit geëvalueerd en er zijn maatregelen genomen om de betreffende kwetsbaarheden te verminderen of uit te sluiten. Daarnaast is een programma gestart om de informatiebeveiliging verder vorm te geven.

Meldingen en verzoeken

Onderwerp	Aantal	Opmerkingen
Beveiligingsincidenten	18	
Datalekken	17	Geen meldingen bij de Autoriteit Persoonsgegevens noodzakelijk
AVG inzageverzoeken	3	Waarvan er 1 is afgewezen vanwege het ontbreken van identificatie
AVG verwijderverzoeken	1	Dit verzoek is afgewezen vanwege wettelijke bewaartermijnen

Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf boekjaar 2023 legt het college zelf verantwoording af over de rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties. Dit heeft vooral tot doel om de kaderstellende en controlerende rol van de raad te versterken.

Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
De kaderstellende en controlerende rol van de raad versterken	Met de rechtmatigheidsverantwoording hebben we inzicht gekregen in de mate waarin onze financiële handelingen voldoen aan wet- en regelgeving. Dit proces draagt bij aan transparantie en goed bestuur. Hoewel er nog onzekerheden en risico's zijn, werken we continu aan het verbeteren van onze beheersing en verantwoording om de rechtmatigheid verder te versterken.

In 2024 heeft de Verbijzonderde Interne Controle (VIC), in samenwerking met de accountant, verschillende gemeentelijke processen gecontroleerd. Dit betrof onder andere aanbestedingen, inkoop, WMO, personeel, subsidies, verhuur, grondexploitaties, omgevingsvergunningen en overige baten. Uit deze controle zijn diverse bevindingen naar voren gekomen. Op het moment van het opstellen van de jaarstukken beschikte de gemeente Loon op Zand nog niet over een vastgesteld Misbruik & Oneigenlijk beleid.

Bij aanbestedingen is gebleken dat er in negen gevallen sprake was van onrechtmatige inhuur van personeel, met een totaalbedrag van €1.812.000. Dit werd veroorzaakt door het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels. Daarnaast ontbreekt een volledig contractenregister, waardoor er geen centraal inzicht is in aanbestedingsverplichtingen. Er is onvoldoende kennis over de geldende aanbestedingsregels en procedures, wat kan leiden tot verdere onrechtmatigheden. Ook is de dossiervorming versnipperd, waardoor belangrijke documenten niet centraal beschikbaar zijn.

Binnen het inkoopproces zijn opmerkingen door de accountant geplaatst inzake ontbrekende contracten en prestatieverklaringen. Hierdoor bestaat het risico dat betalingen worden uitgevoerd zonder dat de geleverde prestaties goed zijn vastgelegd en gecontroleerd. Daarnaast ontbreekt een gestandaardiseerde werkwijze om prestatieverklaring structureel vooraf te borgen, waardoor controles voornamelijk achteraf plaatsvinden.

Om deze knelpunten aan te pakken, worden verschillende verbetermaatregelen geadviseerd. De gemeente versnelt de inrichting van het contractenregister om beter inzicht te krijgen in aanbestedingsverplichtingen en de naleving van inkoopregels te verbeteren. Daarnaast wordt er ingezet op bewustwording binnen de organisatie door middel van trainingen en voorlichting over de aanbestedingsregels. Ook worden duidelijke richtlijnen opgesteld voor dossiervorming, zodat alle relevante documenten centraal worden opgeslagen en beter controleerbaar zijn.

Een belangrijke stap is de goedkeuring door het Management Team in maart 2025 voor de implementatie van een Dynamisch Aankoopstelsel (DAS). Dit stelsel zal zorgen voor een transparante en rechtmatige inhuur van tijdelijk personeel, en moet toekomstige onrechtmatigheden voorkomen. Daarnaast is een traject gestart om prestatieverklaringen beter te borgen, zodat prestaties vooraf goed worden vastgelegd en gecontroleerd.

Met deze verbeteringen zet de gemeente een belangrijke stap in het versterken van haar interne beheersing en het voorkomen van onrechtmatigheden binnen aanbestedingen en inkoop.

Fraude risicoanalyse

Als onderdeel van de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) is een frauderisicoanalyse uitgevoerd. De voornaamste risico's die hieruit volgen zijn:

1. Het risico dat er betalingen plaatsvinden voor niet aan de gemeente geleverde goederen en diensten of de betaling aan een onjuist persoon.
2. Management override; het risico dat interne beheersingsmaatregelen worden doorbroken door het management.
3. Zorgprestaties zijn niet (volledig) geleverd.

Voor de belangrijkste risico's is vastgesteld dat er beheersingsmaatregelen zijn getroffen en bij de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) wordt de werking binnen de reguliere IC-programma's getoetst.

Op dit moment hanteren wij een afwijkingsnorm van 1% voor de rechtmatigheidsverantwoording. Dit betekent dat afwijkingen van meer dan 1% als onrechtmatig worden beschouwd. Echter, er bestaat ook de mogelijkheid om een afwijkingsnorm van maximaal 3% toe te passen. Het is dus belangrijk om te benadrukken dat de keuze voor de norm van 1% een strengere benadering is, waarmee de interne controle strikter zit op de interne beheersing.

Paragraaf 5. Financiering

De paragraaf bevat een toelichting op het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Renterisico

De kasgeldlimiet en de renterisiconorm moeten voorkomen dat de leningenportefeuille van gemeente te gevoelig is voor schommelingen in de rente. De kasgeldlimiet richt zich op leningen met een korte looptijd en de renterisiconorm richt zich juist op langlopende leningen.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is bedoeld om het renterisico op geldleningen te beperken. Als er veel kortlopende leningen (kasgeldleningen) zijn, dan is de financieringsportefeuille gevoeliger voor rentewijzigingen. Over het algemeen hebben kortlopende leningen een lagere rente en zijn daarom goedkoper. De omvang van de netto vlottende schuld is beperkt tot maximaal 8,5% van het begrotingstotaal.

Bedragen x €1.000	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Begrotingstotaal	70.070	70.070	70.070	70.070
Kasgeldlimiet	5.956	5.956	5.956	5.956
Netto vlottende schuld	5.881	-4.514	-2.875	2.151
Ruimte binnen limiet	75	10.470	8.831	3.805

In alle kwartalen zijn we onder de kasgeldlimiet gebleven.

Renterisiconorm

Renterisico's op de langere termijn beheersen we door de toepassing van de zogenaamde renterisiconorm. In de kern komt deze erop neer dat niet op hetzelfde moment een omvangrijke herfinanciering leningen plaatsvindt tegen op dat moment bijvoorbeeld fors hogere rentepercentages. De jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Bedragen x €1.000	2024
Renterisiconorm	14.014
Aflossingen	2.162
Ruimte binnen norm	11.852

We voldoen aan de renterisiconorm.

Financiering

Dit onderdeel geeft inzicht in de ontwikkeling van onze langlopende leningen en uitzettingen.

Opgenomen leningen (bedragen x €1.000)	2024
Stand 1 januari	23.245
Aflossingen	2.162
Opgenomen	0
Stand 31 december	21.083

De rentelast over deze leningen bedraagt in 2024 € 666.000. De gemiddelde rente is 2,86%.

Uitgezette leningen (bedragen x €1.000)	2024
Stand 1 januari	1.201
Aflossingen	84
Opgenomen	59
Stand 31 december	1.176

De rentebaat over deze leningen bedraagt in 2024 € 56.000. De gemiddelde rente is 4,68%.

Garanties op leningen aan derden

Naast de leningen die we zelf aangaan zijn er nog een aantal leningen 'door verstrekt' aan derden of staan we garant voor leningen die aan derden zijn verstrekt door een bankinstelling. In deze situatie is er geen sprake van bankieren. De leningen aan woningbouwverenigingen zijn aflopend van aard en stammen nog uit de periode dat het gebruikelijk was dat we voordelig leningen aantrokken bij bijvoorbeeld de Bank Nederlandse Gemeenten en deze onder dezelfde condities verstrekten aan de betreffende woningbouwvereniging.

Garanties geven we alleen uit hoofde van de publieke taak. Bijvoorbeeld een garantstelling aan een bank voor een vereniging voor de aanleg van een sportveld.

Garanties op verstrekte bedragen (bedragen x €1.000)	2024
Leningen aan verenigingen, stichtingen en natuurlijke personen	569
Leningen aan woningbouwverenigingen	335.652
Totaal	336.222

Over het algemeen zijn deze risico's op verstrekte geldleningen beperkt omdat ofwel contragaranties zijn verstrekt of een hypotheek als onderpand is afgegeven.

Schema rentetoerekening

Bedragen x €1.000	2024
Externe rentelast over korte financiering	5
Externe rentelast over lange financiering	646
Externe rentebaten	188
Saldo rentelasten en rentebaten	463
Rente die aan grondexploitaties moet worden doorberekend	-10
Rente van projectfinanciering (niet van toepassing)	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	473
Rente over eigen vermogen en voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	473
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (via renteomslag)	865
Renteresultaat, onderdeel van resultaat op taakveld treasury	-391

Paragraaf 6. Verbonden partijen

Inleiding

Het begrip verbonden partij is vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en wordt als volgt gedefinieerd: “Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.”

In maart 2018 heeft de gemeenteraad van Loon op Zand een nota verbonden partijen vastgesteld. Doel van deze nota was met name om meer grip te krijgen op gemeenschappelijke regelingen. Kern van deze nota is dat we voortaan op basis van de drie B's (Bestuur, Beleid en Bedrijfsvoering) sturen op gemeenschappelijke regelingen. Per gemeenschappelijke regeling worden in onderstaand overzicht de drie B's geschreven. Hiermee worden de kaders gesteld op basis waarvan voorstellen van de regelingen in het komend jaar beoordeeld worden. Achtergrondinformatie over de werkwijze aan de hand van de drie B's staat in de nota verbonden partijen 2018.

De nota verbonden partijen 2018 richt zich enkel op gemeenschappelijke regelingen. Voor de overige verbonden partijen (verenigingen, stichtingen, coöperaties en vennootschappen) blijven we de in het BBV voorgeschreven kerngegevens hanteren. De gemeente baseert de cijfers op de jaarrekening 2023 en/of begroting 2025 van de verbonden partijen.

Totaalbeeld verbonden partijen

Partij	Rechtsvorm	Venster	Thema	Bijdrage
Regio Hart van Brabant	Gemeenschappelijke regeling	Bestuur en dienstverlening	Bestuur	€ 107.563
Midpoint	Stichting	Omgeving en economische ontwikkeling	Economische ontwikkeling	€ 109.949
Bestuurscommissie Jeugd HvB	Onder GR Hart van Brabant	Gemeenschappen	Maatwerk	€ 7,461 mio
GGD Hart voor Brabant	Gemeenschappelijke regeling	Gemeenschappen	Sport, cultuur en welzijn	€ 1,107 mio
OMWB	Gemeenschappelijke regeling	Omgeving en economische ontwikkeling	Duurzaamheid	€ 555.991
Veiligheidsregio MWB	Gemeenschappelijke regeling	Bestuur en dienstverlening	Openbare orde en veiligheid	€ 1,381 mio
Baanbrekers	Gemeenschappelijke regeling	Gemeenschappen	Participatie	€ 3,198 mio
Belastingsamenwerking West-Brabant	Gemeenschappelijke regeling	Overhead en algemene dekkingsmiddelen	Overhead	€ 720.000
RAV	Gemeenschappelijke regeling	Bestuur en dienstverlening	Openbare orde en veiligheid	€ 0
BNG	Vennootschap	Algemene dekkingsmiddelen	Algemene dekkingsmiddelen	41.886 aandelen
Brabant Water NV	Vennootschap	Algemene dekkingsmiddelen	Algemene dekkingsmiddelen	33.126 aandelen
Publiek ontwikkelbedrijf REKS	Vennootschap	Omgeving en economische ontwikkeling	Duurzaamheid	3,86% aandeelhouder

Regio Hart van Brabant (Tilburg) ¹⁰	
Doel	- Een overlegstructuur met bestuursbevoegdheden in te stellen en in stand te houden, die dient om de samenwerking tussen de deelnemende gemeenten vorm te geven. - Rechtsens verantwoording af te kunnen leggen over de besteding van (subsidie)gelden die door andere overheden, instellingen en/of bedrijven met het oog op die samenwerking worden toegekend. - Samen te werken om regionale opgaven te identificeren en op basis daarvan gezamenlijk beleid op te stellen en gezamenlijke projecten te definiëren, te initiëren en uit te voeren, dan wel projecten ter uitvoering op te dragen, aan te bieden of aan te besteden aan gelieerde- en derde partijen, waaronder Midpoint Brabant. - Een bestuurlijke structuur in te stellen met het oog op een kwalitatief goede en efficiënte uitvoering van de regionale jeugdhulptaken.
Bevoegdheden	- De regeling, het bestuur en beheer van de uitvoering van de taken die bij het doel van de regeling benoemd zijn. - Het vaststellen van een subsidieverordening, voor zover dit noodzakelijk is om de doelen te bereiken.
Vertegenwoordiging	Waarnemend burgemeester Ronnes is lid van het algemeen bestuur¹¹. De secretaris is lid van de kring gemeentesecretarissen (KGS). Wethouder Mandemakers is lid van de bestuurscommissie Jeugd, Collegeleden zijn lid van de portefeuillehouders overleggen die tot hun portefeuille behoren. Peter Flohr is lid van de regionale adviescommissie Hart van Brabant. Marten krikken is zijn plaatsvervanger.
Rol gemeenteraad	De gemeenteraad kan een zienswijze indienen op de begroting en de jaarrekening. Daarnaast kan de raad bij het vaststellen van de Kernagenda een zienswijze geven. Gemeenteraadsleden kunnen zich twee keer per jaar tijdens de Hart van Brabant radendag informeren over de regionale samenwerking. Als drie gemeenteraden van deelnemende gemeenten daartoe verzoeken, wordt een verenigde vergadering van alle gemeenteraden bijeengeroepen. De verenigde vergadering doet uitspraken over kwesties die zij van regionaal belang acht. Ieder raadslid heeft in deze vergadering één stem. Er is een regionale adviescommissie die adviseert over de procesmatige aspecten van de P&C-cyclus en de kernagenda, de informatievoorziening vanuit Hart van Brabant en de invulling van de raadsledenbijeenkomsten. Daarnaast signaleert de commissie de verbinding tussen regionale ontwikkelingen en de gemeentelijke ambities.
Afspraken over doelen en prestaties	De doelen van de regio Hart van Brabant staan beschreven in de Kernagenda 2023-2027. De ambities voor het beleidsterrein jeugd zijn vastgelegd in het regionaal koersdocument jeugd uit 2017.
Relatie met gemeentelijke doelstellingen	Onze gemeente profileert zich als Leisure gemeente en wil dit profiel graag versterken door dit onderwerp te verankeren in de kernagenda.
Risico's	De jeugdzorg kent een open-eindefinanciering, waardoor het rekeningresultaat maar beperkt te beïnvloeden is.
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hart voor Brabant (Tilburg) ¹²	
Doel	Het leveren van een bijdrage aan de publieke gezondheidszorg.
Bevoegdheden	De uitvoering van de gemeentelijke taken die de Wet publieke gezondheid noemt en van de toezichttaken die de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen kinderopvang noemt. De taken van de GGD zijn verdeeld in een (per 2024 geactualiseerd) basispakket dat voor alle deelnemers geldt en facultatieve plustaken. Het basispakket wordt jaarlijks door het algemeen bestuur (AB) van de GGD vastgesteld.

¹⁰ Deelnemende partijen: Loon op Zand, Heusden, Waalwijk, Dongen, Tilburg, Hilvarenbeek, Goirle, Oisterwijk, Gilze en Rijen, Baarle-Nassau, Alphen-Chaam

¹¹ Bestuursorganen: Algemeen bestuur, dagelijks bestuur, voorzitter, bestuurscommissie jeugd, portefeuillehouders overleggen op diverse beleidsterreinen, klankbordgroep gemeentesecretarissen

¹² Loon op Zand, Heusden, Waalwijk, Dongen, Tilburg, Hilvarenbeek, Goirle, Oisterwijk, Gilze en Rijen, Grave, Meijerijstad, Oss, Sint-Michielsgestel, Maashorst, Vught, 's-Hertogenbosch, Bernheze, Boekel, Land van Cuijk

Vertegenwoordiging	Wethouder Suzan Mandemakers is lid van het dagelijks bestuur (DB) en het algemeen bestuur (AB).
Rol gemeenteraad	De gemeenteraad kan inlichtingen vragen aan het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. De raad kan daarnaast verantwoording vragen aan het door de gemeente aangewezen lid voor het gevoerde beleid en/of een zienswijze geven over de begroting en wijzigingen daarvan die leiden tot een verandering van de gemeentelijke bijdrage.
Afspraken over doelen en prestaties	1. <i>Regionale nota publieke gezondheid 2024 – 2027 (alleen regio Midden-Brabant)</i>: Op hoofdlijnen richt het gezondheidsbeleid zich op de thema's: a. Gezonde Start (d.w.z. de zwangerschap en de eerste 1000 dagen vanaf de geboorte); b. Gezonde Leefstijl; c. Gezonde Geest; d. Gezonde Omgeving; e. Gezond Ouder Worden. Doel van het regionale volksgezondheidsbeleid is om gezamenlijk meer gezondheidswinst te behalen, de slagkracht te vergroten en een sterkere verbinding te leggen met andere beleidsterreinen. 2. <i>Lokaal inzetdocument GGD (jaarlijks)</i>: Dit document omvat een omschrijving van de lokale inzet van de GGD als het gaat om de diensten Jeugdgezondheidszorg, Preventie, Leefstijl en de verbinding met veiligheid. Deze inzet wordt deels gefinancierd uit het basispakket van de GGD (inwonersbijdrage) en deels uit plusgeld. Dit inzetdocument is feitelijk de lokale uitwerking c.q. het uitvoeringsprogramma van datgene wat als beleid in de regionale nota is opgenomen en wordt jaarlijks geactualiseerd. 3. <i>Toekomstvisie 2030</i>: dit is de langetermijnvisie van de GGD voor de komende jaren met daarin benoemd de visie en ambitie.
Relatie met gemeentelijke doelstellingen	In het kader van de Wet publieke gezondheid geeft de GGD Hart voor Brabant onder andere uitvoering aan de jeugdgezondheidszorg (jgz) en diverse preventieprogramma's. Zowel de jgz als de preventieprogramma's hebben als doel het bevorderen, beschermen en bewaken van de gezondheid van zowel kinderen als volwassenen. Een goede gezondheid draagt bij aan de zelfredzaamheid en participatie van inwoners. De GGD levert hiermee een bijdrage aan de gemeentelijke doelen in het sociale domein zoals het versterken van de zelfredzaamheid, eigen kracht, gezondheid e.d. In het coalitieakkoord is vastgelegd dat er een consultatiebureau gevestigd blijft in de kern Loon op Zand. In het najaar van 2024 is in overleg met de GGD besloten dat de consultatiefunctie vanaf 1 april 2025 behouden blijft in de vorm van een inloopsprekkuur. Dit spreekuur zal naar verwachting in 2026 verplaatst worden van De Doelen naar het gezondheidscentrum. De eventuele meerkosten qua huur zijn voor rekening van de gemeente.
Risico's	Geen bijzondere risico's te melden.

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) (Tilburg) ¹³	
Doel	Ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Midden- en West-Brabant.
Bevoegdheden	Er zijn geen bevoegdheden overgedragen. Op het gebied van ondersteunende processen mag het algemeen bestuur samenwerkingen met derden sluiten.

¹³ Loon op Zand, Waalwijk, Heusden, Dongen, Tilburg, Hilvarenbeek, Goirle, Oisterwijk, Gilze en Rijen, Altena, Geertruidenberg, Oosterhout, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Breda, Drimmelen, Moerdijk, Etten-Leur, Zundert, Rucphen, Halderberge, Roosendaal, Steenbergen, Bergen op Zoom, Woensdrecht

Vertegenwoordiging	Besluiten worden bij meerderheid genomen. Bij besluiten over begroting, begrotingswijzigingen en jaarrekening, dient deze meerderheid meer dan de helft van de omzet te vertegenwoordigen.
Rol gemeenteraad	De gemeenteraad kan een zienswijze indienen op de begroting en de besteding van een eventueel jaarrekeningsaldo.
Afspraken over doelen en prestaties	De OMWB voert landelijke basistaken uit aan de hand van de landelijke VTH-criteria. Over de uitvoering hiervan worden jaarlijks schriftelijke afspraken gemaakt.
Relatie met gemeentelijke doelstellingen	Naast de wettelijke basistaken heeft Loon op Zand een aantal niet basis taken op het gebied van vergunningverlening en toezicht structureel bij de OMWB weggelegd. De afdeling RO vraagt milieuadviezen over ruimtelijke plannen bij de OMWB. Op incidentele basis wordt de OMWB ingehuurd.
Risico's	Geen risico's te melden.

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB) (Tilburg) ¹⁴	
Doel	De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB) behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op de volgende terreinen: a. brandweezorg; b. geneeskundige hulpverlening; c. rampenbestrijding en crisisbeheersing; d. het voorzien in een gemeenschappelijke meldkamer.
Bevoegdheden	- het inventariseren van risico's van branden, rampen en crisis; - het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald; - het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de brandweezorg; - het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijdingen de crisisbeheersing; - het instellen en in stand houden van een brandweer; - het instellen en in stand houden van een GHOR; - het voorzien in de meldkamerfunctie; - het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel; - het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties; - het vaststellen van het regionaal risicoprofiel; - het tenminste één maal in de vier jaar vaststellen van een beleidsplan; het tenminste één maal in de vier jaar vaststellen van een brandrisicoprofiel en het behorende dekkings- en spreidingsplan - het vaststellen van rampbestrijdingsplannen voor zover dit bij Algemene maatregel van Bestuur voorgeschreven is; - het zorg dragen voor de voorbereiding op de bestrijding van een epidemie van een infectieziekte behorend tot groep A, als bedoeld in artikel 1 onder e Wet publieke gezondheid alsmede op de bestrijding van een nieuw subtype humaan influenzavirus, waarbij ernstig gevaar voor de volksgezondheid bestaat.
Vertegenwoordiging	Waarnemend burgemeester Ronnes is lid van het algemeen bestuur ¹⁵ .
Rol gemeenteraad	De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om bij vaststelling van het regionaal beleidsplan (incl. regionaal risicoprofiel) en de begroting en besteding van een eventueel rekeningsaldo een zienswijze in te dienen.
Afspraken over doelen en prestaties	In het meerjarenbeleidsplan staan, in de vorm van pijlers, de doelstellingen van de VRMWB geformuleerd. Deze formuleert de VRMWB als volgt: 1. Stimuleren van een redzame samenleving

¹⁴ Loon op Zand, Waalwijk, Dongen, Tilburg, Hilvarenbeek, Goirle, Oisterwijk, Gilze en Rijen, Altena, Geertruidenberg, Oosterhout, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Breda, Drimmelen, Moerdijk, Etten-Leur, Zundert, Rucphen, Halderberge, Roosendaal, Steenbergen, Bergen op Zoom, Woensdrecht, provincie Noord-Brabant

¹⁵ Bestuursorganen: algemeen bestuur, dagelijks bestuur en een voorzitter. Het algemeen bestuur kan commissies van advies en bestuurscommissies instellen

	Een samenleving wordt gevormd door de mensen die er wonen, werken, recreëren, ondernemen en studeren; iedereen draagt daar op de één of andere manier een steentje aan bij. De manier waarop verschilt per persoon en per moment. Uit onderzoek blijkt dat de redzaamheid van mensen in de afgelopen periode is afgenomen en dat er vaker contact wordt gezocht met hulpverleners. Tegelijkertijd zien we een grote veerkracht bij mensen, zoals tijdens de coronacrisis. In de komende jaren is het essentieel dat we daar waar nodig ondersteunen en waar mogelijk de veerkracht aanspreken. Het is onze taak om inwoners bewust te maken van veiligheidsrisico's en handelingsperspectief te bieden voorafgaand aan, tijdens en na afloop van incidenten en crises. Om met onze interventies effectief te zijn bij de verschillende doelgroepen begrijpen we wat speelt in de samenleving, zitten we in een vroeger stadium samen om tafel, vergroten we de redzaamheid en bundelen we onze kennis en kunde. 2. Bijdragen aan een veilige leefomgeving De inrichting van een veilige leefomgeving creëer je niet alleen, maar samen. Inwoners, ondernemers, zorg- en hulpverleners, iedereen draagt zijn steentje bij. De regierol voor een veilige leefomgeving ligt bij de gemeenten. We adviseren gemeenten en provincie bij specifieke zorg- en veiligheidsvraagstukken, projecten, evenementen, objecten en gebieden. We kijken daarbij breder naar de aanwezige risico's met betrekking tot het object en omgeving én er is aandacht voor nieuwe risico's. We adviseren tijdig en op een eenduidige manier over het beheersen van risico's om incidenten, rampen en crises te voorkomen. 3. Leveren van een hulpvaardige en slagvaardige inzet Nieuwe risico's leiden tot nieuwe type incidenten, rampen en crises. In die veranderende omgeving staan de meldkamercentralisten, brandweer- en crisisteams 24/7 paraat. Ons vakmanschap, adequaat materieel en een betrouwbare operationele informatie zijn daarbij essentieel. We ondersteunen onze bestuurders, die verantwoordelijk zijn voor bevolkingszorg en de beheersing en bestrijding van crises en incidenten.
Relatie met gemeentelijke doelstellingen	De gemeente Loon op Zand is op basis van de Wet Veiligheidsregio's belast met de organisatie van de crisisbeheersing in de gemeente. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Loon op Zand trof, samen met de colleges van de andere gemeenten in de regio, een gemeenschappelijk regeling onder de naam "Veiligheidsregio Midden- en West Brabant".
Risico's	Geen specifieke risico's

Baanbrekers (Waalwijk) ¹⁶	
Doel	- Baanbrekers streeft naar een zo hoog mogelijke participatie van inwoners van de gemeenten Heusden, Loon op Zand en Waalwijk. - De focus ligt vooral op het zoveel mogelijk naar een reguliere baan helpen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Belangrijke waarden voor de uitvoeringsorganisatie zijn zelfredzaamheid, duurzame samenwerking en sociale innovatie.
Bevoegdheden	Aan Baanbrekers zijn de bevoegdheden tot regeling en bestuur overgedragen met betrekking tot de uitvoering en het uitvoerend beleid van de navolgende wet- en regelgeving:

¹⁶ Loon op Zand, Heusden, Waalwijk

	- de Participatiewet (P-wet) - het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz 2004) - de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) - de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) - de Wet sociale werkvoorzieningen (Wsw) - het ontwikkelen, oprichten, exploiteren en in stand houden van taken, diensten, werkzaamheden, activiteiten en productmarktcombinaties welke gericht zijn op de uitvoering van de bovengenoemde wet- en regelgeving en/of gericht op het behouden dan wel het bevorderen van de arbeidsbekwaamheid van mensen, en/of welke bijdragen aan het regulier of zo regulier mogelijk kunnen gaan werken van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarnaast kunnen bepaalde taken verricht worden voor één of meerdere gemeenten, indien daarom verzocht wordt en het Algemeen Bestuur (AB) dit verzoek inwilligt. Hiervoor wordt met Baanbrekers afzonderlijke afspraken gemaakt voor de te verlenen diensten, prestaties en de financiering ervan.
Vertegenwoordiging	Namens het college van de gemeente Loon op Zand zijn aangewezen: - Wethouder Suzan Mandemakers - Wethouder Tonny Meulenstein - Plaatsvervanger: wethouder Marc Budel Namens de raad van de gemeente Loon op Zand zijn aangewezen: - Wim Veldkamp - Marianne Verschure Plaatsvervangers: Rob van Hest en Gerdy Zijlmans
Rol gemeenteraad	De gemeenteraad koos uit haar midden bovengenoemde leden van het AB en wees hun plaatsvervangers aan. De AB-leden vanuit de gemeenteraad hebben een verbindende rol tussen de raad en Baanbrekers. De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op: - de vaststelling van de begroting en besteding van een eventueel rekeningsaldo; - de oprichting van, de deelneming in en beëindiging van stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen.
Afspraken over doelen en prestaties	In de gemeenschappelijke regeling staat dat de deelnemende partijen verantwoordelijk zijn voor het integrale en strategische beleid op de terreinen participatie, activering en re-integratie. Ze vertalen het beleid in een opdracht aan Baanbrekers. Op basis hiervan stelt Baanbrekers een kaderbrief vast en een jaarlijkse begroting op. Over de begroting kan de raad een zienswijze indienen. Met een jaarrekening legt Baanbrekers beleidsmatig en financieel verantwoording af voor de realisatie van het betreffende boekjaar.
Relatie met gemeentelijke doelstellingen	Wij vinden het als gemeente belangrijk dat onze inwoners zoveel als mogelijk participeren. Baanbrekers levert hierin een bijdrage aan de gemeentelijke doelen door inwoners (waar mogelijk) naar zo regulier mogelijk werk te begeleiden. Dit sluit aan bij de doelen in het sociale domein zoals het versterken van de zelfredzaamheid, eigen kracht, gezondheid e.d. We gaan uit van het principe zelfredzaamheid met een vangnet. Ook hierin speelt Baanbrekers een rol. Baanbrekers verstrekt namelijk uitkeringen en bijzondere bijstand.
Risico's	De doelgroep en de daarmee samenhangende uitgaven zijn afhankelijk van de heersende conjunctuur. Doordat de BUIG¹⁷ wordt samengesteld door middel van een objectief verdeelmodel, loopt deze niet mee met het aantal uitkeringsgerechtigden. Hierop hebben wij geen invloed. Hierdoor zijn er

¹⁷ BUIG is de gebundelde uitkering voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bijzondere Bijstand Zelfstandigen en het betalen van de loonkostensubsidies).

	schommelingen te zien in de inkomsten en daarmee in de bijdrage van ons als gemeente.
--	---

Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB) (Etten-Leur)¹⁸	
Doel	Het uitvoeren van de gemeentelijke belastingtaken
Bevoegdheden	- de heffing en invordering van belastingen; - de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken; - de uitvoering van de Basisadministratie Adressen en Gebouwen.
Vertegenwoordiging	Wethouder Tonny Meulensteen is lid van het algemeen bestuur.
Rol gemeenteraad	De gemeenteraad kan inlichtingen vragen aan het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. De raad kan daarnaast verantwoording vragen aan het door de gemeente aangewezen lid voor het gevoerde beleid en/of een zienswijze geven over de begroting en wijzigingen daarvan die leiden tot een verandering van de gemeentelijke bijdrage.
Afspraken over doelen en prestaties	Met de BWB is een uitvoeringsconvenant gesloten met afspraken over de verplichtingen van de BWB en de deelnemer in relatie tot de taakoverdracht, de contactmomenten ambtelijke organisaties, verantwoordelijkheden P&C cyclus, de informatie-uitwisseling over de heffing en inning en de financiële geldstromen.
Relatie met gemeentelijke doelstellingen	We streven naar een correcte en klantvriendelijke wijze van belastinginning.
Risico's	Geen bijzondere risico's te melden.

Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV) (Tilburg)¹⁹	
Doel	Het (doen) verlenen van ambulancezorg.
Bevoegdheden	Alle bevoegdheden die nodig zijn om zijn taken (het verlenen van ambulancezorg en het in stand houden van een meldkamer ambulancezorg uit te voeren).
Vertegenwoordiging	Wethouder Suzan Mandemakers is lid van het algemeen bestuur.
Rol gemeenteraad	De gemeenteraad kan inlichtingen vragen aan het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. De raad kan daarnaast verantwoording vragen aan het door de gemeente aangewezen lid voor het gevoerde beleid en/of een zienswijze geven over de begroting en wijzigingen daarvan die leiden tot een verandering van de gemeentelijke bijdrage.
Afspraken over doelen en prestaties	Omdat de ambulancezorg op grond van de Wet ambulancezorg door de zorgverzekeraars wordt betaald, maken zij afspraken met de RAV over het niveau van dienstverlening en de bijbehorende kosten.
Relatie met gemeentelijke doelstellingen	Gelet op de financiering van de ambulancezorg door de zorgverzekeraars, is de bijdrage van de RAV aan gemeentelijke doelstellingen minimaal.
Risico's	Geen bijzondere risico's te melden.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) (Den Haag)	
Maatschappelijk belang	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De BNG draagt met de gespecialiseerde dienstverlening bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.
Bestuurlijk belang	Onze gemeente heeft zeggenschap via het stemrecht op aandelen (één

¹⁸ Loon op Zand, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Woensdrecht, Zundert, Rucphen, Waterschap Brabantse Delta.

¹⁹ Loon op Zand, Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Bernheze, Boekel, Boxtel, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Land van Cuijk, Maashorst, Meijerijstad, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Rucphen, Sint-Michielsgestel, Steenbergen, Tilburg, Vught, Waalwijk, Woensdrecht, Zundert.

	stem per aandeel). De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente als aandeelhouder in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Beleidsvoornemens	Niet van toepassing.
Risico's	Geen risico's te melden. Creditrating bijvoorbeeld Standard & Poor's: AAA (heel goed).

Brabant Water NV ('s-Hertogenbosch)

Maatschappelijk belang	Brabant Water voorziet ruim 2,4 miljoen inwoners van vrijwel heel Noord-Brabant van drinkwater. Jaarlijks verzorgen de 34 waterproductiebedrijven de winning en zuivering van circa 200 miljoen m ³ water. Via een hoofdleidingnet van bijna 17.000 kilometer komt het drinkwater bij ruim 1.070.000 klanten thuis. Brabant Water levert een bijdrage aan het waarborgen van een goede volksgezondheid, de zorg voor het milieu en aan de economische ontwikkeling in het voorzieningsgebied.
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt onze gemeente als aandeelhouder in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Beleidsvoornemens	Niet van toepassing.
Risico's	Geen risico's te melden.

Exploitatie De Werft en De Wetering (Kaatsheuvel)

Beleidsvoornemens	Uit overleg met onze fiscaal adviseur bleek dat het geen toegevoegde waarde (meer) had om de exploitatie van de Werft en de Wetering via een aparte vennootschap te laten verlopen. Dit is bevestigd in een bedrijfsgesprek met de Belastingdienst. Het college heeft besloten om per 1 januari 2024 Exploitatie De Werft en De Wetering (EWW) te beëindigen c.a. liquideren. De raad is geïnformeerd door middel van een raadsinformatiebrief.
-------------------	---

Publiek ontwikkelbedrijf REKS (Tilburg)

Maatschappelijk belang	Het stimuleren, ontwikkelen, (doen) uitvoeren en financieren van duurzaamheidsprojecten alsmede het bijdragen aan klimaatadaptatieprojecten in de gemeenten die aandelen houden in het kapitaal van de vennootschap. Energie- en klimaatneutraliteit zijn belangrijke thema's binnen de REKS en middels het publiek ontwikkelbedrijf wordt hier concreet invulling aan gegeven. Het in regionaal verband ontwikkelen van Hubs waarin duurzame elektriciteit wordt opgewekt en gezamenlijk werken aan grens overstijgende maatregelen ten aanzien van klimaatadaptatie. De energiehub's die worden opgericht zijn clusters van zon- en windenergie waarmee dit efficiënt wordt opgewekt en maatschappelijke kosten beperkt worden. De maatschappelijke opgave is dusdanig groot dat we hierin regionaal moeten samenwerken.
Bestuurlijk belang	Onze gemeente heeft zeggenschap via het stemrecht op aandelen (één stem per aandeel). De wethouder duurzaamheid vertegenwoordigt onze gemeente als aandeelhouder.
Beleidsvoornemens	Er zijn vanuit de gemeente geen beleidsvoornemens geformuleerd.
Risico's	- Verslechteren businesscase hubs door afwijkende energieprijzen of wegvallen van SDE prijsgarantie. - Ruimtelijke risico's door het niet op tijd krijgen van vergunningen of onvoldoende grondposities. - Geen tijdige aansluiting op het netwerk van Enexis. - Tekort aan grondstoffen of personeel voor realisatie hubs. - Kapitaalstortingen in het ontwikkelbedrijf worden aangemerkt als onrechtmatige staatssteun. - Vanwege het uitblijven van voldoende windprojecten wordt te weinig omzet gegenereerd. Hierdoor lopen de liquiditeiten van de organisatie terug. Dit zal mogelijk in het jaarverslag van 2024 duidelijk worden.

Financieel beeld verbonden partijen

Partij	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat
	1-1-24	31-12-24	1-1-24	31-12-24	
Regio Hart van Brabant ²⁰	103	103	13.807	9.225	0
GGD Hart voor Brabant	4.418	7.249	18.336	12.924	0
OMWB	4.756	3.149	8.961	5.627	0
Veiligheidsregio MWB	6.724	5.233	57.375	52.958	0
*Baanbrekers	4.056	4.056	33.174	33.174	0
*BWB	1.351	1.351	8.826	8.826	0
RAV	15.119	14.369	27.952	33.917	0
BNG (cijfers jaarrekening 2023)	4.721.000	4.700.000	110.819.000	120.000.000	254.000
*Brabant Water NV	699.235	699.235	618.615	618.615	0
Publiek Ontwikkelbedrijf REKS ¹³	-	-	-	-	-

* De gegevens per 31-12-2024 voor het eigen- en vreemd vermogen en daarmee het resultaat 2024 zijn nog niet bekend. Bij bekendmaking zullen deze gegevens geactualiseerd worden.

²⁰ Bestuurscommissie jeugd en Midpoint zijn onderdeel van de financiële positie van GR Regio Hart van Brabant

¹³ Publiek Ontwikkelbedrijf REKS is recent opgericht waardoor er nog geen financieel beeld is meegenomen in de paragraaf

Paragraaf 7. Grondbeleid

De paragraaf Grondbeleid geeft inzicht in het grondbeleid van de gemeente Loon op Zand in relatie tot de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de jaarrekening. Ten opzichte van de programmabegroting zijn alle grondexploitaties geactualiseerd en waar nodig herzien.

Grondbeleid

Het beleid van de gemeente Loon op Zand op het gebied van grondzaken is vastgelegd in de Nota Grondbeleid 2025 (2025.01763). Met het grondbeleid wordt nagestreefd de ruimtelijke opgave met betrekking tot de verschillende beleidsprogramma's te realiseren of te faciliteren. Daarnaast is in het grondbeleid vastgelegd hoe er omgegaan dient te worden met de beschikbare financiële middelen.

Naast de Nota Grondbeleid zijn in de onderstaande tabel ook de overige vigerende beleidsdocumenten weergegeven die betrekking hebben op het grondbeleid van de gemeente.

Beleid	Omschrijving	Vastgesteld	Herziening
Nota Grondbeleid	Richtinggevend en kaderspellen bij gebiedsontwikkeling op basis van een situationeel grondbeleid.	2025	n.v.t.
Notitie Grondprijzen	Jaarlijkse vaststelling van grondprijzen.	2022	2025
Nota Kostenverhaal	Beleid met betrekking tot het kostenverhaal van bovenplanse kosten en financiële bedragen.	2025	2025
Beleid uitgifte reststroken en handhaving gemeentelijke eigendommen	Beleid met betrekking tot verkoop snippergroen en handhaving gemeentelijke eigendommen.	2024	2024
Exploatieverordening	Bevat de voorwaarden waaronder de gemeente medewerking zal verlenen aan het in exploitatie brengen van gronden. Alleen van toepassing op overeenkomsten gesloten voor 1 juli 2008.	2005	n.v.t.

Per 31 december 2024 zijn er nog drie lopende grondexploitaties de Els II, Bedrijvenpark Kaatsheuvel (Kets-West II) en Westwaard fases 1 en 2. De eerste twee genoemde grondexploitaties zijn in een afrondend stadium, er is géén grond meer uit te geven.

In Westwaard zijn nog een aantal percelen beschikbaar in fase 1 voor uitgifte en is in 2024 een uitwerkingsplan vastgesteld voor fase 2. Op basis hiervan kunnen nog percelen uitgegeven worden. Voor deze 3 projecten is sprake van zogenaamde actieve grondexploitatie.

Binnen de gemeente zijn er ook projecten waar de gemeente een zogenaamde faciliterende rol vervult (passieve grondexploitatie). Deze projecten worden voor rekening en risico van de betreffende initiatiefnemers gerealiseerd, waarbij de gemeente een bijdrage ontvangt voor de door haar gemaakte kosten.

Al deze projecten dragen bij aan de ruimtelijke doelstellingen van de gemeente. De meeste projecten dragen daarnaast ook bij aan het beleid op het gebied van wonen en/ of economie. Een kleiner aantal projecten dragen bij aan maatschappelijke voorzieningen op het vlak van onderwijs, sport, cultuur, recreatie en infrastructuur.

Ontwikkelingen

Begin 2024 was het de verwachting dat de woningmarkt zich in negatieve zin zou ontwikkelen als gevolg van de ontwikkelingen binnen de markt en mede als gevolg van de onzekerheden als gevolg van (inter)nationale ontwikkelingen. De kosten van nieuwbouw stegen sterker dan de ontwikkeling van de verkoopprijzen. Echter na het eerste kwartaal liet de markt een gunstig herstel zijn waarbij de verwachting is dat deze zich richting de toekomst op een gelijke wijze ontwikkeld. De vraag naar woningen is groot en het aanbod blijft achter bij de verwachting.

Doordat de woningbouwprizen sterker stijgen dan de bouwkosten nemen de verwachte grondopbrengsten toe voor de vrijesectorwoningen. Voor de sociale woningen geldt dit in mindere mate.

De vrije kavels in Westwaard fase 1 zijn grotendeels onder voorbehoud verkocht maar deze zijn nog niet notarieel overgedragen omdat de verplaatsing van het rioolgemaal nog niet geregeld is. Voor fase

2 geldt dat deze vanaf 2027 uitgegeven kunnen worden. Voor de Els zijn alle woningen reeds verkocht. Het aantal nieuwe woningbouwinitiatieven blijft op peil. Met de provincie zijn prestatieafspraken gemaakt. De Woonvisie uit 2016 en een duidelijke prioritering van de projecten moet zorgen dat er kwantitatief en kwalitatief aangesloten wordt op de vraag naar (nieuwbouw)woningen. Locaties waar de gemeente zelf woningbouwkavels kan uitgeven en maximaal kan sturen op de vastgestelde beleidsdoelen zijn er op dit moment niet meer.

Om op de middellange- en lange termijn te kunnen sturen op de verschillende beleidsdoelen worden verschillende mogelijkheden onderzocht om op nieuwe locaties gemeentelijke bouwkavels uit te geven. Mede om die reden is het grondbeleid aangepast. Daarnaast wordt gekeken naar de mogelijkheden om projectontwikkelaars scherpere kaders mee te geven bij de ontwikkeling van woongebieden.

Het is nog steeds een uitdaging om het geprognosticeerde aantal kavelverkoppen jaarlijks te halen. Dit heeft te maken met een grotere vraag vanuit de markt ten opzichte van de beschikbare ambtelijke capaciteit die nodig is bij de planvorming, de uitvoering en de realisatie van nieuwe plannen. Dit zorgt voor stijgende investeringskosten en voor langere doorlooptijden. In sommige gevallen wordt gedurende de planvorming uiteindelijk toch afgezien van realisatie.

Resultaten grondexploitatie Bouwgronden in exploitatie

In 2024 zijn er geen nieuwe grondexploitaties geopend of afgesloten. De grondexploitaties zijn per 1-1-2025 geactualiseerd en waar nodig herzien. In de onderstaande tabel worden de resultaten samengevat. Het is helaas niet gelukt om De Els en Bedrijvenpark Kaatsheuvel volledig in 2024 af te ronden. Onder tabel 2 volgt een beknopte technische toelichting op de cijfers.

Nummer	Project	Boekwaarde 31-12-2024	Verwacht eindsaldo 2025	Verwacht eindsaldo 2024	Eindjaar	Verlies- voorziening
1102	2e fase "De Els"	508	-541	-505	2025	530
1185	Westwaard	-2.375	1.281	237	2029	0
1107	Bedrijvenpark Kaatsheuvel (Kets-West II)	741	-718	-817	2025	704
	TOTAAL	-1.124	22	-1.085		1.235

De boekwaarden geven aan in welke mate er in projecten is geïnvesteerd. Het 'verwacht eindsaldo' betreft het verwachte resultaat op eindwaarde in het jaar dat het project naar verwachting afgesloten wordt. Een verliesvoorziening is noodzakelijk wanneer het te verwachten eindsaldo negatief is. De verliesvoorziening gaat uit van het eindsaldo tegen netto contante waarde.

Parameters voor de bouwgronden

Voor de bouwgronden in exploitatie wordt gerekend met eenduidige parameters. Hieronder zijn de gehanteerde parameters in de grondexploitaties weergegeven.

Index	2025	2026	2027	2028	2029 en verder
cpi	3,5%	2,5%	2,5%	2,0%	2,0%
gww	3,0%	2,5%	2,0%	2,0%	2,0%
wonen	3,0%	3,0%	2,5%	2,0%	2,0%
commercieel	1,0%	1,0%	1,0%	2,0%	2,0%
plankosten	4,0%	4,0%	3,5%	2,0%	2,0%
disconteringsvoet	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
rente	1,5%	1,5%	1,5%	2,0%	2,0%

Om te komen tot een redelijke parameter voor de gemiddelde kostenstijging op langere termijn is de "Outlook grondexploitaties 2025" (Metafoor) geraadpleegd. Op basis van deze informatie zijn de per 1-1-2025 in de grondexploitaties opgenomen bedragen ten opzichte van die per 1-1-2024 aangepast op basis van bovenstaande normen. Voor de CPI is een inschatting gemaakt richting de toekomst waarbij de komende jaren afneemt richting het streefpercentage van de ECB.

Ten opzichte van voorgaande jaren is aan de kostenkant een verschil gemaakt tussen plankosten en gww. Deze laatste geldt voor de kosten van het bouw- en woonrijpmaken. Ten opzichte van vorig jaar is deze naar beneden bijgesteld op basis van de ontwikkelingen binnen de markt. Voor de plankosten is deze gelijk gehouden aan het voorgaande jaar, mede gezien de loonontwikkelingen binnen de markt.

De ontwikkelingen op de woningmarkt zijn van dien aard dat voor de komende twee jaar uitgegaan wordt van een stijging van 3% van de grondwaardes, mede omdat we zien dat de bouwkosten minder sterk stijgen dan de verkoopwaardes. Voor de bedrijventerreinen geldt dit ook, alleen de verkoopprijzen stijgen minder sterk. De disconteringsvoet is op basis van de BBV voorgeschreven.

Faciliterende projecten

Naast de 'bouwgronden in exploitatie' wordt ook faciliterend grondbeleid toegepast waarbij de gemeente voor 2024 conform de Wet ruimtelijke ordening de kosten verhaald. Vanaf 2024 vindt het kostenverhaal plaats op basis van de Omgevingswet. Naast kostenverhaal kunnen vanaf 2024 ook financiële bijdragen gevraagd worden. Dit betekent dat er in financiële zin gestuurd wordt op een neutraal eindsaldo. In 2024 zijn er zes projecten afgesloten. Hierdoor wordt er geen verliesvoorziening getroffen voor de faciliterende projecten.

Per project wordt in de onderstaande tabel aangegeven of er sprake is van een overeenkomst en welk type overeenkomst het betreft. Voor een aantal projecten is het eindjaar onbekend. Dit heeft een tweetal oorzaken. Projecten zonder overeenkomst en projecten met een initiatiefovereenkomst hebben nog geen concrete planning. Daarnaast liggen een aantal projecten stil waarbij de voortgang afhankelijk is van de initiatiefnemer.

In 2024 zijn twee nieuwe projecten toegevoegd. Dit zijn de projecten Westkant en Herontwikkeling Theresiaschool. De vijf afgesloten projecten zijn de projecten Hoge Steenweg 58-64, Hotelzone De Horst, Berndijksestraat, woningen Braakakker-Kinkenpolder, Prins Hendrikstraat en het Van Roosmalenterrein. Voor een aantal van de lopende projecten zal in 2025 de eindfactuur worden opgemaakt. Per 31-12-2025 zullen deze projecten worden afgesloten.

Naam project		Type overeenkomst	Boekwaarde 31-12-2024 (x € 1.000)	Verwacht eindjaar
<i>Faciliterend met overeenkomst</i>				
1176	De Hooivork II		€ 0	2026
1541	Van Lierpark	Exploitatie	€ 0	2026
1545	Park Vossenbergh	Exploitatie	€ 1	2025
1548	Hoofdstraat 16-18	Exploitatie		2025
1550	CPO De Hoge Mast	Exploitatie	€ -1	2025
1551	Park Wijtenburg	Exploitatie	€ -248	2026
1552	Salmrijck	Exploitatie	€ 0	2025
22600	Erasstraat 105-107	Exploitatie		2025
22602	Lobelia (Hooivork 3)	Exploitatie	€ -46	2026
23600	Bloemwaard	Initiatief	€ 14	2026
23601	LeoHendrik XIII straat	Exploitatie	€ -10	2026
23602	Heren v.h Ambacht (Hoofdstraat/ Schotsestraat)	Initiatief	€ 0	2027
7421043	Westkant	Initiatief		2027
7421044	Theresiaschool	Initiatief*		
<i>Faciliterend met overeenkomst (economie)</i>				
1526	Herontwikkeling Peperstraat 21-25	Exploitatie	€ 0	2025
1535	Wereld van de Efteling	Exploitatie		2030
1544	Zuidelijke ontsluiting WvdE	Exploitatie		2025
1546	EuroParcs Resort Kaatsheuvel	Exploitatie	€ 0	2027

*Deze overeenkomst wordt naar verwachting getekend in begin 2025.

Verliesvoorzieningen bouwgronden in exploitatie en faciliterende gronden

De verliesvoorzieningen op bouwgronden in exploitatie, zie onderstaande tabel, zijn ten opzichte van de jaarrekening 2023 in 2024 afgenomen met € 78.000. De afname van de verliesvoorziening wordt veroorzaakt door het jaarresultaat ten aanzien van de afronding van de tweede fase "Bedrijvenpark Kaatsheuvel". De verliesvoorziening per 31-12-2024 gaat uit van het eindsaldo tegen netto contante waarde.

Nummer	Project	Verliesvoorziening per 31-12-2024	Verliesvoorziening per 31-12-2023	Vershil
1102	2e fase "De Els"	530	506	25
1107	Bedrijvenpark Kaatsheuvel (Kets-West II)	704	817	-113
	Totaal	1.235	1.323	-89

Strategische gronden en ruilgronden

Naast grondexploitaties en faciliterende projecten heeft de gemeente nog andere gronden in haar bezit die op verschillende wijzen kunnen worden ingezet ten behoeve van het grondbeleid, zogenaamde strategische gronden en ruilgronden. Deze gronden kunnen op termijn ingezet worden voor ruimtelijke ontwikkelingen. In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de strategische- en ruilgronden. De complexen zitten naar verwachting de komende jaren in portefeuille als strategische grondposities.

Naam	Oppervlakte	Boekwaarde
Materiele vaste activa	41.770	272
Voorraad ruilgronden	30.420	831
Totaal	72.190	1.103

Winstnemingen

Winsten conform de richtlijnen van het BBV worden genomen op basis van het voorzichtigheidsbeginsel. Dit leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Richtlijnen vanuit de BBV verplichten gemeenten sinds 2016 om onder voorwaarden tussentijds winst te nemen. Door de herziening van de grondexploitatie Westwaard wordt over 2024 een winstgenomen van € 287.000.

Risico's en weerstandsvermogen

In de onderstaande tabel zijn de risicobedragen opgenomen. Deze risico's moeten opgevangen worden door het weerstandsvermogen van de gemeente. In paragraaf 2 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van de jaarrekening wordt in beeld gebracht in welke mate de risicobedragen opgevangen kunnen worden. Ten opzichte van vorig jaar zijn de risico's afgenomen. Voor de projecten '2e fase de Els' en 'Bedrijventerrein Kaatsheuvel' geldt dat deze zich in afrondende fase bevinden en het risico minimaal is. Voor Westwaard geldt dat de risico's zijn afgenomen omdat fase 2 nu verder wordt uitgewerkt, waardoor meer opbrengsten worden begroot dan in het verleden maar verdere detaillering nog verder uitgewerkt moet worden in gedetailleerde ramingen. Hierdoor wordt het project gevoeliger voor risico's.

Nummer	Naam	Bedrag
1102	2e fase "De Els"	-
1185	Westwaard	-227
1107	Bedrijvenpark Kaatsheuvel (Kets-West II 1e fase)	-
Divers	Strategische gronden en ruilgronden	-
	Totaal	-227

Per saldo zijn de risico's met € 440.000 afgenomen. Voor wat betreft het geraamde risicobedrag van de grondexploitatie 'Westwaard, 1e en 2e fase' is uitgegaan van zowel een kans op tegenvallende kosten als tegenvallende grondopbrengsten (algemeen marktrisico) en een mogelijke vertraging omdat het rioolgemaal later dan gedacht is verplaatst. Samengevat zijn de risico's als volgt:

Omschrijving	Effect	Kans	Risico
Woningmarkt en grondprijzen	45	30%	14
Kosten	-338	70%	-236
Vertraging project	-5	90%	-4
Totaal	-297		-227

In de gemeente Loon op Zand wordt het benodigde en het beschikbare weerstandsvermogen op gemeenteniveau bepaald. De risico-inschatting van het grondbedrijf is hier een onderdeel van. Het beschikbare weerstandsvermogen van de gemeente wordt in de jaarrekening 2024 beoordeeld als ruim voldoende, zie paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Paragraaf 8. Wet Open Overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De implementatie van deze wet in onze organisatie is nog steeds gaande. De Woo richt zich op een transparante overheid. Bepaalde informatie moet op grond van deze wet verplicht en actief openbaar gemaakt worden. In de wet is bepaald dat dit stapsgewijs gaat. De eerste tranche van de actieve openbaarmakingsplicht is op 1 november 2024 in werking getreden. Voor gemeenten gaat het om informatie over de organisatie, de werkwijze (waaronder de taken en bevoegdheden) en de bereikbaarheid van het bestuursorgaan en van haar organisatieonderdelen die openbaar gemaakt dient te worden. Wij voldoen hier aan: deze eerste informatiecategorieën worden openbaar gemaakt op ons gemeentelijk publicatieplatform (website). Wetten, algemeen verbindende voorschriften en overige besluiten van algemene strekking vallen ook onder deze eerste tranche. Deze werden al gepubliceerd. We bereiden ons inmiddels voor op de volgende tranche die naar verwachting in de tweede helft van 2025 in werking zal treden.

Ook informatieverzoeken aan de overheid vallen onder deze wet (Woo-verzoeken).

De Woo raakt een groot aantal processen in onze organisatie en grijpt in in het dagelijks handelen. Werkprocessen, ICT-systemen en onze informatiehuishouding moeten anders (conform de wet) worden ingericht. Daarnaast is een belangrijk onderdeel het creëren van bewustwording bij medewerkers. De Woo moet een vanzelfsprekendheid worden. Sinds november 2024 wordt hier actief aan gewerkt door middel van presentaties voor de verschillende teams/domeinen en het plaatsen van nieuwsberichten over de Woo op onze intranetpagina (intern voor medewerkers).

In mei 2022 is het eerste onderdeel van de Woo in werking getreden, de zogeheten passieve openbaarmaking, door het indienen van een Woo-verzoek mogelijk te maken. In onderstaande tabel leest u wat het verloop is van de Woo-verzoeken in 2022, 2023 en 2024.

	2022	2023	2024
Totaal aantal verzoeken	13	35	31
Aantal afgewikkelde verzoeken	13	35	29
Aantal openstaande verzoeken	0	0	2

De verzoeken die we ontvangen zijn van wisselende impact. Van hele kleine verzoeken die snel afgewikkeld kunnen worden tot grote verzoeken waarbij een grote hoeveelheid documenten wordt opgevraagd. Voor de regie op het afwikkelen van Woo-verzoeken is in september 2024 een Woo-contactpersoon in dienst gekomen.

Paragraaf 9. Toekomstbestendig

In 2021 heeft Berenschot in opdracht van de gemeente een verkenning uitgevoerd naar de bestuurlijke toekomst van Loon op Zand. In het rapport werden vier scenario's geschetst, variërend van zelfstandig blijven tot herindeling. De gemeenteraad heeft vervolgens gekozen om in te zetten op het scenario 'zelfstandig blijven', op voorwaarde dat de ontwikkelingen op een aantal belangrijke terreinen zich positief ontwikkelen. Deze terreinen zijn: inwonerstevredenheid, financiën, robuuste organisatie en taakuitvoering. Om de voortgang op deze terreinen te kunnen volgen, heeft een raads werkgroep per aandachtsgebied indicatoren geformuleerd. Deze zijn vervolgens vastgesteld door de gemeenteraad. Ook is afgesproken dat de informatie over deze indicatoren zoveel mogelijk wordt opgenomen binnen de bestaande planning- en controlcyclus, in de begroting en jaarstukken wordt de paragraaf opgenomen. In de jaarstukken 2024 wordt deze paragraaf voor het eerst opgenomen. Omdat de indicatoren onlangs zijn vastgesteld, vormt deze paragraaf een eerste aanzet. Op dit moment zijn alleen de indicatoren voor het aandachtsgebied financiën meetbaar en beschikbaar. Voor de terreinen inwonerstevredenheid en robuuste organisatie zijn in 2024 nog geen metingen uitgevoerd. Daarnaast zijn de indicatoren voor het aandachtsgebied taakuitvoering nog niet volledig uitgewerkt; hier is verdere specificatie nodig naar onder meer wettelijke en reguliere taken, speerpunten, kwaliteit en tijdig implementatie van wet- en regelgeving en innovatie.

Inwoner(stevredenheid)

Nr	Indicator	Toelichting
1.1	Waardering dienstverlening inwoners	Het meten van deze indicatoren vraagt zorgvuldige ontwikkeling en afstemming en in 2024 kon de meting nog niet plaatsvinden. Vanaf begroting 2026 wordt deze indicator meegenomen in de rapportage.
1.2	Waardering dienstverlening ondernemers / verenigingen en stichtingen	

Financiën (zie paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing)

Nr	Indicator	Jaarrekening	Begroting
		2024	2024
2.1	Solvabiliteit (streefwaarde: 20 – 50%)	31%	29%
2.2	Netto schuldquote (streefwaarde: < 90%)	27%	47%
	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle geldleningen (streefwaarde: < 90%)	26%	46%
2.3	Struct. exploitatieruimte (streefwaarde: > 0)	-1%	0%
2.4	Belastingcapaciteit (streefwaarde: 90 – 105%)	92%	-

Robuuste organisatie

	Indicator	Toelichting
3.1	Tevredenheid medewerkers	Deze indicator is in 2024 niet gemeten. In 2025 vindt een meting plaats zodat deze in de jaarrekening van 2025 kan worden gepresenteerd.
3.2	Uitstroom medewerkers	Deze indicator werd in 2024 nog niet gestructureerd bijgehouden. Dit jaar is dat wel het geval zodat rapportage in de jaarrekening van 2025 zal plaatsvinden.
3.3	Invulling kwetsbare functies	Deze indicator werd in 2024 nog niet gestructureerd bijgehouden. Dit jaar is dat wel het geval zodat rapportage in de jaarrekening van 2025 zal plaatsvinden.
3.4	Openstaande vacatures	Deze indicator werd in 2024 nog niet gestructureerd bijgehouden. Dit jaar is dat wel het geval zodat rapportage in de jaarrekening van 2025 zal plaatsvinden.
3.5	Afhankelijkheid van inhuurkrachten	Deze indicator werd in 2024 nog niet gestructureerd bijgehouden. Dit jaar is dat wel het geval zodat rapportage in de jaarrekening van 2025 zal plaatsvinden.
3.6	Omvang en gebruik opleidingsbudget	Het opleidingsbudget in 2024 is € 272.400. Het budget is voor 86% benut.
	Informatie over %-medewerkers dat een opleiding heeft gevolgd.	Deze indicator werd in 2024 nog niet gestructureerd bijgehouden. Dit jaar is dat wel het geval zodat rapportage in de jaarrekening van 2025 zal plaatsvinden.

Taakuitvoering

Binnen de taakuitvoering zijn 5 indicatoren vastgesteld. Het gaat om: “wettelijke taken”, overige, reguliere, taken”, “speerpunten taken”, “kwaliteit en tijdigheid implementatie wet- en regelgeving” en “innovaties”. Omdat de uitwerking hiervan op dit moment nog onvoldoende is, kunnen deze nog niet op een verantwoorde wijze in deze paragraaf worden meegenomen. De meting voor deze indicatoren is deels kwalitatief en deels kwantitatief. In de begroting 2026 starten we met het opnemen van indicatoren behorend tot dit aandachtspunt.

Balans per 31 december 2024

Activa

Vaste activa	2024	2023
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	1.243	568
Totaal immateriële vaste activa	1.243	568
Investeringen met een economisch nut	23.018	24.993
Investeringen met een economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	15.195	15.379
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	22.683	19.814
Totaal materiële vaste activa	60.897	60.186
Deelnemingen	399	224
Overige langlopende geldleningen	254	270
Overige uitzettingen > 1 jaar	461	402
Woningbouwcorporaties	462	530
Totaal financiële vaste activa	1.575	1.425
Totaal vaste activa	63.715	62.178

Vlottende activa	2024	2023
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-1.123	-1.263
<i>Minus verliesvoorziening verlieslatende complexen</i>	-1.213	-1.287
Ruilgronden	831	815
Totaal voorraden	-1.504	-1.735
Vorderingen op openbare lichamen	7.071	3.840
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.724	5.452
Overige vorderingen	2.542	2.549
Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen	510	546
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	11.848	12.386
Kassaldi	3	1
Banksaldi	160	152
Totaal liquide middelen	163	154
Nog te ontvangen voorschotbedragen overige Nederlandse overheidslichamen	851	-
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen		
- Overige vooruitbetaalde bedragen	487	393
- Overige overlopende activa	3.754	2.614
Totaal overlopende activa	5.092	3.007
Totaal vlottende activa	15.598	13.813

TOTAAL ACTIVA	79.313	75.991
----------------------	---------------	---------------

Vennootschapsbelasting	2024	2023
Bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vpb 1969 bestaat.	0	0

Passiva

Vaste passiva	2024	2023
Algemene reserve	17.985	19.587
Bestemmingsreserves	8.245	6.553
Rekeningsaldo (gerealiseerd resultaat)	-716	929
Totaal eigen vermogen	25.514	27.069
Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen	5.530	5.117
Voorziening ter egalisatie van kosten	178	178
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	7.308	7.814
Voorzieningen	13.016	13.109
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	12.958	14.495
- Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	8.125	8.750
Totaal vaste schulden	21.083	23.245
Totaal vaste passiva	59.613	63.423

Vlottende passiva	2024	2023
Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen		
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	5.000	
Overige schulden	7.449	5.576
Totaal netto vlottende schulden	12.449	5.576
Nog te betalen bedragen	3.543	3.088
Vooruitontvangen bedragen voor uitkeringen met een specifiek doel van:		
- Overige Nederlandse overheidslichamen	3.447	3.336
Overige vooruitontvangen bedragen	262	570
Totaal overlopende passiva	7.252	6.993
Totaal vlottende passiva	19.701	12.569

TOTAAL PASSIVA	79.313	75.991
-----------------------	---------------	---------------

Borgstelling en garantstelling	2024	2023
Totaal bedrag waartoe aan natuurlijk en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt.	331.120	193.397

Toelichting op de balans

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden opgenomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Formeel is het niet toegestaan voorzieningen of schulden op te nemen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Als gevolg hiervan worden sommige personele lasten toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Bijvoorbeeld ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaarden criterium en het begrotings criterium omvat:
 - Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 6 februari 2025 door de raad is vastgesteld;
 - Voor het begrotings criterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. In artikel 11 van de Financiële verordening gemeente Loon op Zand 2024 is weergegeven welke situaties als acceptabel worden aangemerkt. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld via de hiertoe aangewezen verantwoordingsinstrumenten. Hierbij worden de tussentijdse rapportages alsmede de jaarrekening gezien als verantwoordingsinstrumenten.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - Een verantwoordingsgrens van 1% van de totale lasten na mutatie reserves is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;

- Een rapporteringstolerantie van 0,5% van de totale lasten na mutatie reserves is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling, agio en disagio worden lineair in maximaal 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van de betrokken investering. Kosten voor het afsluiten van geldeningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

- *Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven*
Investerings die grotendeels of meer worden gedaan voor riolering worden op de balans opgenomen in een aparte categorie onder de investeringen met economisch nut: "investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven."
- *Overige investeringen met economisch nut*
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.
- *Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut*
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

De obligatieportefeuille is gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarde. Het verschil met de destijds betaalde verkrijgingsprijs is als transitorische (rente)post in de balans opgenomen. Dit verschil wordt in het resultaat opgenomen in de (gemiddeld) resterende looptijd tot aflossing/uitloting.

Van een "deelneming" is sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Investerings die aan slijtage onderhevig zijn, schrijven we lineair af in de verwachte gebruiksduur. Daarbij wordt rekening gehouden met eventuele restwaarde. Met afschrijven wordt gestart in het jaar volgend op het jaar waarin de investering gereed komt/wordt verworven.

De materiële vaste activa met economisch en maatschappelijk nut worden lineair afgeschreven in maximaal:

- 60 jaar: leidingen, gemalen en bouwwerken
- 50 jaar: duikers
- 45 jaar: gesloten en open verharding
- 40 jaar: nieuwbouw en ingrijpende renovatie, verlichtingspalen
- 25 jaar: restauratie, verbouwingen en aankoop gebouwen, straatmeubilair
- 20 jaar: fiets- en voetpaden, aanleg groenvoorzieningen (incl. sportvelden)
- 15 jaar: armaturen verlichting, kantoormeubilair, technische installaties, elektrisch/mechanische installaties, containers (afval)

- 10 jaar: onderwijsmeubilair, veiligheidsvoorzieningen, zware transportmiddelen en aanhangwagens, telefooninstallaties, audiovisuele apparatuur raadszaal
- 5 jaar: personenauto's, automatiseringsapparatuur
- Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven

Hierboven zijn de meest voorkomende activiteiten genoemd, in uitzonderlijke gevallen kan hiervan afgeweken worden. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze worden altijd geactiveerd.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer echter de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs, wordt een verliesvoorziening getroffen voor het volledige verschil tussen de boekwaarde en de lagere marktwaarde of wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde. De verliesvoorziening wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

Bouwgrond in exploitatie

De bouwgronden in exploitatie worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs dan wel lagere marktwaarde. Aan de verkrijgings- en vervaardigingsprijs kan ook de rente over het tijdvak van vervaardiging van het actief worden toegerekend. Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen.

Faciliterend grondbeleid

Dit betreft bestede kosten (onder andere ambtelijke uren en nog door te belasten kosten) voor projecten waarbij het kostenverhaal op grond van een overeenkomst is geborgd. Faciliterend grondbeleid is verwerkt onder de overlopende activa/passiva en opgesplitst in faciliterend zonder overeenkomst zijnde nog te verhalen kosten en faciliterend met overeenkomst zijnde nog te verrekenen kosten / vooruitontvangen bedragen.

Ruilgronden

De ruilgronden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs dan wel lagere marktwaarde. Aan de verkrijgings- en vervaardigingsprijs kan ook de rente over het tijdvak van vervaardiging van het actief worden toegerekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De waardering van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar vindt plaats tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs dan wel tegen nominale waarde. Indien en voor zover nodig wordt een voorziening getroffen voor mogelijke oninbaarheid van vorderingen. Deze voorziening wordt als waardecorrectie in mindering gebracht op de waarde van de openstaande vorderingen.

Liquide middelen en overlopende activa

De liquide middelen en de overlopende activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Voor de post nog te ontvangen voorschotbedragen op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel wordt het verloop per uitkering in de jaarrekening in een overzicht weergegeven.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat zoals dat volgt uit het overzicht van baten en lasten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. De onderhoudsegalisatievoorzieningen worden gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. Daarbij wordt rekening gehouden met de geformuleerde kwaliteitseisen. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is het beleid nader uiteengezet. De pensioenverplichting voor de wethouders is gewaardeerd op de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De waardering van vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer worden gewaardeerd tegen nominale waarde verminderd met de aflossingen.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De waardering van netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende passiva

De waardering van overlopende passiva vindt plaats tegen nominale waarde.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Buiten de balansstelling wordt het bedrag van borgstellingen of garantiestellingen opgenomen.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Immateriële activa	2024	2023
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van - agio en disagio		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	1.243	568
Totaal immateriële vaste activa	1.243	568

	Boek- waarde 1-1-2024	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Herrubri- cering	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2024
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	0							0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	568	681		6				1.243
Totaal	568	681		6				1.243

Kosten onderzoek en ontwikkeling:

De investeringen betreffen hoofdzakelijk de voorbereidingskredieten van het onderzoek naar de huisvesting voor het Van Haestrechtcollege & basisschool De Vaert en het dorps huis Loon op Zand.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa	2024	2023
Investerings met een economisch nut	23.018	24.993
Investerings met een economisch nut, - waarvoor een heffing kan worden geheven	15.195	15.379
Investerings in de openbare ruimte met een - maatschappelijk nut	22.683	19.814
Totaal materiële vaste activa	60.897	60.186

Investerings met economisch nut

	Boek- waarde 1-1- 2024	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Herrubri- cering	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2024
Gronden en terreinen	1.794							1.794
Woonruimten	31			3				28
Bedrijfsgebouwen	17.649	489		739	111		860	16.429
Machines, apparaten en installaties	3.440	104		423			49	3.072
Vervoermiddelen	315			58				257
Overige materiële vaste activa	1.765	34		313			46	1.440
Totaal	24.993	627		1.536	111		955	23.018

Investerings:

Bedrijfsgebouwen

In 2024 vonden aanpassingen in het Klavier plaats en verduurzaamden wij de Gemeentewerf.

Machines, apparaten en installaties:

De investeringen in machines, apparaten en installaties is de vervanging van de audiovisuele apparatuur van de raadszaal.

Overig

De investeringen in overig zijn de kosten voor werkplekken in het Klavier en de Gemeentewerf en de aanschaf van nieuwe software voor burgerzaken.

Afwaarderingen:

Voor het project de Wetering zijn het gebouw inclusief de installaties en inventaris gesloopt c.q. afgevoerd. De afboeking van de boekwaarde hiervan is verwerkt onder afwaarderingen.

Investerings met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven

	Boek- waarde 1-1-2024	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Herru- bricering	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2024
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	15.379	499		352	331			15.195
Totaal	15.379	499		352	331			15.195

Investerings:

De riolering Willibrordusstraat, Vaertenbuurt en Sweenstraat is in 2024 vernieuwd en we investeerden in ondergrondse afvalcontainers en mobiele afvalcontainers.

Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

	Boek- waarde 1-1-2024	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Herru- bricering	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2024
Gronden en terreinen								
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	16.470	3.001		679				18.793
Bedrijfsgebouwen								
Machines, apparaten en installaties	133			12				121
Overige materiële vaste activa	3.211	728		169				3.769
Totaal	19.814	3.730		860				22.683

Investerings:

Grond-, weg-, waterbouwkundige werken:

De investeringen hebben betrekking op verharding van straten en paden van verschillende straten, plaatsen van speelvoorzieningen, straatmeubilair en openbare verlichting.

Overige:

De investeringen in overig betreffen hoofdzakelijk kosten van openbaar groen projecten en openbare verlichting, inclusief de groeninvesteringen SalmRijck.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa	2024	2023
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	399	224
Leningen aan woningbouwcorporaties	462	530
Overige langlopende leningen u/g	254	270
Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer	461	402
Totaal financiële vaste activa	1.575	1.425

Kapitaalverstrekkingen

Kapitaalverstrekkingen	Boekwaarde 1-1-2024	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen/ aflossing	Verlies- voorzie- ning	Boekwaarde 31-12-2024
Brabant Water N.V.	102				102	102
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	95				95	95
Exploitatie de Werft & de Wetering	-175			130	305	0
Aandelen in publiek ontwikkelbedrijf REKS	202				202	202
Totaal kapitaalverstrekkingen	224			130	305	399

De gemeente Loon op Zand bezit 33.126 aandelen van Brabant Water N.V. met een boekwaarde van € 102.000, 41.886 aandelen van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten met een boekwaarde van € 95.000 en 641.979 aandelen in ontwikkelbedrijf REKS deze en een agiostoring zijn samen een boekwaarde van € 195.320.

In de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen is de opheffing van de Exploitatie de Werft en de Wetering (EWW BV) verwerkt. De waardering van EWW en de daarmee samenhangende voorliesvoorziening had op 1 januari 2024 een boekwaarde van € 175.000 negatief, gelijk aan het negatieve eigen vermogen van EWW eind 2023. Eind 2024 is alles afgewikkeld en zijn de verliesvoorziening en de deelneming opgeheven.

Leningen aan woningbouwcorporaties

Leningen aan woningbouwcorporaties	Boekwaarde 1-1-2024	Investe- ringen	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2024
Casade Woondiensten	530		68	462
Totaal leningen aan woningbouwcorporaties	530		68	462

Op de geldlening verstrekt aan Casade is in 2024 € 68.000 afgelost.

Overige langlopende leningen/uitzettingen

Overige langlopende leningen	Boekwaarde 1-1-2024	Investe- ringen	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2024
Bijzonder Bruisend tranche 1 en 2	147		9	137
Bijzonder Bruisend tranche 3	123		7	116
Totaal langlopende leningen	270		16	254

Overige uitzettingen met looptijd > 1 jaar

Overige uitzettingen met looptijd > 1 jaar	Boekwaarde 1-1-2024	Investe- ringen	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2024
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	196	-13		183
Duurzame toekomstlening	205	72		278
Totaal overige uitzettingen	402	59		461

In 2024 namen de Duurzame toekomstleningen toe met € 72.000 En nemen de startersleningen uit het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting met € 13.000 af.

Vlottende activa

Voorraden

Voorraden	2024	2023
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-1.123	-1.263
Minus verliesvoorziening onderhanden werk	-1.213	-1.287
Ruilgronden	831	815
Totaal voorraden	-1.504	-1.735

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de in exploitatie zijnde complexen.

Omschrijving project	Boek-waarde 1-1-2024	Investe- ringen	Winst- uitname	Ver- minde- ringen	Boek- waarde 31-12- 2024	Voorziening verlies- latend complex	Geraamd eind- resultaat	Balans- waarde 31-12- 2023	Balans- waarde 31-12- 2024
De Els fase 2	470	38			508	508	-541		
Kets West II fase 1 (Bedrijvenpark - Kaatsheuvel)	1.642	56		955	743	704	-718	825	39
De Hooivork II	90			90				90	
Westwaard	-3.465	1.109	287	306	-2.375		1.568	-3.465	-2.375
Totaal onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie	-1.263	1.203	287	1.350	-1.123	1.213	309	-2.550	-2.336

Winstneming

In 2024 is er een extra tussentijdse winst genomen van € 287.000 voor het project Westwaard.

Voorziening verlieslatende complexen:

In 2024 is voor project 2e fase De Els de verliesvoorziening verhoogd met € 24.000, omdat de verwachte resultaten verslechterde.

De verliesvoorziening voor project 1e fase Kets-West II is verlaagd met € 113.000, omdat de verwachte resultaten verbeterde.

Bruto bedraagt de hoogte van de verliesvoorzieningen tezamen hierdoor afgerond € 1.235.000. Deze is gebaseerd op de hoogte van het geraamd eindresultaat tegen netto contante waarde, net zoals in de paragraaf grondbeleid. We hebben conform regelgeving het gedeelte hoger dan de boekwaarde van de grex ad € 22.000, gepresenteerd onder de Voorziening grondbedrijf. Dit presenteren wij onder de voorzieningen, rubriek Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's. Hierdoor is het nettobedrag afgerond € 1.213.000, zoals opgenomen als Voorziening verlieslatend complex.

Het project Hooivork II is afgerond en deze presenteren we niet meer op de balans.

Het onderstaande overzicht geeft de prognose weer met betrekking tot nog actieve grexen:

Omschrijving project	Boekwaarde 31-12-2024	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (netto contante waarde)
De Els fase 2	508	125	99	-530
Kets West II fase 1 (Bedrijvenpark Kaatsheuvel)	743	9	43	-704
Westwaard	-2.375	7.464	6.299	1.281
Totaal onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie	-1.124	7.599	6.342	22

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de ruilgronden:

Omschrijving gronden	Boek- waarde 1-1-2024	Investe- ringen	Winst- neming	Inkomsten / Afboeking	Boek- waarde 31-12- 2024	Voorziening verlieslatend complex	Balans- waarde 31-12-2024
Verspreide percelen	815	16			831		831
Totaal ruilgronden	815	16			831		831

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2024	2023
Vorderingen op openbare lichamen	7.071	3.840
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.724	5.452
Overige vorderingen	2.542	2.549
Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen	510	546
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	11.848	12.386

In onderstaande tabel presenteren we de balanspositie per 31-12-2024 voor de voorzieningen die we vormden voor oninbaarheid.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	Stand 31-12-2024	Voorziening oninbaarheid	Boekwaarde 31-12-2024
Debiteuren openbare lichamen	5		5
BTW-compensatiefonds	7.067		7.067
Saldo schatkistbankieren	1.724		1.724
Debiteuren algemeen	2.566	-23	2.542
Rekening-courantverhoudingen met niet - financiële instellingen	510		510
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	11.871	-23	11.848

Schatkistbankieren drempelbedrag ²¹

In principe moeten alle overtollige middelen in de schatkist worden gehouden. Er is een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Voor Loon op Zand is het drempelbedrag voor 2024 € 250.000. Dit is het bedrag dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gebruikt. Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijks kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. Alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitkomen moeten in de schatkist worden aangehouden. In 2024 hebben geen overschrijdingen plaatsgevonden van het drempelbedrag. In onderstaande tabel is te zien wat de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren gedurende de vier kwartalen 2024 is geweest.

Berekening benutting drempelbedrag (* € 1.000)	Verslagjaar 2024			
(1) Drempelbedrag	250			
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2) Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	158	162	159	155
(3a) = (1) > (2) Ruimte onder het drempelbedrag	92	88	91	95
(3b) = (1) < (2) Overschrijving van het drempelbedrag				

(1) Berekening drempelbedrag	Verslagjaar			
(4a) Begrotingstotaal lasten verslagjaar	70			
(4b) Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	70			
(4c) Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	250			
(1) = (4b) * 0,0075 + (4c) * 0,002 = drempelbedrag		(met een minimum van € 250.000)		

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a) Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	13.820	13.327	13.754	14.172
(5b) Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) = (5a)/(5b) Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	152	146	150	154

²¹ De drempel is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. Indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 miljoen is de drempel gelijk aan € 3,75 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. De drempel is nooit lager dan € 250.000.

Liquide middelen

Liquide middelen	2024	2023
Kassaldi	3	1
Banksaldi	160	152
Totaal liquide middelen	163	154

Overlopende activa

Overlopende activa	2024	2023
Nog te ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen gerelateerd aan specifieke uitkeringen	851	
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde - bedragen:		
- Vooruitbetaalde bedragen	487	393
- Overige nog te ontvangen bedragen	3.754	2.614
Totaal overlopende activa	5.092	3.007

Nog te ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen op specifieke uitkeringen	Saldo 1-1-2024	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2024
Overige Nederlandse overheidslichamen				
Het Rijk		3.977	3.126	851
Europese overheidslichamen				
Totaal te ontvangen voorschotten SPUK		3.977	3.126	851

De specifieke uitkering Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne heeft per 31 december 2024 een saldo nog te ontvangen bedragen. De vordering is € 851.110. De regeling is ook opgenomen onder de overlopende passiva, omdat het saldo per 1-1-2024 nog een te betalen bedrag aan het Rijk betrof.

Nog te ontvangen bedragen groter dan € 50.000	2024
Specifieke uitkering kinderopvangtoeslag Ministerie van Financiën	165.591
Baanbrekers, eindafrekening 2024	500.000
Gemeente Waalwijk	65.400
Algemene uitkering, Ministerie van Binnenlandse zaken	61.200
Belastingssamenwerking West Brabant	2.473.753
Opvang vluchtelingen, crisis noodopvang	189.864

Eigen vermogen

	2024	2023
Algemene reserve	17.985	19.587
Bestemmingsreserves	8.245	6.553
Rekeningsaldo (gerealiseerd resultaat)	-716	929
Totaal eigen vermogen	25.514	27.069

Reserves

Reserves zijn vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken. De in de balans opgenomen reserves worden conform het Besluit Begroting en Verantwoording ingedeeld in de volgende categorieën:

- de algemene reserve
- de bestemmingsreserve

Algemene reserves	Saldo 1-1-2024	Resultaat-bestemming 2023	Toevoegingen 2024	Ont-trekking 2024	Vermindering door afschrijvingen op activa	Saldo 31-12-2024
Algemene reserve	13.562	929	1.830	2.233		14.088
Geblokkeerde weerstandsreserve	6.025			2.128		3.897
Totaal algemene reserve	19.587	929	1.830	4.361		17.985

Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld als financiële buffer en maakt daarmee onderdeel uit van het weerstandsvermogen.

Omschrijving	Onttrekking	Toevoeging
Jaarrekening resultaat 2023		928.863
Budgetoverheveling 2024 naar 2025		1.193.000
Toevoeging algemene reserve Dorpshuis		636.500
Onttrekking aan de reserve	175.000	
Budgetoverheveling 2023 naar 2024	102.500	
Maatschappelijk accommodatiebeleid	40.000	
Jongerenwerker	100.000	
Doorontwikkeling griffie	101.000	
Sloopkosten Wetering	355.303	
Incidentele posten begroting 2024	331.000	
Afboeken boekwaarde de Wetering	1.027.857	

Geblokkeerde weerstandsreserve

Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van risico's. In 2024 onttrokken we € 2.218.000, omdat de reserve toereikend was om de risico's op te vangen. Via de resultaatbestemming 2023 is dit aan de reserve onderwijs toegevoegd. Het uitgangspunt is dat de omvang van de reserve gelijk is aan het totaal van de ingeschatte risico's. In het risicoprofiel opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing staan de ingeschatte risico's. Uit het risicoprofiel volgt dat de omvang van de ingeschatte risico's € 2.307.000 per 31-12-2024 zijn.

Bestemmingsreserve

Bestemmingsreserves	Saldo 1-1-2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2024
Reserve kapitaallasten	3.579	450	287	3.742
Reserve recreatie	135			135
Reserve decentraal arbeidsvoorwaardenbeleid	22			22
Reserve automatisering	289			289
Reserve onderwijs	247	2.142	35	2.355
Reserve bovenwijkse voorzieningen	971		450	521
Reserve planherziening	276		182	94
Reserve openbaar groen/plantsoenen	50			50
Reserve openbare verlichting	181		33	148
Reserve wegen	471			471
Reserve rechtspositionele verplichting	29	100	20	109
Reserve bomen	46			46
Reserve kapitaallasten het Klavier	35		25	10
Reserve sociaal domein	54			54
Reserve bouwleges	200			200
TOTAAL	6.552	2.692	999	8.246

Dekkingsreserve kapitaallasten

De dekkingsreserve kapitaallasten is bedoeld om de kapitaallasten van activa te dekken. Vanuit de reserve Bovenwijkse voorziening is er een toevoeging van €450.000 gedaan aan de dekkingsreserve kapitaallasten. Ter dekking van de kapitaallasten is er € 287.327 onttrokken uit de reserve.

Reserve recreatie

De reserve is ingesteld ter bevordering van het toeristisch-recreatief beleid. Hieruit kunnen incidentele uitgaven worden bekostigd. In 2024 zijn er geen toevoegingen of onttrekkingen gedaan.

Reserve decentraal arbeidsvoorwaardenbeleid

De reserve dient onder meer voor bekostiging van autonoom personeelsbeleid, waarbij de middelen kunnen worden ingezet voor zaken als leeftijd gerelateerd personeelsbeleid of betaald ouderschapsverlof. In 2024 zijn geen toevoegingen of onttrekkingen gedaan.

Reserve automatisering

Deze reserve is ingesteld ter dekking van kosten automatisering. In 2024 zijn er geen toevoegingen of onttrekkingen gedaan.

Reserve onderwijs algemeen

Deze reserve is bedoeld voor incidentele uitgaven binnen het beleidsterrein onderwijs. Naast de structurele storting conform begroting van € 14.000 is er via de resultaatbestemming 2023 een bedrag van € 2.128.000 toegevoegd aan de reserve. Verder heeft er in 2024 een onttrekking plaatsgevonden van € 35.000, ter dekking van de startnotitie Integraal HuisvestingsPlan Kind voorzieningen (IHP-K).

Reserve bovenwijkse voorzieningen

Deze reserve is ingesteld met het doel hieruit investeringen voor bovenwijkse voorzieningen te dekken. In 2024 is er een onttrekking gedaan van € 450.000 ter dekking van de kapitaallasten voor het project "Verplaatsen rioolgemaal Sweensstraat".

Reserve planherziening

Deze reserve is gevormd met het doel om incidentele bestemmingsplanwijzigingen te kunnen betalen die het gevolg zijn van wijziging van het gebruik en bestemming van gemeentegrond die wordt afgesloten. In 2024 is een totaal van € 182.024 onttrokken voor nieuwe ontwikkelingen, zoals nota kostenverhaal.

Geblokkeerde weerstandsreserve

Deze reserve is bedoeld om tegenvallers op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. Er heeft een onttrekking plaatsgevonden van € 2.218.000 die vervolgens is toegevoegd aan de reserve onderwijs als gevolg van resultaatbestemming van 2023.

Reserve openbaar groen/plantsoenen

Om de fluctuaties in de jaarlijkse onderhoudsbehoefte op te vangen is een deze reserve ingesteld. Hiermee kan groen beter meeliften met integrale projecten en kan er worden gereserveerd voor groot onderhoud. In 2024 hebben er geen toevoegingen of onttrekkingen plaatsgevonden.

Reserve openbare verlichting

Om de fluctuaties in de jaarlijkse onderhoudsbehoefte op te vangen is een deze reserve ingesteld. In 2024 hebben er geen toevoegingen of onttrekkingen plaatsgevonden.

Reserve wegen

Deze reserve is ingesteld om fluctuaties in kosten verband houdend met de uitvoering van het beleidsveld onderhoud wegen te kunnen opvangen. In 2024 hebben er geen toevoegingen of onttrekkingen plaatsgevonden.

Reserve rechtspositionele verplichtingen

Deze reserve is bedoeld om incidentele uitgaven die voortvloeien uit arbeid gerelateerde rechtspositionele verplichtingen te betalen. We onttrokken € 20.445 aan de reserve voor rechtspositionele verplichtingen. In 2024 vond een toevoeging van € 100.000 conform de begroting plaats.

Reserve bomen

Opgelegde dwangsommen of boetes voor illegale kap en aantasting van bomen worden in deze reserve gestort. Uitgaven voor herstel of vervanging worden uit deze reserve betaald. In 2024 zijn geen toevoegingen of onttrekkingen gedaan.

Reserve bruting kapitaallasten Het Klavier

Deze reserve is bedoeld om de kapitaallasten van de investeringen in de inventaris van het Klavier te dekken. Volgens begroting heeft een onttrekking van € 25.000 plaatsgevonden voor de dekking van kapitaallasten van het Klavier.

Reserve sociaal domein

Deze reserve is bedoeld voor incidentele uitgaven binnen het brede beleidsterrein van het sociaal domein. In 2024 hebben er geen toevoegingen of onttrekkingen plaatsgevonden.

Reserve onderhoud het Klavier

Deze reserve is in het leven geroepen voor groot onderhoud aan het pand. In 2024 hebben er geen toevoegingen of onttrekkingen plaatsgevonden.

Reserve bouwleges

Deze reserve is gevormd vanuit het overschot op bouwleges in 2018 en kan worden ingezet voor incidentele uitgaven voor verlenen van omgevingsvergunningen en het houden van toezicht daarop. In 2024 hebben er geen toevoegingen of onttrekkingen plaatsgevonden.

Voorzieningen

Omschrijving	2024	2023
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.530	5.117
Voorziening ter equalisatie van kosten	178	178
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	7.308	7.814
Voorzieningen	13.016	13.109

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de voorzieningen.

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	Saldo 1-1-24	Toevoeging	Vrijgevalen bedragen ten gunste van de exploitatie	Aanwending	Saldo 31-12-24
Voorziening pensioenen wethouders	3.989	641		243	4.387
Voorziening faillissementen		69			107
Voorziening verlofsparen	38				
Voorziening personele kosten	136		93		43
Voorziening groot onderhoud gebouwen	917	264	211		970
Voorziening grondbedrijf	36		14		22
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.117	974	318	243	5.530

Voorziening ter equalisatie van kosten	Saldo 1-1-24	Toevoeging	Vrijgevalen bedragen ten gunste van de exploitatie	Aanwending	Saldo 31-12-24
Voorziening groot onderhoud Wetering	178				178
Totaal	178				178

Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	Saldo 1-1-24	Toevoeging	Vrijgevalen bedragen ten gunste van de exploitatie	Aanwending	Saldo 31-12-24
Voorziening riolering	6.883		367		6.516
Voorziening reiniging	931		139		792
Totaal	7.814		506		7.308

Voorziening pensioenen wethouders

Ultimo 2024 is € 4 miljoen beschikbaar voor toekomstige pensioenverplichtingen van onder andere voormalige wethouders. Op basis van de huidige actuariële berekeningen is de voorziening aangepast om te voldoen aan de toekomstige verplichtingen. Als gevolg hiervan een toevoeging van € 640.872.

Voorziening faillissementen

In 2024 hebben er geen toevoegingen of onttrekkingen plaatsgevonden in de voorziening.

Voorziening verlofsparen

In de CAO 2022-2023 is de mogelijkheid van verlofsparen opgenomen. Medewerkers hebben nu het recht om verlof te sparen voor langdurige verlofperiodes, eventueel voorafgaand aan de pensioendatum. Vanuit de verslaggevingsregels volgt dat voor de gespaarde uren een voorziening gevormd moet worden. De omvang is gebaseerd op de gespaarde uren en de loonkosten van de betreffende medewerkers. In 2024 is er € 68.833 toegevoegd aan de voorziening.

Voorziening personele kosten

Deze voorziening is in 2022 gevormd voor toekomstige personele kosten die voortvloeien uit gesloten vaststellingsovereenkomsten. In 2024 is er een bedrag van € 93.458 onttrokken.

Voorziening groot onderhoud gebouwen

Om in de toekomst het onderhoud te waarborgen is de voorziening groot onderhoud gebouwen gevormd op basis van een meerjarenonderhoudsplan. In 2024 voegden conform de begroting € 264.172 voor het onderhouden van panden toe en onttrokken we € 210.735.

Voorziening grondbedrijf

Verliesvoorzieningen van grondexploitatieprojecten worden onder de voorzieningen gepresenteerd voor het gedeelte dat de voorziening groter is dan de boekwaarde van de betreffende plannen. Dit is van toepassing voor het project De Els fase II.

Voorziening groot onderhoud Wetering

De gemeente heeft het pand Wetering in 2015 in haar bezit gekregen. Om in de toekomst het onderhoud te waarborgen is de voorziening groot onderhoud Wetering gevormd op basis van een meerjarenonderhoudsplan. Voor onderhoud van het pand hebben er geen toevoegingen of onttrekkingen op plaatsgevonden.

Voorziening riolering

Opbrengsten uit rioolheffing zijn middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is. In 2024 zijn er minder middelen ontvangen dan er zijn besteed. Het saldo van € 366.720 is vrijgefallen ten gunste van de exploitatie.

Voorziening reiniging

Opbrengsten uit afvalstoffenheffing zijn middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is. In 2024 zijn er minder middelen ontvangen dan er zijn besteed. Het saldo van € 139.457 is vrijgefallen ten gunste van de exploitatie.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

Vaste schulden	Saldo 1-1-2024	Vermeer deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2024
NV Bank Nederlandse Gemeenten	14.495		1.537	12.958
AG Insurance SA/ NV	8.750		625	8.125
Totaal vaste schulden	23.245		2.162	21.083
Waarvan doorverstekt aan Casade woondiensten	658		63	595

De rentelast over de langlopende leningen voor 2024 bedroeg € 666.000.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2024	2023
Overige schulden	12.449	5.576
Totaal netto-vlottende schulden	12.449	5.576

De overige schulden bestaan eind 2024 voornamelijk uit crediteuren (€ 7.448.770) en daarnaast een aangetrokken kasgeldlening van € 5.000.000 die in januari 2025 is afgelost.

Overlopende passiva

Overlopende passiva	2024	2023
Nog te betalen bedragen	3.543	3.088
Vooruitontvangen bedragen voor uitkeringen met een specifiek doel van:		
- Overige Nederlandse overheidslichamen	3.447	3.336
- Overige vooruitontvangen bedragen	262	570
Totaal overlopende passiva	7.252	6.993

Nog te betalen bedragen groter dan € 50.000	2024
Van Wijlen aannemer, integraal onderhoud	140.599
Losberger De Boer Benelux B.V. crisis noodopvang	131.614
Buurtgezinnen	50.220
Rente langlopende leningen	378.647
Gemeenschappelijke regeling Regio Hart van Brabant	63.878
Uitvoeringsorganisatie Baanbrekers	289.538
Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Midden	73.552

De vooruitontvangen bedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel (SPUK) bestaan uit:

	Saldo 1-1-2024	Vrijgeval- len bedragen en terugbetaald	Toevoeging	Aanwending	Saldo 31-12-2024
SPUK Onderwijs achterstandenbeleid	526	11	322	476	361
SPUK NPO onderwijsvertragingen	184	5	0	91	88
SPUK Sport	1	1	-40	0	-40
SPUK Inburgering	0	0	497	203	294
SPUK Subsidie energiearmoede	172	0	0	3	169
SPUK Flexwoningen	720	0	0	0	720
SPUK KOT	33	33	0	0	0
SPUK Opvang Oekraïners	736	736	0	0	0
SPUK CDOKE	301	0	531	540	292
SPUK Brede SPUK-regeling H30	94	0	442	452	84
SPUK Stimulering woningbouw Loon op Zand	0	0	75	65	10
SPUK IZA/GALA_HVB	1	1	0	0	0
SPUK Lokale Aanpak Isolatie (C94)	527	0	726	0	1.253
SPUK sanering verkeerslawaaï	41	0	0	0	41
SPUK Domein-overstijgend samenwerken (DOS-H27)(F)	0	0	164	41	123
SPUK D23 Lokale bibliotheekvoorzieningen(F)	0	0	53	0	53
Totaal van de van EU en NL	3.336	787	2.793	1.855	3.447

Niet in de balans opgenomen rechten/ verplichtingen

Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen of garantiestellingen. Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

De borgstellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Geldnemer (bedragen x € 1.000)	Aard	Oorspronkelijk bedrag	Percentage lenings-bedrag borgstelling	Restant 1-1-2024	Aflossingen 2024	Restant 31-12-2024
Voetbalvereniging D.E.S.K	Kleedaccommodaties	182	100	35	9	26
Stichting Jeugdbelangen De Kuip	Verenigingsgebouw	79	100	17	3	15
Stichting De Gildenbond	Verbouw	600	100	274	29	246
Voetbalvereniging D.E.S.K	Kunstgrasveld	415	100	213	13	201
M.H.C. DES	Kunstgrasveld	290	100	58	58	0
Totaal borgstellingen		1.566		598	111	487

De garantstellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Geldnemer	Doel	Oorspronkelijk bedrag lening	Achtervang %	Restant bedrag 1-1-2024	Toevoegingen	Aflossingen	Restant bedrag 31-12-2024
Stichting gebouwenbeheer Leerrijk	Schoolgebouw	5.705	50	5.418	0	129	5.289
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	13.100	50	12.721	379	0	13.100
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	1.461	50	530	0	68	462
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	10.000	50	10.000	0	0	10.000
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	25000	50	25000	0	0	25000
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	22.893	50	22.893	0	0	22.893
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	500	23	500	0	0	500
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	3.794	23	3.794	0	0	3.794
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	10.000	23	10000	0	0	10000
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	10.000	100	10.000	0	0	10.000
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	15.000	23	15.000	0	0	15.000
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	9.000	23	9.000	0	0	9.000
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	9.000	23	9.000	0	0	9.000
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	15.000	23	15.000	0	0	15.000
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	10.000	23	10.000	0	0	10.000
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	7.750	23	7.750	0	0	7.750
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	10.000	23	10.000	0	0	10.000
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	8.000	23	8.000	0	0	8.000
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	8.000	23	8.000	0	0	8.000
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	13.000	23	-	13.000	0	13.000
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	15.000	23	0	15.000	0	15.000
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	10.000	23	0	10.000	0	10.000
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	10.000	23	0	10.000	0	10.000
Casade Woondiensten (WSG-deel)	Woningbouw	12.000	23	0	12.000	0	12.000
Stichting Hof Wonen (18595)	Woningbouw	30.372	0,1	0	30.372	0	30.372
Stichting Hof Wonen (18595)	Woningbouw	22.390	0,1	0	22.390	0	22.390
Stichting Hof Wonen (18595)	Woningbouw	25.000	0,1	0	25.000	0	25.000
Stichting Hof Wonen (18595)	Woningbouw	25.000	0,1	0	5.102	5.102	0
Totaal rechtspersonen		356.965		192.606	143.243	5.299	330.550

Geldnemer	Doel	Oorspronkelijk bedrag lening	Borg %	Restant lening	Toevoegingen	Aflossing	Restant bedrag
ABN-Amro	Hypotheek	*	100	1	0	1	0
Florius	Hypotheek	*	100	122	0	91	31
Rabobank	Hypotheek	*	100	18	0	18	0
Nationale Nederlanden	Hypotheek	50	100	15	0	0	15
ING	Hypotheek	125	100	37	0	0	37
Totaal Natuurlijke personen		175		193	-	104	83

Eigen bijdrage op grond van de Wmo

Een aanvrager van een voorziening op grond van de Wet langdurige zorg (WLZ) en de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat deze bijdrage door het Centraal Administratie Kantoor AWBZ (CAK) wordt uitgevoerd. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeente geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Bijdrage Loon op Zand – Jeugdhulp 2024 regio HvB

In de jaarrekening 2024 baseren we ons op de cijfers 3e prognose jeugdhulp 2024 regio HvB. Deze derde prognose 2024 geeft een redelijke inschatting van de directe zorgkosten in 2024.

Per 1 april 2025 wordt het boekjaar 2024 pas definitief gesloten. Tot dat moment kan er sprake zijn van ontwikkelingen die van invloed zijn op de cijfers voor sluiting van het boekjaar.

Regionaal is afgesproken dat de 3e prognose de onderlegger is voor het opstellen van de lokale jaarstukken 2024.

Bijdrage Loon op Zand – WMO 2024 regio HvB

In de jaarrekening 2024 baseren we ons op de cijfers Q3 rapportage Siem regio HvB. Deze voorlopige rapportage geeft een redelijke inschatting van de directe zorgkosten in 2024. In maart 2025 ontvangen we de bestuur verklaring vanuit Siem met de definitieve aantallen. Regionaal is afgesproken dat de Q3 rapportage de onderlegger is voor het opstellen van de lokale jaarstukken 2024.

Baanbrekers

In deze jaarrekening is een verwacht resultaat van Baanbrekers verwerkt conform de tweede bestuursrapportage van Baanbrekers. Begin april verstuurde Baanbrekers de concept jaarrekening 2024. Hieruit blijkt dat het resultaat van Baanbrekers € 386.138 hoger is dan de 2^e bestuursrapportage meldde. De gemeente Loon op Zand verwacht met het resultaat uit de concept jaarrekening 2024 een terugstorting van € 856.138. In de jaarrekening 2024 verwerkten we € 500.000. Het dagelijks bestuur van Baanbrekers zal op 27 juni 2025 en het algemeen bestuur van Baanbrekers op 7 juli 2025 de jaarstukken 2024 vaststellen.

Uitspraak Raad van State Oostappen Groep Vakantieparken d.d. 5 maart 2025

De Oostappen Groep is veroordeeld tot het betalen aan de gemeente Loon op Zand. Deze terugbetaling is in de jaarrekening opgenomen onder de rubriek debiteuren.

Het overzicht van baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten geeft inzicht in de lasten en baten per venster. In de toelichting op het overzicht wordt ingegaan op de afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting groter € 25.000.

Overzicht van baten en lasten	Primaire begroting 2024			Gewijzigde begroting			Realisatie 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Venster 1: Bestuur en dienstverlening	4.544	495	-4.048	4.192	611	-3.581	4.619	628	-3.991
Venster 2: Gemeenschappen	35.277	4.724	-30.553	40.194	5.421	-34.773	54.593	24.099	-30.494
Venster 3: Omgeving en economische ontwikkeling	16.781	7.483	-9.298	17.442	7.507	-9.935	18.370	10.747	-7.623
Subtotaal	56.601	12.702	-43.899	61.828	13.540	-48.289	77.581	35.474	-42.108
Algemene uitkeringen	-	45.203	45.203	-	45.819	45.819	-	45.658	45.658
Lokale heffingen	509	10.695	10.186	709	10.691	9.982	715	10.980	10.265
Dividend	13	111	98	13	111	98	143	85	-57
Financieringsfunctie	-376	26	403	-6	26	33	-165	244	410
Overige algemene dekkingsmiddelen	-60	25	85	-60	25	85	58	34	-25
Subtotaal	85	56.061	55.976	655	56.672	56.017	751	57.001	56.250
Overhead	13.358	392	-12.966	12.973	1.076	-11.897	19.067	3.276	-15.791
Vennootschapsbelasting	-	-	-	76	-	-76	69	-	-69
Onvoorziene uitgaven	25	-	-25	25	-	-25	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	70.069	69.156	-913	75.558	71.288	-4.270	97.468	95.750	-1.718
Mutaties reserves	114	1.028	913	2.394	4.179	1.785	2.394	3.395	1.001
Saldo van baten en lasten jaarrekening 2024	70.184	70.184	0	77.952	75.467	-2.484	99.862	99.145	-716

Toelichting Venster 1 Bestuur en Dienstverlening

Thema	Omschrijving	Gewijzigde begroting	Realisatie	Saldo	V/N
1.1	Bestuur en organisatie	1.641	2.230	-590	N
1.2	Dienstverlening	446	439	7	V
1.3	Openbare orde en veiligheid	2.105	1.950	156	V
Lasten voor reserves		4.192	4.619	-426	N
1.99	Toevoeging reserves venster 1	-	-	-	V
Totaal lasten na toevoeging reserves		4.192	4.619	-426	N
1.1	Bestuur en organisatie	-	5	5	V
1.2	Dienstverlening	541	558	17	V
1.3	Openbare orde en veiligheid	70	64	-6	N
Baten voor reserves		611	628	16	V
1.99	Onttrekking reserves venster 1	181	181	-	V
Totaal baten na onttrekking reserves		792	809	16	V
Saldo venster 1		-3.400	-3.810	-410	N

Toelichting lasten

Lasten Venster 1		Nadeel	-427
1.1 Bestuur en organisatie		Nadeel	-590
I	Pensioenen wethouders	Nadeel	-641
De benodigde voorziening voor de wethouderpensioenen is als gevolg van de hogere rekenrente hoger dan verwacht.			
I	Bestuurlijke toekomst	Voordeel	68
De raad bekrachtigde in 2023 de opdracht voor de raads werkgroep bestuurlijke toekomst. Deze opdracht zal in 2025 doorlopen. De raad stelde de evaluatie uit naar een nog te bepalen moment. Het toegekende budget schuiven we door naar 2025 voor de uitvoering van de opdracht van de raads werkgroep bestuurlijke toekomst.			
I	Salarislasten	Voordeel	39
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.			
I	Overige afwijkingen	Nadeel	-56
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
1.2 Dienstverlening		Voordeel	7
I	Overige afwijkingen	Voordeel	7
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			

1.3 Openbare orde en veiligheid	Voordeel	156
I Salarislasten	Voordeel	120
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.		
I Overige afwijkingen	Voordeel	36
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
1.99 Mutaties reserves	Voordeel	0
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		

Baten Venster 1 (bedragen x € 1.000)	Voordeel	16
1.1 Bestuur en organisatie	Voordeel	5
I Overige afwijkingen	Voordeel	5
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
1.2 Dienstverlening	Voordeel	17
I Overige afwijkingen	Voordeel	17
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
1.3 Openbare orde en veiligheid	Nadeel	-6
I Overige afwijkingen	Nadeel	-6
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
1.99 Mutaties reserves	Voordeel	0
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		

Toelichting Venster 2 Gemeenschappen

Thema	Omschrijving	Gewijzigde begroting	Realisatie	Saldo	V/N
2.1	Onderwijs	2.217	2.450	-233	N
2.2	Sport, cultuur en welzijn	3.997	4.295	-299	N
2.3	Voorliggende voorzieningen	5.646	19.856	-14.210	N
2.4	Maatwerk	16.763	16.253	510	V
2.5	Participatie	11.572	11.739	-167	N
Lasten voor reserves		40.194	54.593	-14.398	N
2.99	Toevoeging reserves venster 2	1.491	1.491	-	V
Totaal lasten na toevoeging reserves		41.685	56.084	-14.398	N
2.1	Onderwijs	489	843	354	V
2.2	Sport, cultuur en welzijn	279	639	360	V
2.3	Voorliggende voorzieningen	307	17.984	17.677	V
2.4	Maatwerk	30	34	4	V
2.5	Participatie	4.317	4.600	283	V
Baten voor reserves		5.421	24.099	18.677	V
2.99	Onttrekking reserves venster 2	2.177	1.540	-637	N
Totaal baten na onttrekking reserves		7.598	25.638	18.040	V
Saldo venster 2		-34.087	-30.445	3.642	V

Toelichting lasten

Lasten Venster 2		Nadeel	-14.399
2.1 Onderwijs		Nadeel	-233
I	Leerlingenvervoer	Voordeel	61
Er is minder inzet van rolstoelvervoer en individueel vervoer dan verwacht. Daarnaast wordt er door chauffeurstekorten efficiënter gereden. Bij het opstellen van de begroting 2025 en meerjarenraming is hiermee rekening gehouden.			
I	SPUK Onderwijsachterstandenbeleid	Nadeel	-82
Deze lasten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	SPUK NPO middelen	Nadeel	-91
Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is een (niet-structureel) investeringsprogramma van het kabinet om de gevolgen van de coronacrisis voor leerlingen op te vangen. De beschikbare NPO middelen kunnen tot medio 2025 besteed worden en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	SPUK Hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Nadeel	-166
Deze lasten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering Hulp gedupeerden toeslagenproblematiek voor de begeleiding van gedupeerden en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	Salarissen	Voordeel	19
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	26
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
2.2 Sport, cultuur en welzijn, erfgoed		Nadeel	-299
S	Sport	Nadeel	-100
We hebben een nieuwe bruikleenovereenkomst gesloten met 9 in plaats van 6 buitensportverenigingen. De daaraan gekoppelde exploitatievergoedingen aan verenigingen zijn daardoor sterk toegenomen. Hiervoor is momenteel structureel te weinig begroot.			
I	Sportbeoefening/-bevordering	Nadeel	-20
In 2024 is de verstrekte jeugdsportsubsidie iets toegenomen. Daarnaast financierde de gemeente deels de inzet van een buurtsportcoach in het bewegingsonderwijs, grotendeels ontvangen we van de basisscholen cofinanciering hiervoor, zie toelichting baten op dit onderdeel. Een deel van deze extra uitgaven hebben we kunnen dekken met incidentele middelen uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).			
I	SPUK Brede regeling	Nadeel	-158
Deze lasten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026 (SPUK Breed). De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. Deze lasten hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	Pand de Wetering	Nadeel	-44
Bij het opzeggen van de contracten van het oude pand voor stroom bleken er opzeggingskosten verschuldigd te zijn. Deze kosten waren niet voorzien in de eerste aanleg.			
I	Pand de Werft	Voordeel	33
Een deel van de post dagelijks onderhoud is gereserveerd voor het oplossen van storingen, schades, reparaties en dergelijke. Er bleek uiteindelijk minder van dit soort onderhoud noodzakelijk dan begroot.			
I	Salarissen	Voordeel	21
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.			
I	Overige afwijkingen	Nadeel	-31
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			

2.3 Voorliggende voorzieningen		Nadeel	-14.210
I	Jeugd Lokaal	Voordeel	81
Betreft een riscoreservering die we voor 2024 niet benut hebben. Voor 2025 is het de verwachting deze middelen wel in te moeten zetten t.b.v. de opgelopen regionale kosten in het kader van de transformatie in het sociaal domein.			
I	Persoonsgebonden budget (PGB) Jeugd	Voordeel	44
Gedurende het jaar hebben we het begrootte PGB budget (fors) bijgesteld. Deze bijstelling bleek juist te zijn én nog lager dan de bijstelling.			
I	Uitvoeringsbudget voorliggend veld	Voordeel	34
In 2024 is een bedrag voor subsidieverlening onbenut gebleven. In 2025 zal dit bedrag wel weer worden ingezet ten behoeve van versterking van het voorliggend veld.			
I	SPUK Domein-overstijgend samenwerken	Nadeel	-41
Deze lasten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering Domein-overstijgend Samenwerken, deze regeling voeren we gezamenlijk uit met de Gemeente Waalwijk en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	SPUK Brede regeling	Nadeel	-294
Deze lasten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026 (SPUK Breed). De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. Deze lasten hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	Langdurige opvang asielzoekers (Spreidingswet)	Voordeel	50
Voor 2024 zouden we samen met Dongen een locatiestudie laten uitvoeren. Echter de samenwerking met Dongen is op dit onderwerp tot stilstandgekomen. Hierdoor zijn er geen uitgaven geweest in 2024.			
I	Oekraïense vluchtelingen	Nadeel	-3.999
Dit betreft de kosten voor de opvanglocaties in de Theresiaschool en bij Arbeid Adelt. Deze kosten worden volledig door het Rijk vergoed, zie toelichting bij de baten.			
I	Crisisnoodopvanglocatie Kaatsheuvel	Nadeel	-10.334
Voor de crisisnood opvang hebben we in 2024 kosten gemaakt. Deze lasten worden conform gemaakte afspraken doorbelast naar CNO. En hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	Salarissen	Voordeel	211
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	38
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
2.4 Maatwerk		Voordeel	510
I	Jeugd regionaal	Voordeel	75
Gebleken is dat we na de bijstelling van de regionale kosten gedurende het jaar minder uit hebben hoeven geven inzake de regionale kosten voor Jeugdhulp. Het exacte verschil is minimaal.			
I	Lokaal Maatwerk 18-	Voordeel	27
De lokale kosten voor Jeugdhulp, buiten dat wat we regionaal bekostigen, wijken af van de begrootte kosten in ons voordeel.			
I	Materieel rolstoelvoorziening	Voordeel	25
Het aantal gebruikers van een rolstoelvoorziening is gedaald.			
I	Materieel Woonvoorziening	Nadeel	-36
Er zijn meerdere relatief dure woningaanpassingen toegekend.			
I	Immaterieel vervoersvoorzieningen WMO	Voordeel	55
Door een wijziging in het uitvoeringsbesluit wordt minder gebruik gemaakt van deze voorziening. Daarnaast is er sprake van chauffeurstekorten waardoor er efficiënter gepland is. Bij het opstellen van de begroting 2025 en meerjarenraming is hiermee rekening gehouden.			
S	Bijdrage beschermd wonen	Nadeel	-60
Een bijdrage aan de kosten van beschermd wonen Licht Verstandelijke Beperking (LVB) aan de gemeente Tilburg, is abusievelijk niet opgenomen in de begroting 2024.			

S	WMO (ZIN)	Nadeel	-131
Het nadeel is het gevolg van hogere lokale inzet aanbieders, welke niet zijn aangesloten bij SIEM, dan begroot. Dit vertaalt zich echter niet in een lagere bijdrage aan de regionale inkoop (SIEM). Per saldo betekent dit een toename van kosten op Begeleiding en Dagopvang. De verklaring hiervoor ligt in een toename van het aantal cliënten.			
I	Huishoudelijke verzorging (HBH)	Nadeel	-52
Bij eerdere prognoses is uitgegaan van een lager verzilveringspercentage zorgleveranciers (95% in plaats van 96%), effect € 35.000 nadeel. Ook is sprake van een toename in het aantal voorzieningen hulp bij het huishouden in het 4e kwartaal 2024.			
I	Salarissen	Voordeel	595
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	12
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
2.5 Participatie		Nadeel	-167
I	Schuldhelpverlening	Voordeel	26
Er werden vanaf medio 2024 minder ondernemers doorverwezen naar schuldhelpverlening. Bij het opstellen van de begroting 2025 en meerjarenraming is hiermee rekening gehouden.			
I	Bijzondere bijstand	Nadeel	-41
De kosten van bewindvoering en de collectieve ziektekostenverzekering waren relatief hoog in 2024. Bij het opstellen van de begroting 2025 en meerjarenraming is hiermee rekening gehouden.			
I	Participatie/BUIG	Nadeel	-291
De middelen die vanuit de gebundelde uitkering (BUIG) aan de gemeente worden verstrekt, worden één op één doorbetaald aan Baanbrekers. We hebben meer geld ontvangen en doorgezet naar Baanbrekers dan begroot.			
I	Inburgering	Voordeel	59
Aangezien er minder inburgeringsplichtigen zijn gevestigd in de gemeente zijn er minder kosten gemaakt dan ingeschat.			
I	Salarissen	Voordeel	58
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	22
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			

Baten Venster 2		Voordeel	18.041
2.1 Onderwijs		Voordeel	354
I	SPUK Onderwijsachterstandenbeleid	Voordeel	82
Deze baten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	SPUK NPO middelen	Voordeel	91
Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is een (niet-structureel) investeringsprogramma van het kabinet om de gevolgen van de coronacrisis voor leerlingen op te vangen. De beschikbare NPO middelen kunnen tot medio 2025 besteed worden en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	SPUK Hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Voordeel	166
Deze baten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering Hulp gedupeerden toeslagenproblematiek voor de begeleiding van gedupeerden en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	15
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
2.2 Sport, cultuur en welzijn, erfgoed		Voordeel	360
I	Sportbeoefening/-bevordering	Voordeel	74

We ontvangen van basisscholen cofinanciering voor het inzetten van een buurtsportcoach voor het bewegingsonderwijs. Dit bedrag dient als dekking voor de meerkosten aan de lasten. Deze constructie is met ingang van 2026 niet meer van toepassing door wijziging in de BRC-regeling (Brede Regeling Combinatiefunctionarissen).		
I SPUK Brede regeling	Voordeel	158
Deze baten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026 (SPUK Breed). De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. Deze baten hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.		
I Tijdelijke huisvesting gebruikers Wetering	Voordeel	45
Zoals bekend worden de extra huurkosten gecompenseerd die vaste gebruikers van de Wetering betalen in hun tijdelijke huisvesting. De gemeente heeft hiervoor huurovereenkomsten opgesteld met de Venloene, Casade en het Hubertusgilde. Met de vaste gebruikers zijn gebruiksovereenkomsten opgesteld op basis van de huur die zij in de Wetering zouden betalen. Zij ontvangen hiervoor 1 keer per kwartaal een rekening van de gemeente. Het bedrag van € 45.000 is het totaal van die huurinkomsten, o.a. € 21.500 van de bibliotheek.		
I Pand de Werft	Voordeel	25
Er zijn in 2024 meer servicekosten ontvangen dan oorspronkelijk ingeschat.		
I Overige afwijkingen	Voordeel	58
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
2.3 Voorliggende voorzieningen	Voordeel	17.677
I SPUK Domein-overstijgend samenwerken	Voordeel	41
Deze baten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering Domein-overstijgend Samenwerken, deze regeling voeren we gezamenlijk uit met de Gemeente Waalwijk en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.		
I SPUK Brede regeling	Voordeel	294
Deze baten worden gedekt vanuit de specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026 (SPUK Breed). De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. Deze baten hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.		
I Langdurige opvang asielzoekers (Spreidingswet)	Nadeel	-50
Voor 2024 zouden we samen met Dongen een locatiestudie laten uitvoeren en hiervoor was een incidenteel budget van € 50.000 nodig. De dekking van deze kosten hadden vanuit SPUK-middelen Oekraïne plaats moeten vinden. Echter omdat deze kosten niet gemaakt zijn is er ook geen dekking gekomen vanuit SPUK-middelen Oekraïne.		
I Oekraïense vluchtelingen	Voordeel	7.043
Alle kosten € 3.999.000 die wij maken voor de opvang van Oekraïners worden door het Rijk vergoed. In 2023 en 2024 is meer vergoeding vanuit het Rijk ontvangen dan we aan kosten hebben gemaakt. Het overschot € 3.043.000 valt vrij ten gunste van het resultaat.		
I Crisisnoodopvanglocatie Kaatsheuvel	Voordeel	10.334
Voor de crisisnood opvang hebben we in 2024 middelen vanuit CNO ontvangen. Deze inkomsten zijn gelijk aan de uitgaven die wij maken en hebben geen financiële consequenties voor de begroting en rekening van de gemeente.		
I Overige afwijkingen	Voordeel	15
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
2.4 Maatwerk	Voordeel	4
I Overige afwijkingen	Voordeel	4
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
2.5 Participatie	Voordeel	283
I Participatie/BUIG	Voordeel	291
De middelen die vanuit de gebundelde uitkering (BUIG) aan de gemeente worden verstrekt, worden één op één doorbetaald aan Baanbrekers. We hebben meer geld ontvangen en doorgezet naar Baanbrekers dan begroot.		
I Inburgering	Nadeel	-33

Minder inburgeringsplichtigen zijn gestart dan er was verwacht. Dit vanwege het minder plaatsen van 18+ binnen de gemeente.		
I	Overige afwijkingen	Voordeel 25
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		

Toelichting Venster 3 Omgeving en economische ontwikkeling

Thema	Omschrijving	Gewijzigde begroting	Realisatie	Saldo	V/N
3.1	Omgeving	6.833	6.769	64	V
3.2	Duurzaamheid	5.581	6.007	-426	N
3.3	Wonen	4.237	4.973	-736	N
3.4	Economische ontwikkeling	791	620	171	V
Lasten voor reserves		17.442	18.369	-928	N
3.99	Toevoeging reserves venster 3	653	653	-	V
Totaal lasten na toevoeging reserves		18.095	19.022	-928	N
3.1	Omgeving	670	721	50	V
3.2	Duurzaamheid	6.203	7.094	891	V
3.3	Wonen	603	2.728	2.125	V
3.4	Economische ontwikkeling	30	204	174	V
Baten voor reserves		7.507	10.747	3.240	V
3.99	Onttrekking reserves venster 3	841	798	-42	N
Totaal baten na onttrekking reserves		8.348	11.546	3.198	V
Saldo venster 3		-9.747	-7.477	2.270	V

Toelichting lasten

Lasten Venster 3 (bedragen x € 1.000)		Nadeel	-929
3.1 Omgeving		Voordeel	64
I	Openbaar groen/plantsoenen	Voordeel	33
We hebben in 2024 minder last gehad van de eikenprocessierups, hierdoor hebben we minder inzet hoeven te plegen op het bestrijden en het verwijderen van nesten.			
I	Onkruidbestrijdingen op verhardingen	Voordeel	29
Deze specifieke werkzaamheden zijn goedkoper uitgevallen bij aanbesteding van het integraal beheer contract.			
I	Gesloten planmatig onderhoud	Nadeel	-156
De overschrijding komt onder andere door meer onderhoud vanwege zware regenval, meer schades en meer klein onderhoud naar aanleiding van meldingen.			
I	Salarissen	Voordeel	176
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.			
I	Overige afwijkingen	Nadeel	-18
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
3.2 Duurzaamheid		Nadeel	-426
I	Afval	Nadeel	-45
Verrekening naheffing Attero met regiogemeenten.			
I	Inzamelen kunststof verpakkingsmateriaal	Nadeel	-31
Verrekening extra aantal woningen ten opzichte van inschrijving.			
I	Milieuzaken	Nadeel	-28
Dit betreft kosten voor advies op het gebied van ruimtelijke ordening. Hierbij werden eerder de uitgezette adviezen deels intern beoordeeld. Nu worden adviezen uitgezet bij de OMWB.			
I	Vrijverval riool	Voordeel	50
Naar aanleiding van inspecties komen schadebeelden naar voren die gerepareerd moeten worden. Denk aan scheuren in het riool, en wortels die de doorstroming belemmeren. Deze werkzaamheden			

zijn geborgd in het integraal beheer contract. Er zijn minder werkzaamheden uitgevoerd dan oorspronkelijk gepland.			
I	Gemeentewerf / Milieustraat	Voordeel	30
De voegen/naden in de vloestofdichte vloeren van de gemeentewerf en milieustraat zijn in de 2e helft van 2023 volledig vernieuwd waardoor er in 2024 nauwelijks of geen reparatiekosten zijn geweest.			
I	Duurzaamheid en energie	Voordeel	58
De kosten die zijn gemaakt voor Duurzaamheid en Energie zijn bijna allemaal doorbelast naar SPUK CDOKE. Hierdoor is er een voordeel in de begroting.			
I	Transitie warmte	Nadeel	-106
De kosten die zijn gemaakt voor transitie warmte zijn volledig doorbelast naar de SPUK CDOKE hebben verder geen financiële consequenties voor de begroting van de gemeente.			
I	Klimaat en energiebeleid	Nadeel	-430
De kosten die zijn gemaakt voor klimaat en energie zijn doorbelast naar SPUK CDOKE. Deze kosten hebben verder geen financiële consequenties voor de begroting van de gemeente.			
I	Salarissen	Voordeel	89
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.			
I	Overige afwijkingen	Nadeel	-13
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
3.3 Wonen		Nadeel	-737
I	Winst/Verlies rekening projecten	Nadeel	-147
Op een aantal grondexploitaties is de verliesvoorziening verlaagd als gevolg van het verwachte project resultaat.			
I	Stimulering Woningbouw Loon op Zand	Nadeel	-65
De kosten die zijn gemaakt voor de stimulering van woningbouw in de gemeente Loon op Zand zijn doorbelast naar de SPUK Stimulering Woningbouw en hebben geen financiële consequenties voor de begroting van de gemeente.			
I	Grondexploitaties	Nadeel	-1.824
Dit betreft de uitgaven die zijn gedaan voor onder andere bouw- en woonrijp maken van grondexploitatie projecten, zoals Westwaard en de Els.			
I	Bestemmingsplannen	Nadeel	-136
De overschrijding bestaat uit eenmalige kosten t.b.v. planschade, die na een jarenlang traject betaald zijn. De overige extra uitgaven zijn kosten voor advieswerkzaamheden en externe diensten. Dit zijn kosten voor het beoordelen van lopende, ingediende aanvragen.			
I	Salarissen	Voordeel	1.449
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.			
S	Overige afwijkingen	Nadeel	-14
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
3.4 Economische ontwikkeling		Voordeel	170
I	Salarissen	Voordeel	128
Voor de toelichting op de salarislasten en kosten voor inhuur verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	42
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
3.99 Mutaties reserves		Voordeel	0
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			

Toelichting Baten

Baten Venster 3 (bedragen x € 1.000)	Voordeel	3.197
3.1 Omgeving	Voordeel	50
I Nuts	Nadeel	-29
Een deel van de inkomsten vanuit de meldingen voor werkzaamheden aan kabels en leidingen worden gebruikt om de loonlasten van de toezichthouder kabels en leidingen te betalen. Hierdoor zijn er in totaal minder inkomsten.		
I Salarissen	Voordeel	52
Centraal toe te lichten		
I Overige afwijkingen	Voordeel	27
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
3.2 Duurzaamheid	Voordeel	891
I Baten rioolheffing	Voordeel	146
Meer inkomsten vanuit de rioolheffing dan ingeschat.		
I Baten reinigingsrecht & afvalstoffenheffing	Voordeel	57
Meer inkomsten vanuit de afvalstoffenheffing dan ingeschat.		
I Vrijverval riool	Nadeel	-47
Vanuit het programma water en riolering is een verwachte onttrekking uit de voorziening begroot. Deze onttrekking valt in de werkelijkheid lager uit. Het betreft een gesloten systeem.		
I Inzamelen kunststof verpakkingsmateriaal	Voordeel	27
Meer inkomsten door meer tonnages aan PMD.		
I Afval	Voordeel	97
Vanuit het afvalbeleidsplan is een verwachte toevoeging aan de voorziening begroot. In de werkelijkheid blijken de kosten hoger te zijn waardoor er een onttrekking uit de voorziening heeft plaatsgevonden. Het betreft een gesloten systeem.		
I Klimaat en energiebeleid	Voordeel	430
De kosten die zijn gemaakt voor klimaat en energie zijn doorbelast naar SPUK CDOKE. Deze kosten hebben verder geen financiële consequenties voor de begroting van de gemeente.		
I Transitie warmte	Voordeel	106
De kosten die zijn gemaakt voor transitie warmte zijn volledig doorbelast naar de SPUK CDOKE en hebben verder geen financiële consequenties voor de begroting van de gemeente.		
I Overige afwijkingen	Voordeel	75
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
3.3 Wonen	Voordeel	2.124
I Stimulering Woningbouw Loon op Zand	Voordeel	65
De kosten die zijn gemaakt voor de stimulering van woningbouw in de gemeente Loon op Zand zijn doorbelast naar de SPUK Stimulering Woningbouw en hebben geen financiële consequenties voor de begroting van de gemeente.		
I Bestemmingsplannen (leges omgevingsvergunningen)	Nadeel	-48
Voor 2024 zijn er legesinkomsten geraamd op basis van de te verwachten aanvragen. Deze raming is anders geweest dan voorheen omdat vanaf 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking is getreden. Een nieuwe wet die de nodige impact heeft op een andere werkwijzen, vergunningenstelsel en de te verwachten aanvragen. Om deze reden zijn de leges minder dan oorspronkelijk begroot.		
I Grondexploitaties	Voordeel	2.078
Dit betreft de opbrengsten vanuit onder andere grondverkoop. Hierop is in mindering gebracht de overboeking van kosten en opbrengsten naar de balans.		
I Overige afwijkingen	Voordeel	29
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
3.4 Economische ontwikkeling	Voordeel	174
I Bedrijventerrein Kets West II	Voordeel	169
Dit betreft de opbrengsten vanuit onder andere grondverkoop. Hierop is in mindering gebracht de overboeking van kosten en opbrengsten naar de balans.		
I Overige afwijkingen	Voordeel	5
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		

3.99 Mutaties reserves	Nadeel	-42
I Reserve planherziening	Nadeel	-38
De onttrekking uit de reserve planherziening voor onder andere Westwaard fase 3 & 4, nota kostenverhaal en verkenning centrumgebied.		
I Overige afwijkingen	Nadeel	-4
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		

Toelichting Venster 0 Overhead en algemene dekkingsmiddelen

Thema	Omschrijving	Gewijzigde begroting	Realisatie	Saldo	V/N
0.1	Overhead	12.973	19.067	-6.094	N
0.2	Lokale heffingen	709	715	-6	N
0.3	Algemene uitkeringen	-	-	-	V
0.4	Dividend	13	143	-130	N
0.5	Financieringsfunctie	-6	-165	159	V
0.6	Overige algemene dekkingsmiddelen	-60	58	-118	N
0.7	Onvoorziene uitgaven	25	-	25	V
0.8	Vennootschapsbelasting	76	69	7	V
Lasten voor reserves		13.729	19.887	-6.157	N
0.99	Toevoeging reserves venster 0	250	250	-	V
Totaal lasten na toevoeging reserves		13.979	20.137	-6.157	N
0.1	Overhead	1.076	3.276	2.199	V
0.2	Lokale heffingen	10.691	10.980	289	V
0.3	Algemene uitkeringen	45.819	45.658	-161	N
0.4	Dividend	111	85	-26	N
0.5	Financieringsfunctie	26	244	218	V
0.6	Overige algemene dekkingsmiddelen	25	34	9	V
0.7	Onvoorziene uitgaven	-	-	-	V
0.8	Vennootschapsbelasting	-	-	-	V
Baten voor reserves		57.748	60.277	2.528	V
0.99	Onttrekking reserves venster 0	981	876	-105	N
Totaal baten na onttrekking reserves		58.729	61.153	2.424	V
Saldo venster 0		44.750	41.016	-3.733	N

Toelichting lasten

Lasten Venster 0 (bedragen x € 1.000)		Nadeel	-6.157
0.1 Overhead		Nadeel	-6.094
I Onderhoud gebouwen		Voordeel	430
Dagelijks onderhoud / groot onderhoud			
I Doorberekende uren		Nadeel	-1.012
De doorbelasting van personele lasten en externe inhuur op projecten en processen is begroot als negatieve uitgave, maar verwerkt als baat.			
I Inhuur op projecten		Nadeel	-1.583
Er vond inhuur op projecten plaats. De kosten worden doorberekend aan de projecten. Hier staat ook een opbrengst tegenover.			
I Externe inhuur		Nadeel	-3.960
Zoals ook wordt toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering, is de omvang van de externe inhuur groter dan de beschikbare vacatureruimte. Het gaat hier over een aantal bijzondere situaties die behoren tot overhead. Zoals de inhuur van de gemeentesecretaris, teamleiders diverse teams, financieel adviseurs en ondersteuning binnen het team 2e lijns bedrijfsvoering. Dit bedrag is onderdeel van het totaalbeeld dat in de paragraaf bedrijfsvoering is opgenomen.			
I Overige afwijkingen		Voordeel	31
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
0.2 Lokale heffingen		Nadeel	-6
I Overige afwijkingen		Nadeel	-6
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			

0.3 Algemene uitkeringen	Voordeel	0
Binnen dit thema zijn geen afwijkingen die toelichting behoeven.		
0.4 Dividend	Nadeel	-130
I Afwaardering EWW BV	Nadeel	-130
De afwaardering van EWW BV heeft in 2024 plaatsgevonden. De afwaardering heeft geen effect op het jaarrekeningresultaat, omdat voor de afwikkeling van EWW BV in 2023 een verliesvoorziening is opgenomen.		
0.5 Financieringsfunctie	Voordeel	159
I Rente	Voordeel	159
We verwachtte in 2024 een nieuwe langlopende lening af te sluiten. In de begroting 2024 hadden we hiervoor een rentelast begroot. Dit bleek echter niet nodig.		
0.6 Overige algemene dekkingsmiddelen	Nadeel	-118
I Stelpost verhogen effectiviteit in contracten	Nadeel	-125
Door slimmer en bewuster aan te besteden kan efficiencyvoordeel gehaald worden in contracten. Deze stelpost is blijven staan. De voordelen zitten echter in de afgesloten contracten en is lastig toe te rekenen naar specifiek deze stelpost.		
S Bijdrage Vereniging Nederlandse Gemeenten	Nadeel	-25
De bijdrage aan de Vereniging Nederlandse Gemeenten is in de begroting 2024 niet bijgesteld, hierdoor is er een overschrijding.		
S Overige afwijkingen	Voordeel	32
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
0.7 Onvoorziene uitgaven	Voordeel	25
I Overige afwijkingen	Voordeel	25
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
0.8 Vennootschapsbelasting	Voordeel	7
I Overige afwijkingen	Voordeel	7
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
0.99 Mutaties reserves	Voordeel	0
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		

Toelichting baten

Baten Venster 0 (bedragen x € 1.000)	Voordeel	2.423
0.1 Overhead	Voordeel	2.199
S Doorberekende overhead	Voordeel	154
Doorberekende overhead aan projecten en grondbedrijf.		
I Onderhoud gebouwen, de gemeentewerf en het Klavier	Nadeel	-326
De uitgaven voor het regulier onderhoud aan gebouwen is lager dan verwacht. Hierdoor onttrekken we minder uit de voorziening.		
I Doorberekende uren projecten	Voordeel	1.796
Zoals aangegeven bij de lasten zijn de doorberekende kosten op de producten verwerkt als baat. In dit bedrag is ook de externe inhuur opgenomen die doorbrekend is naar de producten en projecten.		
I Spuk middelen IZA gelden gemeente Tilburg	Voordeel	128
De Spuk voor IZA vanuit de gemeente Tilburg verwerkten wij op overhead en heeft geen invloed op het begrotings- of jaarrekeningresultaat.		
I Voorziening personele kosten	Voordeel	94
Dit zijn kosten die voortvloeien uit gesloten vaststellingsovereenkomsten voor personeel. In 2024 is een bedrag onttrokken.		
I Overige afwijkingen	Voordeel	353
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.		
0.2 Lokale heffingen	Voordeel	289
S Onroerende zaak belasting	Voordeel	663
De WOZ waarde ontwikkeling, de macro- economische ontwikkelingen zoals die in de algemene uitkering worden meegenomen en de overgang naar de Belastingssamenwerking West-Brabant zorgen voor een hogere opbrengst van de Onroerende zaak belasting.		
I Toeristenbelasting	Nadeel	-358

Bij het opstellen van de begroting is rekening gehouden met de opening van het Efteling Grand Hotel in 2024. Aangezien de bouw vertraging heeft opgelopen en de opening in de zomer van 2025 zal plaatsvinden vallen de opbrengsten toeristenbelasting lager uit.			
I	Overige afwijkingen	Nadeel	-16
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
	0.3 Algemene uitkeringen	Nadeel	-161
S	Algemene uitkering	Nadeel	-161
De hoogte van de uitkering van het gemeentefonds wordt berekend met behulp van maatstaven. Een hiervan is de totale WOZ waarde van de woningen en de niet woningen. Deze waren te laag en hierdoor hebben we teveel middelen ontvangen uit het gemeentefonds.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	0
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
	0.4 Dividend	Nadeel	-26
	Overige financieringsmiddelen	Nadeel	-26
De dividenduitkering van de BNG aandelen is lager dan verwacht.			
	0.5 Financieringsfunctie	Voordeel	218
S	Ontvangen rente	Voordeel	218
De renteopbrengst voor schatkistbankieren is gestegen.			
	0.6 Overige algemene dekkingsmiddelen	Voordeel	9
I	Voorziening dubieuze debiteuren	Voordeel	25
Voor de dubieuze debiteuren in een voorziening gevormd. Op basis van het totaal aan nog niet betaalde nota's is een berekening gemaakt van de benodigde omvang van de voorziening. De voorziening kan naar beneden bijgesteld.			
I	Overige afwijkingen	Nadeel	-16
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
	0.7 Onvoorziene uitgaven	Voordeel	0
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
	0.8 Vennootschapsbelasting	Voordeel	0
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
I	Overige afwijkingen	Voordeel	0
Binnen dit thema dienen de overige afwijkingen niet nader toegelicht te worden.			
	0.99 Mutaties reserves	Nadeel	-105
I	Algemene reserve	Nadeel	-105
We verwerkten de budgetoverheveling voor organisatieontwikkeling, vastgesteld in de jaarrekening 2023 en de dekking van de reeds gemaakte kosten voor de opgave voorliggend veld, vastgesteld in de begroting 2024.			

Overzicht van incidentele baten en lasten per venster

Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Taakveld	Begroting na wijziging		Realisatie	
		Baten	Lasten	Baten	Lasten
1. Implementatie software burgerzaken	0.2	-	98	-	96
2. Project personele organisatie	0.4	-	140	-	127
3. Opgave voorliggend veld	6.1	-	440	-	219
4. Inzet pilot extra jongerenwerker	6.1	-	100	-	100
5. Volkshuisvestingsprogramma	8.3	-	100	-	-
6. Gemeentelijke erfgoed monumentenbeleid	5.5	-	95	-	27
7. Witte kasteel	5.5	-	30	-	30
8. Incidentele onttrekkingen reserves	0.1	630	-	430	-
Totaal incidentele baten en lasten		630	1.013	430	599
Saldo van incidentele baten en lasten		383		169	

Het werkelijk rekeningresultaat bedraagt € 716.000 negatief. Hier is per saldo een bedrag van € 169.000 aan incidentele lasten in begrepen. Het structureel resultaat bedraagt € 547.000 negatief.

1. Implementatie software burgerzaken

Met ingang van 1 januari 2025 sluiten we aan bij een andere ICT oplossing, aangeboden door Equalit. In 2024 is nieuwe software voor Burgerzaken geïmplementeerd.

2. Project personele organisatie

In 2024 werkten we aan het implementeren en optimaliseren van de processen voor personeel – salarisadministratie. Met de hulp van een externe adviseur verbeterden en implementeerden we een aantal processen.

3. Opgave voorliggend veld

De ontwikkelingen in de maatschappij, waarbij de druk op de aanwezigheid en de betaalbaarheid van de zorg steeds groter wordt, in combinatie met aangekondigde bezuinigingen vanuit de Hervormingsagenda Jeugd, zorgen ervoor dat we ons in de komende jaren moeten voorbereiden hierop. In het voorliggend veld starten we met een onderzoek, hoe we als gemeente ons hierop kunnen voorbereiden. In de Slotwijziging 2024 is € 200.000 overgeheveld naar 2025.

4. Pilot inzet extra jongerenwerker

De gemeenteraad verzocht bij de kadernota 2024 om een tweede fte voor jeugd- en jongerenwerk, boven op de geraamde inzet in de kadernota. De inzet van deze jongerenwerken is op basis van een pilot voor twee jaar. Ook in 2024 is een extra jongerenwerker ingezet.

5. Volkshuisvestingsprogramma

In april 2019 zijn de “Beleidsregels huisvesting van personen die geen huishouden vormen gemeente Loon op Zand” vastgesteld. De opdracht om tot nieuwe beleidsregels te komen is in 2024 niet tot uitvoering gekomen. Het budget is volledig overgeheveld naar 2025.

6. Gemeentelijk erfgoed en monumentenbeleid

Voor het gemeentelijke erfgoed en monumentenbeleid is in 2024 gestart met de voorbereidingen en zal de uitwerking hiervan in 2025 plaatsvinden. Er is € 68.000 overgeheveld naar 2025 om deze opdracht verder uit te voeren.

7. Witte Kasteel

In 2024 heeft het Witte Kasteel een subsidie ontvangen.

8. Incidentele onttrekking reserves

De toelichting van de onttrekkingen zijn te vinden onder de nummer 1 tot en met 4, implementatie software burgerzaken, project personele organisatie, opgave voorliggend veld en pilot extra jongerenwerker.

Rechtmatigheidsverantwoording

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op vastgestelde normenkader op 6 februari 2025 van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% (maximaal 3) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 999.862. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 23.956.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 999.862.

Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens het totale bedrag van € 22.022.000 aan overschrijding op de lasten en baten acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken. In de analyse van de begrotingsrechtmatigheid leest u welke onrechtmatigheden er zijn en waarom deze acceptabel zijn.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium	
1A Overschrijding lasten vensters	22.022
1B Overschrijding investeringskredieten	122
2 Ongeautoriseerde reservemutaties	0
3 Overschrijding van de baten en/of onderschrijding van de lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld	0
<i>Totaal begrotingsonrechtmatigheden</i>	<i>22.022</i>
4 Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid, zie toelichting onder "analyse begrotingsrechtmatigheid"	22.022
Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	0
Voorwaardencriterium	
Niet Europees aanbesteden van opdrachten voor externe inhuur.	1.812

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als: *“Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma’s (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, evenals het begrotingsjaar van belang zijn.”*

Venster	Constatering	Lasten (* €1.000)	Oordeel
Bestuur en dienstverlening	De lasten zijn met € 426.000 overschreden, dit wordt enerzijds veroorzaakt door de hogere rekenrente voor het pensioen van de wethouders en de lagere salarislasteren, welke door het niet tijdig kunnen invullen van vacatures is ontstaan. Op de baten is een voordeel ontstaan van € 16.000, dit wordt veroorzaakt door diverse kleine afwijkingen.	426	Onrechtmatig, maar past binnen het beleid van de gemeente.
Gemeenschappen	De lasten zijn met € 14.398.000 overschreden, dit betreft de crisishulpverlening, BUIG-middelen en diverse specifieke uitkeringen zoals onder andere NPO en Brede regeling. Voor deze onderwerpen ontvingen we direct gerelateerde inkomsten en heeft geen effect op het rekeningresultaat. Ook de specifieke regeling opvang Oekraïense vluchtelingen laat een overschrijding op de lasten zien, hier tegenover staan ook opbrengsten. Het saldo nemen we mee in het rekeningresultaat. Op de salarissen zien we minder uitgaven, door het niet tijdig kunnen invullen van bestaande vacatures. Op de baten is een overschrijding van € 18.677.000 zichtbaar. Dit betreft de opvang van Oekraïense vluchtelingen, Crisishulpverlening andere NPO, Domein overstijgend werken en Brede regeling. Bij de lasten verantwoordt we de uitgaven op de specifieke regelingen, op het saldo van baten en lasten zit een terugbetalingsverplichting aan het Rijk. Voor de Crisis noodopvang zijn de baten en lasten gelijk aan elkaar. Het saldo van baten en lasten voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen nemen we mee in het rekeningresultaat.	14.398	Onrechtmatig, maar past binnen het beleid van de gemeente. Voor de Crisis noodopvang stemde de raad in februari 2024 in met een adviesnota inzake de Europese aanbestedingsregels en het inkoopbeleid.
Omgeving en economische ontwikkeling	De lastenoverschrijding op venster 3 is € 846.000, dit veroorzaakt door een toename van het planmatig onderhoud op wegen, grondexploitatie en de uitgaven van de specifieke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Voor CDOKE ontvingen we direct gerelateerde inkomsten. Op de salarissen zien we een onderschrijding door het niet direct kunnen invullen van vacatures. De batenoverschrijding is € 2.511.000, dit is veroorzaakt door de opbrengsten uit de grondexploitatie, hier tegenover staan ook de lasten voor woon- en bouwrijp maken. Voor de uitvoering van klimaat en energiebeleid en transitiewarmte ontvangen we een specifieke uitkering CDOKE genaamd, bij de lasten zien we dezelfde overschrijding. Deze hebben geen effect op het rekeningresultaat.	846	Onrechtmatig, maar past binnen het beleid van de gemeente.
Overhead en algemene dekkingsmiddelen	De lastenoverschrijding op venster 0 van € 6.344.000 wordt grotendeels gecompenseerd door de direct gerelateerde de inkomsten van bijvoorbeeld de doorberekende uren op projecten en grondbedrijf en de inhuur van derden. In dit venster zien we ook een overschrijding op de inhuur van derden, dit komt door de verwerking van de kosten op het venster overhead. In de paragraaf Bedrijfsvoering staat dit beschreven. De overschrijding op de baten op venster 0 is € 2.034.000. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de doorberekende uren aan projecten en grondbedrijf, de hogere inkomsten op de Onroerende zaakbelasting, de renteopbrengst voor schatkistbankieren en de verwerking van de spukmiddelen IZA.	6.230	Onrechtmatig, maar past binnen het beleid van de gemeente.

Venster	Constatering	Lasten (* €1.000)	Oordeel
Reserves	Er is een overschrijding op de onttrekking aan de algemene reserve van € 267.000. Dit komt door de verwerking van de budgetoverheveling voor organisatieontwikkeling, vastgesteld in jaarrekening 2023. En voor de opgave voorliggend veld was in 2024 minder geld nodig dan verwacht. Hierdoor is de onttrekking uit de reserve lager dan begroot in 2024.		
Investeringskredieten	Op de investeringskredieten is sprake van een overschrijding van € 122.254 (zie overzicht restantkredieten in de bijlage). In het raadsvoorstel bij de jaarstukken vragen wij de raad in te stemmen met het verhogen van de afgesloten kredieten.	122	Onrechtmatig.
	Totaal overschrijdingen	22.022	

In het beleidsverslag en het overzicht van baten en lasten zijn per venster alle afwijkingen groter dan €25.000 ten opzichte van de gewijzigde begroting toegelicht.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

De WNT is van toepassing op gemeente Loon op Zand. Het voor de gemeente Loon op Zand toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt voor de eerste twaalf kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

Bezoldiging topfunctionarissen, gegevens 2024						
bedragen x € 1		JAJ Oosterhuis		CA de Haas		VDA Pouw
Functiegegevens		Griffier		Gemeentesecretaris		Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2024		01.01.2024 t/m 31.12.2024		01.07.2024 t/m 31.12.2024		01.01.2024 t/m 31.01.2024
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1		1		1
Dienstbetrekking?		ja		ja		ja
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€ 100.470		€ 58.760		€ 9.765
Beloningen betaalbaar op termijn		€ 15.627		€ 9.925		€ 1.603
Subtotaal		€ 116.097		€ 68.685		€ 11.368
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		€ 233.000		€ 117.136		€ 19.734
-/ Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.
Bezoldiging		€ 116.097		€ 68.685		€ 11.368
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.
Gegevens 2023						
bedragen x € 1		JAJ Oosterhuis		CA de Haas		VDA Pouw
Functiegegevens		Griffier		Gemeentesecretaris		Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2023		01.07.2023 t/m 31.12.2023		N.v.t.		01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1		N.v.t.		1
Dienstbetrekking		Ja		N.v.t.		Ja
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		46.673		N.v.t.		107.803
Beloningen betaalbaar op termijn		7.680		N.v.t.		17.749
Subtotaal		54.353		N.v.t.		125.552
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		112.416		N.v.t.		223.000
Bezoldiging		54.353		N.v.t.		125.552

Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking (bedragen x € 1)	N van Mourik	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	
Kalenderjaar	2024	2023
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	01-01 t/m 30-06	01-09 t/m 31-12
Aantal kalendermaanden functievervulling in kalenderjaar	6	4
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	640	339
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	221	212
Maxima op basis van de normbedragen per maand	155.200	118.000
Individueel toepasselijke maximum gehele periode	213.308	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	64.000	33.900
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	97.900	
Af: onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Bezoldiging	97.900	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen (bedragen x € 1)	VDA Pouw
Functiegegevens	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Gemeentesecretaris
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2024
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	29.255
Individueel toepasselijk maximum	75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	29.255
Waarvan betaald in 2024	29.255
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Overzicht restantkredieten

In de onderstaande tabellen af te sluiten kredieten en lopende kredieten staan de cijfers in euro's vermeld.

Af te sluiten kredieten

Omschrijving	Jaar votering	Totaal gevoteerd krediet	Besteed t/m 2024	Restant krediet
Audiovisuele apparatuur raadszaal 2024 (A)	2024	100.000	104.185,82	-4.185,82
Bluswaterputten 2024	2024	100.000	47.863,22	52.136,78
Duinlaan 2023	2023	295.000	293.496,35	1.503,65
Invulling bergingsopgave 17-18 2017	2024	300.000	268.556,00	31.444,00
Levensduurverlengend onderhoud 2023	2023	861.750	861.749,40	0,60
Ombouw Diftar minicontainers 2023	2022	86.610	42.885,47	43.724,53
Relining pwr 2022	2017	300.000	298.075,29	1.924,71
Software verbeterplan burgerzaken 2020	2023	67.000	58.037,63	8.962,37
Uitbreiden inzamelvoorzieningen 2022	2022	120.000	117.604,71	2.395,29
Vervanging duikers 2023	2023	25.000	24.134,62	865,38
Vervanging mobiele containers RA 2023	2023	350.000	258.558,95	91.441,05
Vervanging uitfasering PLL lampen 2024 (A)	2023	200.000	210.603,87	-10.603,87
Volmeldsysteem ondergr RA en papier 2023	2023	40.800	-	40.800,00
Voorber.kred. onderzoek VHC en De Vaert 2023	2023	175.000	172.365,05	2.634,95
Vossenbergselaan groen 2019	2019	150.000	141.601,91	8.398,09
VRI Europalaan 2023	2023	100.000	49.855,44	50.144,56
Werkplekken Klavier 2023	2023	50.000	49.919,09	80,91
Wisseling/inname oude containers 2023	2023	40.000	39.925,97	74
Totaal af te sluiten kredieten		3.361.160	3.039.419	321.741

Lopende kredieten

Omschrijving	Jaar votering	Totaal gevoteerd krediet	Besteed t/m 2024	Restant krediet
Aandelen in publiek ontwikkelbedrijf REKS 2023	2023	642.000	201.740	440.260
Amerikastraat vergroening 2024	2024	125.000	4.929	120.071
Bewegwijzering Europalaan thv wisselstroken 2024	2024	225.000	105.385	119.615
Brandsestraat groen 2023	2023	6.875	-	6.875
Brandsestraat wegen 2023	2023	49.965	335	49.630
Buiten-,Smalle-,Ring-,Bredevaert groen 2022	2022	100.000	2.007	97.993
Buiten-,Smalle-,Ring-,Bredevaert riool 2022	2022	2.104.000	60.817	2.043.183
Buiten-,Smalle-,Ring-,Bredevaert verharding 2022	2022	661.800	3.216	658.584
Buiten-,Smalle-,Ring-,Bredevaert verlichting 2022	2022	27.000	371	26.629
Dorpshuis Loon op Zand	2023	14.219.000	943.286	13.275.714
Dreefseweg-Dongenseweg verharding 2022	2022	502.858	432.289	70.569
Dreefseweg-Dongenseweg verkeer 2022 (A)	2022	225.349	237.214	-11.865
Duikers vervangingsronde 2024	2024	25.000	-	25.000
Duurzaamheidsinv brandweerkazerne LOZ 2023	2023	53.200	-	53.200
Duurzaamheidsinv brandweerkazerne KHL 2023	2023	81.900	250	81.650
Duurzaamheidsinv Gemeentewerf 2023	2023	388.350	316.584	71.766
Duurzaamheidsinv Klavier 2023	2023	338.350	-	338.350
Erasstraat snelheidsremmers 2024	2024	104.000	2.802	101.198
Europalaan-Dreefseweg rotonde 2022 (A)	2022	588.829	677.089	-88.260
Europalaan-Paulus Potterplein rotonde 2022	2022	561.750	505.890	55.860
Fietspad van Haestrechtstraat-Wielstraat 2020	2020	3.475.373	3.250.759	224.614
Frederik Hendrikpark 2024	2024	121.837	363	121.474
Gebouw gebonden aanpassingen in het Klavier 2023	2023	374.790	343.415	31.375
Hogevaert speelvoorziening 2024	2024	150.000	13.590	136.410
Horst (Duinlaan v Haestrechtstraat) riolering 2024	2024	5.000	726	4.274
Horst (Duinlaan van Haestrechtstraat) wegen 2024	2024	178.332	6.923	171.409
Kruising Horst-Duinlaan F261 2023	2023	953.601	81.114	872.487
Levensduurverlengend onderhoud wegen 2024	2024	1.402.000	454.463	947.537
Moleneind - fietspad 2023	2023	177.000	7.299	169.701
Ombouw Diftar algemeen 2023	2023	215.390	128.408	86.982
Ondergrondse papier, RA en GFT containers 2024	2024	100.000	4.047	95.953
Openbare ruimte Dorpshuis LoZ 2024	2024	1.430.000	22.045	1.407.955
Openbare verlichting 2024	2024	95.000	59.171	35.829
Parkeren Roestelberg 2022	2022	195.000	29.090	165.911
Projecten klimaatmaatregelen Strieckenlaan e.o. 20	2024	300.000	1.141	298.859
Projecten riolering Vaertenbuurt 2024	2024	170.000	7.809	162.191
Riolering Horst-Duinlaan F261 2023	2023	151.000	5.953	145.047
Roestelbergseweg verharding 2022	2022	1.484.044	110.541	1.373.503
Roestelbergseweg verkeer 2022	2022	375.000	16.685	358.316
Roestelbergseweg verlichting 2022	2022	25.000	540	24.460
SalmRijck Groen	2024	70.000	69.006	994
SalmRijck verharding	2024	155.000	152.798	2.202
Software voor de website 2020	2020	20.000	12.443	7.557
Strieckenlaan groen 2024	2024	75.000	311	74.689
Strieckenlaan riolering 2024	2024	100.000	782	99.218
Strieckenlaan verharding 2022	2022	270.655	51.021	219.634
Tijsmansstraat verharding 2022	2022	256.049	5.921	250.128
Tijzmanstraat riolering 2024	2024	100.000	26	99.974
Toegangscontrolesysteem / milieupassen 2023	2023	117.341	-	117.341
Uno Animo belichting 2024	2024	50.000	-	50.000
Uno Animo Natuurgrasveld 2024	2024	75.000	-	75.000
Van Immerseelstraat riolering 2024	2024	100.000	26	99.974
Van Immerseelstraat verharding 2022	2022	255.000	11.812	243.188
Van Immerseelstraat verlichting 2022	2022	25.000	22.350	2.650
VerLEDden veldverlichting sportaccommodaties 2024	2024	375.000	-	375.000
Verlichting F261 2023	2023	100.000	47.940	52.060
Verplaatsen RG Sweenstraat 2021	2021	7.203.000	322.704	6.880.296
Vervanging groen-beplanting (IBOR) 2024	2024	370.000	218.743	151.257
Vervanging groen-bomen (IBOR) 2024	2024	300.000	13.999	286.001
Vervanging hekwerken en terreinen 2024	2024	625.000	207.835	417.165

Omschrijving	Jaar votering	Totaal gevoteerd krediet	Besteed t/m 2024	Restant krediet
Vervanging speelvoorzieningen 2023	2023	137.880	114.275	23.605
Vervanging speelvoorzieningen 2024	2024	238.000	11.282	226.718
vervanging straatmeubilair 2024	2024	25.000	5.245	19.755
Voorber.krediet herontwikkeling Theresia 2021 (B)	2021	30.000	34.445	-4.445
Voorber.krediet herontwikkeling Westkant 2021 (B)	2021	80.000	97.684	-17.684
Vrachtwagen riool 2023	2023	285.000	-	285.000
Waalwijksebaan, struinp pad 2024	2024	116.000	82.530	33.470
Waterberging (EVZ) Wilderste Arm 2021	2021	120.000	-	120.000
Werkplekken Gemeentewerf 2023	2023	50.000	18.261	31.739
Willibrordusstraat Salmrijck riolering 2023	2023	683.150	10.714	672.437
Willibrordusstraat-Salmrijck groen 2022	2022	42.040	216	41.825
Willibrordusstr-Salmrijck verharding 2022	2022	346.269	7.956	338.313
Willibrordusstr-Salmrijck verlichting 2022	2022	39.071	30.008	9.063
Totaal lopende investeringen		45.243.048	9.588.618	35.654.430

A. Aanvullende toelichting op overschrijding kredieten:

- **Audiovisuele apparatuur raadszaal 2024:** Om het geluid te verbeteren hebben we een extra investering moeten steken in ontvangers, zenders, accu's en aanverwante voorzieningen.
- **Vervanging uitfasering PLL-lampen 2024:** De overschrijding is ontstaan doordat we hele buurten en straten ineens verLEDden. Bij de vervangingsplannen komende jaren is hiervoor extra aandacht om binnen het budget te blijven.
- **Dreefse-Dongenseweg verkeer 2022:** Het project Dreefseweg-Dongenseweg bestaat uit verschillende onderdelen zoals verkeersmaatregelen en verhardingen. Onderdelen zijn gesplitst maar het wordt als één project uitgevoerd. Er is nu een overschrijding zichtbaar bij verkeer maar we blijven binnen budget op het gehele project.
- **Europalaan-Paulus Potterplein rotonde 2022:** Door vertraging en ondersteuning bij de werkzaamheden van Enexis zijn er extra kosten, inclusief stagnatiekosten, door de civiele aannemer in rekening gebracht. Deze kosten kunnen niet worden verhaald op Enexis.

B. Aanvullende toelichting op overschrijding van kredieten waarvan kosten (deels) verhaald worden:

- **Vorbereidingskrediet herontwikkeling Theresia:** De overschrijving op het krediet is voornamelijk ontstaan door opstellen van een taxatierapport met de uitgangspunten (1) waarden van de mogelijkheid dat het realiseren van de beoogde herontwikkeling planologisch mogelijk maakt met levering in de huidige staat, (2) een verplichting voor de afnemende partij dat realisatie van de beoogde herontwikkeling conform de voorliggende plannen voor sociale woningbouw betreft en (3) de gemeente via een verrekening model borgt dat eventuele toekomstige waardeinstijgingen als gevolg van een meer rendabele bestemming/ functie aan het toekomen.
- **Vorbereidingskrediet herontwikkeling Westkant:** De overschrijding heeft voornamelijk te maken met extra stedenbouwkundige inzet. Voor dit project is een koop- en grondexploitatieovereenkomst ondertekend waarin o.a. een waarborgsom, bovenwijkse voorzieningen en een bedrag ter dekking van de te maken ambtelijke kosten is opgenomen. Daarnaast volgt ook nog een verkoopsom welke ruim boven de gerelateerde boekwaarde is.

Overzicht baten en lasten per taakveld

Overzicht taakvelden	Primaire begroting 2024			Gewijzigde begroting 2024			Realisatie 2024		
Bedragen x € 1.000	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	-1.442	-	-1.442	-1.641	-	-1.641	-2.230	5	-2.225
0.2 Burgerzaken	-839	432	-407	-446	541	95	-439	558	119
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-67	6	-61	-37	6	-31	-29	8	-21
0.4 Overhead	-13.358	392	-12.966	-12.973	1.076	-11.897	-19.067	3.276	-15.791
0.5 Treasury	364	137	501	-6	137	131	23	330	352
0.61 OZB woningen	-	4.232	4.232	-	4.232	4.232	-5	4.483	4.478
0.62 OZB niet-woningen	-	2.417	2.417	-	2.417	2.417	-	2.829	2.829
0.64 Belastingen overig	-509	274	-235	-709	274	-435	-711	258	-453
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	45.203	45.203	-	45.819	45.819	-	45.658	45.658
0.8 Overige baten en lasten	35	25	60	35	25	60	-58	34	-25
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)	-	-	-	-76	-	-76	-69	-	-69
0.10 Mutaties reserves	-114	1.028	913	-2.394	4.179	1.785	-2.394	3.395	1.001
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.517	-	-1.517	-1.510	7	-1.503	-1.483	1	-1.482
1.2 Openbare orde en veiligheid	-747	63	-683	-596	63	-532	-466	63	-403
2.1 Verkeer en vervoer	-3.785	330	-3.455	-4.144	545	-3.599	-4.149	594	-3.555
2.5 Openbaar vervoer	-2	-	-2	-2	-	-2	-2	-	-2
3.1 Economische ontwikkeling	-120	-	-120	-120	-	-120	-116	-	-116
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-736	451	-284	-109	-	-109	-576	725	149
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-13	15	2	-95	15	-80	-61	15	-46
3.4 Economische promotie	-592	3.788	3.196	-541	3.783	3.242	-420	3.431	3.011
4.2 Onderwijs huisvesting	-1.034	55	-979	-1.028	55	-973	-1.025	58	-966
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.297	401	-896	-1.189	434	-755	-1.425	785	-641
5.1 Sportbeleid en activering	-995	1	-994	-925	1	-924	-1.174	267	-907
5.2 Sportaccommodaties	-1.328	268	-1.060	-2.150	264	-1.886	-2.160	290	-1.871
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-322	14	-308	-325	14	-311	-352	59	-293
5.5 Cultureel erfgoed	-125	-	-125	-70	-	-70	-83	-	-83
5.6 Media	-625	-	-625	-597	-	-597	-608	23	-585
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.193	31	-3.163	-2.688	126	-2.562	-2.618	127	-2.491
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-3.214	195	-3.019	-2.779	295	-2.484	-16.987	17.768	781
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-1.531	12	-1.519	-1.728	12	-1.716	-1.555	29	-1.525
6.3 Inkomensregelingen	-7.658	3.520	-4.138	-7.847	4.063	-3.784	-8.109	4.379	-3.731
6.4 WSW en beschut werk	-2.671	-	-2.671	-3.099	-	-3.099	-3.099	-	-3.099
6.5 Arbeidsparticipatie	-813	254	-560	-626	254	-372	-531	221	-309
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-3.200	-	-3.200	-4.386	30	-4.356	-4.275	36	-4.239
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	-2.622	-	-2.622	-3.507	-	-3.507	-3.557	-2	-3.560
6.71b Begeleiding (WMO)	-295	-	-295	-270	-	-270	-252	-	-252
6.71c Dagbesteding (WMO)	-	-	-	-	-	-	-0	-	-0
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-	-	-	-	-	-	-13	-	-13
6.72a Jeugdhulp begeleiding	-19	-	-19	-1.191	-	-1.191	-1.009	-	-1.009
6.72b Jeugdhulp behandeling	-30	-	-30	-30	-	-30	-91	-	-91
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	-183	-	-183	-183	-	-183	-73	-	-73
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	-2.971	-	-2.971	-4.856	-	-4.856	-4.800	-	-4.800
6.73a Pleegzorg	-410	-	-410	-410	-	-410	-394	-	-394
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	-2.000	-	-2.000	-991	-	-991	-849	-	-849
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-40	-	-40	-40	-	-40	-40	-	-40
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-337	-	-337	-337	-	-337	-258	-	-258
6.74c Gesloten plaatsing	-28	-	-28	-28	-	-28	-104	-	-104
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-112	-	-112	-87	-	-87	-83	-	-83
6.82a Jeugdbescherming	-327	-	-327	-327	-	-327	-333	-	-333
6.82b Jeugdreclassering	-119	-	-119	-119	-	-119	-121	-	-121
7.1 Volksgezondheid	-1.097	4	-1.093	-1.140	-	-1.140	-1.315	187	-1.128
7.2 Riolering	-2.163	2.676	513	-2.059	2.689	630	-2.022	2.788	767
7.3 Afval	-2.792	3.486	694	-2.654	3.515	861	-2.658	3.750	1.092
7.4 Milieubeheer	-751	50	-701	-793	-	-793	-775	0	-775
8.1 Ruimte en leefomgeving	-666	145	-521	-1.242	105	-1.137	-1.402	717	-686
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-618	43	-575	31	40	71	-1.613	1.459	-154
8.3 Wonen en bouwen	-1.160	236	-923	-2.919	453	-2.466	-1.846	544	-1.302
Geraamd resultaat	-70.184	70.184	-	-77.952	75.467	-2.484	-99.862	99.145	-716

Beleidsindicatoren BBV

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Waarde
0. Bestuur & ond.	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	7,6FTE
0. Bestuur & ond.	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	5,7FTE
0. Bestuur & ond.	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	€ 662
0. Bestuur & ond.	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom en totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	29%
0. Bestuur & ond.	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	19%
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	Bureau Halt (2024)	17
1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS (2024)	1,3
1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS (2024)	3,1
1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS (2024)	2,3
1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS (2024)	3,4
3. Economie	Functiemenging	%	CBS/LISA (2023)	50,8%
3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64 jaar	LISA (2023)	188,1
4. Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado (2023)	6,6
4. Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado (2023)	17
4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwal. (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO/Ingrado (2023)	2,0%
5. Sport, cultuur en recreatie	Niet sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM) (2023)	47,8%
6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	CBS/LISA (2023)	738,9
6. Sociaal domein	Jongeren met delict voor de rechter	% 12 - 21 jarigen	CBS (2023)	1%
6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS (2023)	3%
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	CBS (2024)	75,1%
6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS (2023)	1%
6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS (2024)	158
6. Sociaal domein	Lopende reïntegratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS (2022)	94,9
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS (1 ^e hj 2024)	11,7%
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS (2024)	0,5%
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	
6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	CBS/GMSD (2024)	790
7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoners	CBS (2023)	114,3
7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS (2022)	10,9%
8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ-waarde	Duizend euro	CBS (2024)	384
8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	BAG/ABF (2023)	7,8
8. Vhrosv	Demografische druk	%	CBS (2024)	78,6%
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro's	COELO (2024)	943
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	COELO (2024)	1.019

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025

Verstreker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) <i>Aard controle D2 Indicator: B2/01</i>	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02</i>	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03</i>	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05</i>	
			6	36	Nee	Nee	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/06</i> €11.050	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07</i> €31.588				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/08</i> €100.977	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/09</i> € 155.752	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/10</i> €53.565	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/11</i> €142.395	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/12</i> €0	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/13</i> €0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/14</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/15</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/16</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/17</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/18</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/19</i>
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/20</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/21</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/22</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/23</i>	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24</i> €165.592	

BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de to eslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
			€ 0	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 23.087	€ 0	2	175	31	
OCW	D8	Onderwijsachterstanden beleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05 Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06
			€ 364.063	€ 56.668	€ 55.000	€ 0	€ 363.323	€ 361.984
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10		
			1					
			2					
			100					

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs				
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03				
			€ 91.448	€ 0	€ 0				
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07			
			€ 0	€ 178.949	€ 87.501	Nee			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R Indicator: D14/11			
			1						
			2						
			10						

OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikkningsnummer/referentienummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/02	Aard controle R Indicator: D23/03	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/06		
			1	SB240161	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 0	€ 52.992	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 0	
			2							
			100							
			Eindverantwoording (Ja/Nee)							
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07							
			1							Nee
			2							
			100							

lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06</i>
			1 060855 Gemeente Tilburg	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09</i>			
			1 060855 Gemeente Tilburg	0	Nee			
			2					
			15					
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13</i>		
			1 060855 Gemeente Tilburg	0	nvt	Nee		

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Nee				

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2023	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
				I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/01	Aard controle R Indicator: G2A/02	Aard controle R Indicator: G2A/03	Aard controle R Indicator: G2A/04	Aard controle R Indicator: G2A/05	Aard controle R Indicator: G2A/06
		1 060809 Gemeente Loon Op Zand	€ 3.313.688		€ 57.764	€ 191.487	€ 450	€ 33.157
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01		Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/07	Aard controle R Indicator: G2A/08	Aard controle R Indicator: G2A/09	Aard controle R Indicator: G2A/10	Aard controle R Indicator: G2A/11	Aard controle R Indicator: G2A/12
		1 060809 Gemeente Loon Op Zand	€ 4.025	€ 56.116	€ 45.046	€ 0	€ 370.223	
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01		Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
			I.7 Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/13	Aard controle R Indicator: G2A/14	Aard controle R Indicator: G2A/15	Aard controle D2 Indicator: G2A/16		
		1 060809 Gemeente Loon Op Zand	€ 0	€ 0	€ 0			

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_ge meentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>	
			<i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	

SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_tot aal 2023 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3A/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/06</i>
		1	060809 Gemeente Loon op zand	€ 0	€ 0	€ 9.297	€ 0	€ 0
		2						
		100						
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in jaar T -1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
		1	060809 Gemeente Loon op zand	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2						
		100						

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>			
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee			
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee			
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee			
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee			
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee			
		6 Totaal	0	0	N.v.t.			
		Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)		
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		

			Kopie regeling
--	--	--	---

			Kopie regeling Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/06 1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) 4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021) 5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021) Kopie regeling Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/10 1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020) 2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020) 3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) 4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021) 5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/07 € 0 Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T - 1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/11 € 0	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/08 0 Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T-1) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle D2 Indicator: G4A/12 € 0	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T-1) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/09 0 Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T -1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/13 € 0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/01 € 202.699	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/02 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03 Ja		

SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		
			<i>Aard controle R Indicator: G12/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03</i>		
			€ 0	€ 0	Nee		
SZW	G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_totalen 2023 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G12B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G12)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12A/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G12A/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G12A/03</i>		
			1 060809 Gemeente Loon Op Zand	€ 0	€ 0		
			2				
			20				
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
			<i>Aard controle R Indicator: G13/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05</i>
			€ 52.052	€ 0	€ 0	€ 0	Ja

VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimuleringsport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 0	€ 39.853				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
			1 Hekwerk Voetbalvereniging	€ 39.853	€ 0	€ 39.853	€ 0	

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H30/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06</i>
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 19.416	€ 18.000	€ 36.638	Ja	Nee
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 132.920	€ 124.452	€ 251.974	Ja	Nee
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 29.870	€ 56.290	€ 79.962	Ja	Nee
			4 Kansrijke Start	€ 23.896	€ 29.064	€ 46.480	Ja	Nee
			5 Mentale Gezondheid	€ 7.467	€ 7.459	€ 16.459	Ja	Nee
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 20.136	€ 27.623	€ 43.453	Ja	Nee
			7 Valpreventie	€ 70.941	€ 47.425	€ 95.418	Ja	Nee
			8 Leefomgeving	€ 14.935	€ 15.989	€ 15.989	Ja	Nee
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 3.734	€ 3.000	€ 6.607	Ja	Nee
			10 Versterken sociale basis	€ 53.766	€ 70.173	€ 112.039	Ja	Nee
			11 Mantelzorg	€ 14.935	€ 13.632	€ 28.480	Ja	Nee
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 14.935	€ 13.650	€ 25.650	Ja	Nee
			13 Welzijn op recept	€ 14.188	€ 10.351	€ 16.750	Ja	Nee
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 3.734	€ 3.561	€ 7.145	Ja	Nee
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 10.903	€ 11.549	€ 23.185	Ja	Nee
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07</i>					
			Nee					
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: H35B/02</i>				
			1 060855 Gemeente Tilburg	€ 128.294				
			2					

VRO	J41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen
				Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/01	Aard controle R Indicator: J41B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/03	Aard controle R Indicator: J41B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/06
				1 030010 Provincie Noord-Brabant	€ 0	€ 52.712	€ 14.973	0	1
				Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
				Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/09			
		1 030010 Provincie Noord-Brabant	130	Ja					
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06	
			0	€ 2.500	€ 277.940	0	€ 0	€ 94.069	
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09				
			0	€ 0	€ 0				
		Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen		
		Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15		
		0	0	0	0	0	0		

VRO	J85	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen Gemeenten	Projectnaam	Cumulatief aantal flex- of transformatiewoningen gerealiseerd per project (t/m jaar T) - betreft totalen	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd voor Ontheemden of vergunninghouders per project (t/m jaar T) - betreft totalen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J85/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J85/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J85/03	Aard controle R Indicator: J85/04	Aard controle R Indicator: J85/05	
			1 Flexwoningen	0	0	€ 0	€ 0	
			Kopie projectnaam	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J85/06	Aard controle n.v.t. Indicator: J85/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J85/08			
		1	Flexwoningen	Ja	Nee			
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 LA/23-03619851	€ 0	0	0	0	€ 0
			2 LA/24-03763996	€ 0	0	0	0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1	€ 0	€ 0	Nee		
2	€ 0	€ 0	Nee					

VRO	J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Sisa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/01	Aard controle R Indicator: J210B/02	Aard controle R Indicator: J210B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/06
		1	030010 Provincie Noord-Brabant	€ 64.712	€ 0	2	84	Ja
KGK	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
			€ 196.229	€ 133.023	€ 210.715	€ 685.824	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07					
			Nee					
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 3.125.640	€ 711.029	€ 0	€ 0	€ 0	€ 181.423
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 1.104	€ 42.446	€ 3.976.750	€ 9.456.670	

